

36-37
38-39-40

Handelingen 41-42-43-44

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1989-1990

Vergaderingen van mei 1990

ONDERZOEK GEWESTPLAN HALLE-VILVOORDE-ASSE
WIJZIGING BRT-STATUUT
BELEIDSBRIEF PERINATALE ZORG
STANDPUNT EXECUTIEVE RAPPORT KONINKLIJK COMMISSARIS MIGRANTENBELEID
DECREETGEVING MONUMENTENZORG
SUBSIDIERING TIL
BIBLIOTHEEKINSPECTIE
OPHEFFEN SUBSIDIERING STICHTING VOOR VERTALINGEN
ORGANISATIE GEZONDHEIDSZORG
FEDERALISERING TOERISTISCH BELEID
TWEDE CONFERENTIE EUROPA VAN DE REGIO'S
ORGANISATIE VOLGEND SCHOOL- EN ACADEMIEJAAR
WERKING VLAAMSE ADMINISTRATIE EN AMBTENARENSTATUUT
CONCENTRATIE KANSARMOEDE
AANWIJZING WOONNOODGEBIED
AFVAL- EN EMISSIEPREVENTIEBELEID
INHAALBONIFICATIE GEMEENTELIJKE AMBTENAREN
AANSLAGEN JOODSE BEGRAAFPLAATSEN
JACHTDECREET
LAATTIJDIGE BETALINGAANNEMERS
VERKEERSONVEILIGHEID R 16 TEMSE-BREENDONK
NOTA MIGRANTENBELEID
VERKEERSVEILIGHEID
FINANCIERING ONDERWIJSTEKORT FRANSE GEMEENSCHAP
REGLING ZELFSTANDIG WONEN ADL-CLUSTERS
KLEIN CHEMISCH HUISAFVAL
VASTE OEVERVERBINDING WESTERSCHELDE
BOSDECREET

Inhoud

Nr. 36 Woensdag 2 mei 1990 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1363

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 1363

Begrotingen

Indiening en verwijzing, blz. 1363

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1363

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 1364

Verzoekschriften

Indiening en verwijzing, blz. 1364

Kennisgeving van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1364

Schriftelijke vragen (Regl. art. 74)

Indiening, blz. 1364

Verslag van de Commissie van Onderzoek over het Gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse

— 115 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2
Bespreking, blz. 1364

Sprekers : de heren R. Van Rompaey, verslaggever, M. Van houtte, verslaggever, W. Cortois, J. Timmermans, L. Dhoore

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie

— 306 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 12

Algemene bespreking, blz. 1376

Sprekers : de heren M. Bartholomeussen, verslaggever, A. Denys

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1378

Nr. 37 Woensdag 2 mei 1990 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1379

Samenstelling van Commissies

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 1379

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie

— 306 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 12

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1379

Sprekers : de heren A. Denys, E. Van Rompuy, Minister P. Dewael, de heren A. De Beul, W. Seeuws, P. Chevalier, W. Verreycken

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1390

Sprekers : de heren A. Denys, M. Didden, Minister P. Dewael, de heren A. De Beul, E. Van Rompuy

Beleidsbrief Perinatale zorg, ingediend door de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden

— 297 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 1395

Sprekers : de heer J. Van der Sande, verslaggever, Minister H. Weckx, de heren W. Peeters, L. Hancké

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, en de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het uitblijven van een standpunt van de Vlaamse Executieve met betrekking tot het rapport van de Koninklijke Commissaris voor het Migrantenbeleid, blz. 1403

Sprekers : mevrouw M. Vogels, Minister J. Lenssens

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer L. Waltmiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de stand van de decreetgeving inzake de monumentenzorg, blz. 1409

Sprekers : de heer A. De Beul, Minister L. Waltmiel

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het in uitzicht gesteld stopzetten van de subsidiëring van het Toneelgezelschap Ivonne Lex, blz. 1412 (Verdaging)

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het uitblijven van het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Executieve houdende de organisatie van de in het bibliotheekdecreet bepaalde inspectiedienst, blz. 1412

Sprekers : de heer A. De Beul, Minister P. Dewael

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het opheffen van de subsidiëring van de Stichting voor Vertalingen, blz. 1414

Sprekers : de heren A. De Beul, G. Verhaegen, Minister P. Dewael

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de programmering van ziekenhuizen en het gebrek aan RVT-bedden, blz. 1418 (Intrekking)

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1418

Nr. 38 Donderdag 3 mei 1990

Berichten van verhindering, blz. 1419

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer L. Waltmiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over een oneigenlijke toepassing van de procedure inzake ruimtelijke ordening met miskenning van de Gemeente Kontich, blz. 1419

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de investering in het openbaar vervoer in het Gentse in 1990, blz. 1421

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het stopzetten van de selectieve glasophaling in Vlaanderen door een Franse firma, blz. 1422

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het lekken van olietanks en tanks van benzinstations, blz. 1422

Actuele vraag van de heer C. Marchand tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de waterzuivering aan de Westkust, blz. 1424

Actuele vraag van mevrouw N. Maes tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de wijze waarop de Vlaamse Gemeenschap in TV-programma's en -coprodukties wordt kenbaar gemaakt, blz. 1425

Actuele vraag van mevrouw A.M. Neyts-Uytbroeck tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over pogingen om de uitzending van een aflevering van het TV-programma Tien voor Taal te beletten, blz. 1426

Actuele interpellatie (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer J. Loones tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over een verklaring van de Voorzitter van het Vlaamse Commissariaat-Generaal voor Toerisme omtrent federalisering van het toeristisch beleid, blz. 1426

Sprekers : de heren J. Loones, L. Dierickx, W. Content, Minister P. Dewael

Mededeling van de Vlaamse Executieve
Mededeling van de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, betreffende de Tweede Conferentie van het Europa van de Regio's gehouden te Brussel op 24 en 25 april 1990

Debat, blz. 1430

Sprekers : Minister G. Geens, de heren A. Denys, H. Suykerbuyk, L. Dierickx, W. Luyten, L. Hancké, W. Verreycken

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie. Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie
- 306 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 12

Aangehouden stemmingen, blz. 1439

Sprekers : de heren A. De Beul, W. Luyten, J. Geysels, A. Denys

Hoofdelijke stemming, blz. 1441 (Verdaging)

Spreker : de heer G. Verhaegen

Motie van aanbeveling van de heer J. Geysels tot besluit van de op 18 april 1990 door de heer W. Van Durme gehouden interpellatie tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de verhoging van het inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs buiten de universiteit
- 330 (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1431 (Verdaging)

Sprekers : de heren E. Baldedwijns, G. Verhaegen, L. Hancké

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer E. Beysen tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de problemen met betrekking tot de organisatie van het volgend school- en academiejaar, blz. 1442

Sprekers : de heer E. Beysen, Minister D. Coens

Interpellatie van de heer R. Van Hooland tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het administratief en geldelijk statuut van de Vlaamse ambtenaren alsmede de werking van de nieuwe Vlaamse administratie, blz. 1448 (Verdaging)

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de ontwikkeling en de concentratie van de kansarmoede in de grote steden en centrumsteden, blz. 1448

Sprekers : de heren L. Hancké, M. Van Peel, J. Geysels, Minister L. Van den Bossche

Moties van aanbeveling, blz. 1458

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1458

Nr. 39 Donderdag 17 mei 1990
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1459

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1459

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1459
Overneming, blz. 1459

Beleidsbrieven

Indiening en verwijzing, blz. 1460

Verslag

Indiening, blz. 1460

Jaarverslag

Indiening, blz. 1460

Verzoekschriften

Indiening en verwijzing, blz. 1460

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1460

Schriftelijke vragen (Regl. art. 74)

Indiening, blz. 1460

Ontwerp van decreet betreffende de afgifte van jachtverloven en jachtvergunningen
- 334 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 1460

Sprekers : de heren F. Aerts, verslaggever, J. Laverge, M. Capoen, G. Janzegers, Minister T. Kelchtermans, de heer Jozef Bosmans

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1467

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer M. Olivier tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het besluit van de Vlaamse Executieve van 3 mei 1990 tot aanwijzing van de steden en gemeenten waar een woonnoodgebied kan worden afgebakend, blz. 1468

Sprekers : de heer M. Olivier, Minister G. Geens, de heren A. Denys, J. Laverge

Motie van aanbeveling, blz. 1472

Interpellatie van de heer L. Hancké tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het in uitzicht gesteld stopzetten van de subsidiëring van het Toneelgezelschap Ivonne Lex, blz. 1472

Sprekers : de heer L. Hancké, mevrouw N. Maes, Minister P. Dewael

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1481

Bijlage - Vraag om uitleg (Regl. art. 20)
Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van mevrouw F. Brepoels aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting in verband met het niet-heropstarten van een waterzuiveringsstation in de gemeente Zonhoven, blz. 1483

Nr. 40 Donderdag 17 mei 1990
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1487

Voorstel van resolutie van de heer P. Van Grembergen c.s. betreffende de recente aanslagen op Joodse begraafplaatsen in Frankrijk
- 343 (1989-1990) - Nr. 1

Indiening en voorstel tot spoedbehandeling, blz. 1487

Spreker : de heer A. De Beul

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer H. Van Dieren tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de precieze afspraken in verband met het bedrijf PRB, blz. 1487

Actuele vraag van de heer L. Peeters tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de gevolgen van de richtnota van de Minister voor een mogelijke vestiging van een industrieterrein in de deelgemeente Westrode te Meise-Wolvertem, blz. 1489

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1490

Actuele vragen (Regl. art. 75) (Voortzetting)

Actuele vraag van de heer M. Desutter tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het gevraagde SERV-onderzoek betreffende het economisch belang van het toerisme in Vlaanderen, blz. 1490

Actuele vraag van de heer A. De Beul tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het te koop stellen van het Instituut Bunge te Antwerpen en het niet toewijzen ervan aan het Ballet van Vlaanderen, blz. 1490

Actuele vraag van de heer W. Peeters tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de studierondvaart van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve naar aanleiding van dijkversterkingswerken aan de

Schelde en grote infrastructuurwerken in het Waasland en de streek van Dendermonde, blz. 1492

Actuele vraag van de heer W. Peeters tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de verkeershinder veroorzaakt door de herinrichting van het kruispunt Duivenhoek te Elversele-Temse

Actuele vraag van mevrouw M. De Meyer tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de herinrichtingswerken aan het kruispunt Duivenhoek te Elversele-Temse, blz. 1493

Actuele vraag van de heer L. Peeters tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de bouw van een verbrandingsoven in Vlaams Brabant, blz. 1494

Actuele interpellatie (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, en de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over subsidiëring van het PRO-SA-project in het kader van een algemeen afval- en emissiepreventiebeleid, blz. 1496
Sprekers : de heer J. Cuyvers, Minister N. De Batselier, Minister T. Kelchtermans

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de programmering van ziekenhuizen en het gebrek aan RVT-bedden, blz. 1499

Sprekers : de heer E. De Groot, Minister H. Weckx

Interpellatie van de heer F. Vermeiren tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de weigering om Vlaamse gemeenten de inhaalbonificatie te laten toekennen in de vorm van geschenkcheques, blz. 1502

Sprekers : de heren F. Vermeiren, J. Ansoms, L. Peeters, E. Van Vaerenbergh, Minister L. Van den Bossche

Voorstel van resolutie van de heer P. Van Grembergen c.s. betreffende de recente aanslagen op Joodse begraafplaatsen in Frankrijk
- 343 (1989-1990) - Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 1507

Bespreking, blz. 1507

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, W. Verreycken, A. Denys, F. Dewinter, J. Geysels, L. Hancké, J. De Seranno

Hoofdelijke stemming, blz. 1508

Spreker : mevrouw M. Vogels

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende

het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie

- 306 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 12

Hoofdelijke stemming, blz. 1510

Sprekers : de heren A. Denys, H. Van Dienderen

Ontwerp van decreet betreffende de afgifte van jachtverloven en jachtvergunningen
- 334 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmings, blz. 1510

Sprekers : de heren E. De Groot, A. Denys

Hoofdelijke stemming, blz. 1512

Spreker : de heer G. Janzegers

Motie van aanbeveling van de heer J. Geysels tot besluit van de op 18 april 1990 door de heer W. Van Durme gehouden interpellatie tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de verhoging van het inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs buiten de universiteit
- 330 (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1513

Motie van aanbeveling van de heren L. Hancké, G. Verhaegen, M. Van Peel, E. Baldewijns en A. De Beul tot besluit van de op 3 mei 1990 door de heer L. Hancké gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de ontwikkeling en de concentratie van de kansarmoede in de grote steden en centrumsteden
- 335 (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1514

Sprekers : de heren E. De Groot, J. Geysels

Motie van aanbeveling van de heer J. Cuyvers tot besluit van de op 3 mei 1990 door de heer L. Hancké gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de ontwikkeling en de concentratie van de kansarmoede in de grote steden en centrumsteden
- 336 (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1516

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer R. Van Hooland tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het administratief en geldelijk statuut van de Vlaamse ambtenaren alsmede de werking van de nieuwe Vlaamse administratie, blz. 1517

Sprekers : de heer R. Van Hooland, Minister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer E. Beysen tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over

de laattijdige betaling van aannemers, blz. 1523

Sprekers : de heren E. Beysen, J. De Seranno, Minister J. Sauwens

Interpellatie van de heer J. Van Eetvelt tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de onveilige toestand op de R 16 tussen Temse en Breendonk en de toestand van de Scheldebrug aldaar, blz. 1525

Sprekers : de heer J. Van Eetvelt, mevrouw M. De Meyer, Minister J. Sauwens, de heer J. De Seranno

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1528

Nr. 41 **Dinsdag 29 mei 1990**

Berichten van verhindering, blz. 1529

Mededeling van de Voorzitter, blz. 1529

Nota migrantenbeleid van de Vlaamse Executieve, ingediend door de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin
- 193 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 7

Bespreking, blz. 1529

Sprekers : de heer A. Deneir, verslaggever, Minister J. Lenssens, de heren M. Van Peel, W. Peeters, mevrouw M. Vogels, de heren G. Annemans, L. Hancké, Minister D. Coens, de heer A. Denys

Moties van aanbeveling, blz. 1554

Voorstel van resolutie van de heer D. Vervaeke c.s. betreffende de bevordering van de verkeersveiligheid op de Vlaamse wegen
- 225 (1988-1989) - Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 1554

Sprekers : de heren H. Candries, J. Ansoms, A. Denys

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1555

Nr. 42 **Woensdag 30 mei 1990**

Berichten van verhindering, blz. 1557

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1557

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1557

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 1557

Verslagen

Indiening, blz. 1557

Moties

Indiening en verwijzing, blz. 1558

Schriftelijke vragen (Regl. art. 74)

Indiening, blz. 1558

Actuele interpellatie (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het voorstel van de Franse Gemeenschap om haar onderwijstekort te financieren via nieuwe nationale middelen, blz. 1558

Sprekers : de heren A. Denys, E. Van Rompuy, Minister G. Geens

Motie van aanbeveling, blz. 1564

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie

— 306 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 12

Verzoek tot verwijzing naar de Commissie, blz. 1564

Sprekers : de heren A. Denys, E. Van Rompuy

Tweede lezing, blz. 1566

Sprekers : de heren A. De Beul, W. Seeuws, W. Luyten

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer H. Lauwers tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de nakende regeling inzake zelfstandig wonen voor fysiek gehandicapten in de ADL-clusters, blz. 1567

Sprekers : de heren H. Lauwers, J. Van der Sande, Minister J. Lenssens

Interpellatie van de heer J. Caudron tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het aangekondigde plan tot ophaling en verwerking van het klein chemisch huisafval, blz. 1571

Sprekers : de heren J. Caudron, J. Sleecx, J. Cuyvers, Minister T. Kelchtermans

Motie van aanbeveling, blz. 1577

Interpellatie van de heer J. De Bremaeker tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de vaste oeververbinding over de Westerschelde en de gevolgen ervan voor Vlaanderen en Gent, blz. 1577

Sprekers : de heren J. De Bremaeker, W. Seeuws, E. Flamant, Minister J. Lenssens

Motie van aanbeveling, blz. 1581

Regeling van de werkzaamheden, blz.

1581

Nr. 43

Donderdag 31 mei 1990
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1583

Ontwerp van bosdecreet

— 261 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 14

Voorstel van decreet van de heer J. Timmermans C.S. houdende regeling van het behoud, de bescherming, de aanleg en het beheer van bossen

— 167 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1583

Sprekers : de heren J. De Seranno, verslaggever, F. Aerts, R. Daems, J. Timmermans, Minister T. Kelchtermans, de heren J. Cuyvers, M. Capoen, Jozef Bosmans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1602

Nr. 44

Donderdag 31 mei 1990
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1603

Mededeling van de Voorzitter, blz. 1603

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer P. Chevalier tot de heer L. Waltiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over een mogelijke bescherming van het KB-gebouw in de Vlamingstraat te Brugge, blz. 1603

Actuele vraag van de heer J. De Roo tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over het beleid met betrekking tot de impulsgebieden, blz. 1604

Actuele vraag van de heer G. Janzegers tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het niet uitbetalen door de ARGO van gelden bestemd voor de lonen van het personeel van de SABMO's, blz. 1605

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de sanerings- en herstructureringsplannen voor de Rijksuniversiteit Gent, blz. 1606

Actuele vraag van de heer G. Janzegers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het mogelijk heropstarten van een vetsmelterij en beenmaalterij in Rillaar, blz. 1607

Actuele vraag van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de beslissing tot opeising van het bedrijf Baert-Verlee te Rillaar, blz. 1608

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het inzamelen en ophalen van glas in gemeenten, blz. 1609

Actuele vraag van de heer H. Van Dierden tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de resultaten van het ministerieel onderzoek naar de ketenvorming bij vrije radio's, blz. 1610

Actuele vraag van mevrouw M. De Meyer tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de houding van de Vlaamse Executieve ten opzichte van de Zesde Internationale Aidsconferentie in San Francisco, blz. 1611

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over maatregelen om het tabaksverbruik te verminderen, blz. 1612

Actuele vraag van de heer G. Annemans tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het vernielen van provinciale borden in Voeren

Actuele vraag van mevrouw F. Brepoels tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het beschadigen en verwijderen van borden aan de Limburgse provinciegrens in Voeren, blz. 1613

Actuele vraag van de heer C. Lisabeth tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een nieuw dossier in verband met een slibstortplaats in de Callemoeievijver te Nazareth, blz. 1614

Actuele vraag van de heer A. Deneir tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de plotse sluiting van het sas te Astene en de daardoor ontstane milieuhinder, blz. 1615

Actuele vraag van de heer J. De Seranno tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de in uitzicht gestelde aanleg van een nieuw fietspad langs de gewestweg Herentals-Lichtaart, blz. 1615

Actuele vraag van de heer H. Coveliers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de betrokkenheid van de Vlaamse Executieve bij het misdaadbeleid van de nationale Regering, blz. 1616

Actuele vraag van de heer H. Van Dierden tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het STT-tracé ten noorden van Antwerpen, blz. 1617

Ontwerp van bosdecreet

- 261 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 14

Voorstel van decreet van de heer J. Timmermans c.s. houdende regeling van het behoud, de bescherming, de aanleg en het beheer van bossen

- 167 (1988-1989) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1618

Sprekers : Minister T. Kelchtermans, de heer J. Cuyvers

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1621

Sprekers : de heren R. Daems, J. De Seranno, J. Cuyvers, H. Suykerbuyk, G. Beerden, Minister T. Kelchtermans, Minister G. Geens

Hoofdelijke stemming, blz. 1646

Sprekers : de heren J. Cuyvers, R. Daems, J. De Seranno, Jozef Bosmans, J. Timmermans

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende

het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie

- 306 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 12

Procedure, blz. 1649

Spreker : de heer A. Denys

Tweede lezing, blz. 1649

Sprekers : de heren A. De Beul, G. Verhaegen, A. Denys, H. Van Dienderen, L. Hancké, W. Verreycken

Hoofdelijke stemming, blz. 1654

Sprekers : de heren A. De Beul, H. Van Dienderen, W. Verreycken, G. Anne-mans

Mededeling van de Voorzitter, blz. 1656

Voorstel van resolutie van de heer D. Vervaeke c.s. betreffende de bevordering van de verkeersveiligheid op de Vlaamse wegen

- 225 (1988-1989) - Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1656

Motie van aanbeveling van de heer J. Laverge c.s. tot besluit van de op 17 mei 1990 door de heer M. Olivier gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het besluit van de Vlaamse Executieve van 3 mei 1990 tot aanwijzing van de steden en gemeenten waar een woonnoodgebied kan worden afgebakend - 344 (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1657

Sprekers : de heren J. Laverge, G. Verhaegen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1658

Rechtzetting, blz. 1658

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

– De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

– De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

R. Garcia, G. Sprockeels, A. Steverlynck, H. Van Dienderen, J. Verheyden ; gezondheidsredenen.

P. Van Grembergen ; buitenslands.

F. Brepoels, P. Breyne, J. Buchmann, E. De Groot, H. De Croo, J. Gabriels, G. Janzegers ; ambtsverplichtingen.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden

De Voorzitter : Voor de VU-fractie is wijlen de heer Vervaet

- in de Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften als plaatsver-

vangend lid vervangen door de heer Van Vaerenbergh ;

- in de Commissie voor Binnelandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt als vast lid vervangen door de heer Van Vaerenbergh ;

- in de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Van Vaerenbergh ;

- in de Commissie voor de Media als vast lid vervangen door de heer Vanhorenbeek en de heer Vanhorenbeek als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Van Vaerenbergh ;

- in de Commissie voor Openbare Werken en Vervoer als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Van Vaerenbergh ;

- in de Commissie van Onderzoek over het Gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse als lid vervangen door de heer Van Vaerenbergh.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie – 306 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 12

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het was wellicht één van de eerste keren dat een ontwerp van decreet in de Commissie werd behandeld zonder dat iemand dit ontwerp inhoudelijk verdedigde.

Diegenen die zich de moeite hebben getroost het uitstekend verslag van de heer Bartholomeeussen te lezen en zijn korte samenvatting te aanhoren, zullen hebben gemerkt dat geen enkel lid van de meerderheid zich onvoorwaardelijk achter dit ontwerp van decreet met betrekking tot de financiering van de BRT en de regeling van onder meer de handelspubliciteit, heeft geschaard.

Het werd weliswaar in de Commissie goedgekeurd. maar dit met een ongeziene politieke gelatenheid, blijkbaar uitsluitend en alleen omdat de meerderheid van de Executieve er een akkoord had over getroffen. Maar voor de rest probeerde ieder commissielid ons te overtuigen dat hij of zij het in wezen totaal anders zag.

Denys

Collega De Beul wees op de gevaren en op de overbodigheid zich nu vast te pinnen, via een decreet, op een vast percentage kijk- en luistergeld. Hij pleitte daarenboven onvoorwaardelijk voor een verhoging van 515 ten honderd tot 585 ten honderd.

CVP-collega Van Rompuy liet duidelijk blijken dat hij geen persoonlijk voorstander is van een financiering van de openbare omroep gekoppeld aan een vast percentage van het kijk- en luistergeld.

Collega Bartholomeeussen vindt het zich vastpinnen op 51,5 ten honderd van het kijk- en luistergeld eigenlijk ook zeer gevaarlijk en heeft geprobeerd zijn geweten te sussen met het contradictorische amendement over de aanpassing ervan na een eventuele evaluatie. Want is het geen contradictie op zich, als men een decreet goedkeurt met als hoofdbedoeling een financiering via een vast percentage vast te leggen, maar er onmiddellijk aan toevoegt dat er na evaluatie ruimte moet zijn om van vastheid over te gaan naar flexibiliteit? Ik zie daar duidelijk een contradictie in. Bovendien is dit niet enkel het standpunt van de meerderheid, maar ook van de Raad van Bestuur van de BRT vermits deze recent heeft aangehouden dat hij voorstander is een meerjarig beleidsplan, dat als basis zou dienen voor een grondige discussie inzake de financiering. Dat hebben wij ook voorgesteld.

Mijnheer de Voorzitter, deze houding van de meerderheid in verband met dit nonsensicaal ontwerp van decreet is de beste illustratie van het chaotisch mediabeleid van deze CVP-SP-VU-meerderheid. Wat zeg ik? Van de CVP-SP-meerderheid, want het wordt meer en meer duidelijk dat in gans het mediadossier het de CVP en de SP samen zijn die de feitelijke meerderheid vormen. De VU wordt compleet buiten spel geplaatst. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat hun woordvoerder, de heer De Beul – met zijn zelfstandige geest, die ik apprecieer – niet bereid is om altijd en te allen prijze de fouten van de feitelijke meerderheid in de Executieve toe te dekken.

Deze afzonderlijke CVP-SP-media-coalitie werd trouwens bevestigd, vorige week door een artikel in een dagblad, onder de veelzeggende titel CVP en SP klaar met nieuw BRT-decreet. Er is dus zelfs totaal geen sprake meer van de Volksunie bij het bepalen van dit mediabeleid. Gelukkig maar, mijnheer De Beul, want wat nu wordt voorgesteld is een complete chaos.

Mijnheer de Voorzitter, het is er mij niet om te doen die politieke tweespalt in de feitelijke meerderheid te exploiteren. Ik wil u alleen maar schetsen binnen welke politieke context dit ontwerp van decreet werd behandeld en u aantonen dat vanwege CVP en SP de politieke argumenten veel zwaarder doorwegen dan de inhoudelijke. Inhoudelijk is er naar mijn gevoel nochtans een consensus te bereiken over een drietal punten – niet over alles – maar over drie fundamentele zaken die een totaal andere aanpak hadden toegelaten.

Er was een consensus over de volgende punten.

Ten eerste, in plaats van een fragmentarische aanpak zoals nu met dit afzonderlijk financieringsdecreet, dient men te komen tot een globale aanpak, waar gelijktijdig de taak, de opdracht, de toekomst van de BRT zou worden gekoppeld aan de financiering; waar de handelspubliciteit in zijn totaliteit zou worden behandeld en waar tegelijk zou worden gesproken over de toekomst van de vrije radio's en lokale en regionale televisie. Iedereen is het er inhoudelijk over eens dat slechts een globale aanpak een globale visie toelaat op het mediabeleid.

Een tweede punt waarover een consensus werd bereikt is dat er voldoende waarborg en flexibiliteit moet zijn in de financiering van de BRT om een beleid op lange termijn te voeren en dat het steriele vastkoppelen aan een vast percentage kijk- en luistergeld hiertoe niet de goede oplossing is. Het PVV-voorstel bijvoorbeeld, dat ook voorgesteld wordt door de Raad van Bestuur van de BRT, met name om te werken tot een beheerscontract van bijvoorbeeld 5 jaar, speelt veel beter in op het goede

evenwicht tussen zekerheid en flexibiliteit.

Het derde punt waarover een consensus kon worden bereikt is de noodzaak – die iedereen onderkende – te komen tot een duidelijke aflijning en klaarheid in de domeinen waar sponsoring, handelspubliciteit en niet-commerciële reclame al of niet van toepassing zijn.

Alhoewel er geen consensus was over de bestemming van de middelen was er wel een consensus over de noodzaak om alles duidelijk af te lijnen, wat nochtans niet is gebeurd. Ik stel vast dat er een zeer grote onduidelijkheid heerst op het vlak van de sponsorvermelding in de aankondigingsprogramma's. In de Commissie zijn wij er niet in geslaagd ter zake meer klaarheid te scheppen. Dit is bedroevend en wijst op de chaotische aanpak van de CVP-SP-meerderheid. Wij hopen trouwens met ons amendement, in extremis, hier in de openbare zitting toch nog een duidelijke afbakening te krijgen.

Mijnheer de Voorzitter, bij een dergelijk knoeiwerk hebben wij het moeilijk om niet nostalgisch te worden. Een zekere nostalgie naar de tijd van toen, de tijd tussen 1982 en 1988 toen de PVV en CVP-coalitie erin slaagde om een vernieuwend mediabeleid te voeren in Vlaanderen. Het was niet altijd even eenvoudig, maar we slaagden erin om rust te brengen, om een soort natuurlijke ordening te krijgen in de wereld van de vrije radio. Wij doorbraken het BRT-monopolie op het audio-visuele vlak. Wij legden de grondslag voor vrije, lokale en regionale TV. Wij hoopten dit allemaal in dezelfde geest van ontwikkeling en ontplooiing te kunnen finaliseren bij het regionaliseren van de handelspubliciteit. Maar met een Regering waar de beslissingen gedicteerd worden door een CVP die zich, althans naar buitenuit, zagezegd vastklampt aan het vroegere mediabeleid en een SP die zich zoveel mogelijk wil distantiëren van dat beleid, en wil aantonen – zoals de heer De Batselier gisteren zegde – dat deze Regering even rood is als de vroegere blauw, kan er natuurlijk niets anders dan chaos ontstaan.

Denys

Mijnheer de Gemeenschapsminister, wij weten dat die situatie u pijn doet. U hebt al het mogelijke geprobeerd om in de Executieve het mediabeleid meer visie, meer coherentie te geven, maar politieke kortzichtigheid vanwege SP en CVP verhinderen u een normale rol te spelen. U zoekt tenslotte de weg van de Vlaamse Raad zelf om uw ideeën te realiseren. Daarom heeft u onze fractie medegeïnspireerd bij het opmaken van drie concrete globale voorstellen van decreet, namelijk over de BRT, over de financiering ervan en over de vrije radio's. Alle drie zijn ze gebaseerd op dezelfde mediakrachtlijnen die we nu al jaren aanhouden : een mediavereeniging waar zowel het vrije initiatief als het openbare, zowel voor radio als voor televisie, ruimte hebben om volgens correcte afspraken met elkaar te wedijveren.

De correcte afspraak was steeds dat de openbare omroep wordt gefinancierd met openbare middelen, onder de vorm van een overheidsdotatie en dat de niet-openbare omroepen worden gefinancierd op basis van particuliere geldbronnen zoals handelspubliciteit, sponsoring en niet-commerciële reclame. Met dit ontwerp van decreet wordt van deze fundamentele afspraak en duidelijk herkenbare scheidingslijn afgeweken. Men begint bij het minst logische en bij het particulier minst rendabele, de BRT-radio.

Het betekent ongewild of gewild, chaos in de tot rust gekomen wereld van de vrije radio's. Het zet de leefbaarheid en de groei op de helling van vele van deze niet-openbare radio's.

Er is duidelijk meer. Welk moreel of principieel argument is er nu nog om handelspubliciteit op de BRT-televisie te weigeren ? Of omgekeerd, welk moreel of principieel argument is er nu nog om subsidieaanvragen van regionale TV-zenders of lokale radio's naast zich neer te leggen ? Het goedkeuren van dit ontwerp van decreet is het creëren van het precedent waarbij de begrippen openbaar en niet-openbaar zullen vervagen en dan nog zonder fundamenteel de BRT te

helpen. Men creëert integendeel een nieuwe onzekerheid voor de BRT onder meer door de zeer variabele evolutie van het basisbedrag van het kijk- en luistergeld. Dit is de meest pijnlijke illustratie van de mediaondeskundigheid van degenen die vandaag het mediabeleid uitstippelen.

Er is geen enkel inhoudelijk argument om dit ontwerp goed te keuren, alleen een politiek element : een akkoord in de de Executieve tussen de excellenties van CVP en SP. De leden van de Vlaamse Raad die dit zullen goedkeuren, zullen het bewijs leveren dat de inhoud hen niet interesseert. Zij zullen het levend bewijs zijn van de politieke jaknikkerij. Het is mijn innige wens dat zij bij de stemming over dit ontwerp in de minderheid zullen zijn. **(Applaus bij de PVV)**

De Voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, wij verheugen ons over dit ontwerp omdat het een einde zal maken aan de chaotische situatie en aan de discussies tussen VTM en BRT over wat al dan niet is toegelaten. Met dit ontwerp is een duidelijke scheidingslijn getrokken.

Iedereen weet nu precies waaraan zich te houden. Het is trouwens de taak van de meerderheid in het Parlement om meer eenvormigheid te brengen in het mediabeleid.

Inzake de lokale radio's spreekt u van rust. Daarom juist hebben wij een decreet ingediend. Binnenkort is er een hoorzitting met een aantal federaties van lokale radio's. Er was ketenvorming en niemand wist nog waaraan zich te houden.

De discussie inzake het statuut van de BRT sleept ook al enkele jaren aan, omdat de Minister niet in staat is vanuit de Executieve voorstellen te doen. Hij wil Minister blijven in de Executieve maar hij raakt geïsoleerd omdat hij geen meerderheid heeft in het Parlement.

Minister P. Dewael : Mijnheer Van Rompuy, wat u zegt is nonsens. Wie

de zaken in de Commissie voor de Media volgt, weet zeer goed dat de initiële reden waarom de teksten inzake de hervorming van de BRT nog niet zijn besproken, juist uw verzoek was op een voorstel van de BRT zelf te wachten. Wij wachten daar reeds jaren op, maar tevergeefs. Als u nu aan de Minister van Cultuur, die een voorstel heeft sinds 1988, zegt dat hij nalaat de nodige maatregelen te nemen of de nodige teksten in te dienen, dan is dit niet alleen intellectueel oneerlijk, maar zij het flagrante, misplaatste leugens. **(Applaus bij de PW)**

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de Minister, uw teksten hebben geen meerderheid in het Parlement en ook niet in de Executieve. U bent dus niet operationeel, dat is de grond van de zaak. Omdat wij een einde willen maken aan de impasse, hebben wij gewacht op een aantal voorstellen van de Raad van Bestuur, om vanuit de SP, de CVP en hopelijk ook vanuit de Volksunie op basis van de voorstellen van de Raad van Bestuur een decreet in te dienen om de BRT de mogelijkheid te geven een meer flexibel beleid te voeren.

Minister P. Dewael : Omdat u aan handen en voeten bent gebonden door de „syndicatie”, omdat uw fractie niet naar buiten durft te treden zonder voorafgaandelijk akkoord van de hoge ambtenaren van de BRT. Daarvoor hebt u zelfs uw eigen parlementair prerogatief in de steek gelaten.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de Minister, u wilde zelfs de voorzitter van de BRT afschaffen. Laat dit debat worden gevoerd op het niveau waar het hoort. Voortaan wordt de jaarlijkse dotatie vastgesteld als een vast percentage van het kijk- en luistergeld.

Mijnheer de Minister, in de vergadering van de Executieve van december laatstleden werd beslist voor 1990 een dotatie voor de BRT vast te leggen van 6 miljard 451 miljoen frank, zijnde 51,5 ten honderd.

De begroting die wij hebben goedgekeurd bedroeg 6 miljard 296 miljoen frank. De Raad van Bestuur vraagt

Van Rompuy

zich af wat er gebeurd is met het verschil van 150 miljoen frank. Inderdaad, de Vlaamse Executieve heeft de beslissing genomen, maar tot op heden kon op deze vraag niet worden geantwoord. U als Minister voor de media kon de Raad van Beheer van de BRT nog steeds niet meedelen hoe hoog de dotatie is. Hij heeft het via de pers vernomen. Dit is nogmaals een voorbeeld hoe wij de Minister bevoegd voor mediabeleid moeten beoordelen, aangezien hij tot op heden zelfs niet in staat is de Raad van Bestuur mee te delen met welke middelen moet worden gewerkt. Ik hoop dat, na goedkeuring van dit decreet, er op dat vlak zekerheid komt. Er is reeds een beslissing van de Executieve en ik hoop dat zij dan ook wordt uitgevoerd.

Wij zijn van oordeel dat eind 1992 een evaluatie moet worden gemaakt inzake bovengenoemd percentage van 51,5 ten honderd. Dit geeft aan de BRT een zekerheid inzake de begroting 1991 en 1992. Maar wie kan zeggen hoe binnen een periode van drie jaar het medialandschap zal zijn geëvalueerd en hoe de BRT, wanneer het nieuwe decreet op de BRT in werking treedt, zichzelf zal organiseren. Neem het voorbeeld van VTM. Zij beschikken nu over 4 miljard frank middelen, maar niets sluit uit dat zij bijvoorbeeld binnen twee jaar over 6 miljoen frank middelen kunnen beschikken, hetgeen ten aanzien van de BRT inzake concurrentiemogelijkheden een aantal vragen doet rijzen.

De heer A. Denys : Dit illustreert ten volle de zinloosheid zich vast te pinnen op een vast percentage.

De heer E. Van Rompuy : Ik heb gezegd dat ik persoonlijk daarover nooit zeer enthousiast ben geweest. Het was een vraag uitgaande van de BRT. Zij geven de voorkeur aan een planning over drie jaar. Ik meen niet dat men tienjarenplannen moet opstellen. Ik meen, mijnheer Denys, dat u niet zoals de socialisten zover bent geëvolueerd dat u nood heeft aan tienjarenplannen !

Minister P. Dewael : U bent niet en-

thousiast, maar de BRT vraagt het en wij doen het. Daar komt het op neer.

De heer E. Van Rompuy : Zij zijn van oordeel op die manier beter te kunnen werken, maar ik mag toch ook mijn eigen oordeel hebben. Wij willen niet het verwijt krijgen dat het de politici zijn die eigenlijk de werking van de BRT boycotten. Wij zijn deze verwijten beu en wij zijn dan ook op hun vraag ingegaan.

Wat de handelsreclame betreft, insinueert collega Denys dat dit decreet de deur open zet voor handelsreclame op de televisie. Deze zaak werd geregeld in het kabeldecreet. Het monopolie van VTM ligt vast voor 18 jaar wat de handelspubliciteit en de niet-commerciële reclame betreft. Wat echter de radio betreft, werd nooit iets voorzien. Vermits er geen ontkoppelde reclame zal plaats vinden, is het duidelijk dat voor de regionale zenders geen handelspubliciteit zal worden doorgevoerd. Dit zal geen schade toebrengen aan de lokale radio's maar wél aan de ketens die nu nationale reclame werven. Inderdaad, zij zullen hierdoor worden getroffen. Na goedkeuring van dit decreet zal de Minister moeten optreden en zal een einde komen aan de ketens. De echte lokale radio's zullen geen gevolgen ondervinden van het feit dat de BRT nationale reclame zal doorvoeren. Geen enkele lokale zender doet daarop in ruime mate beroep.

De heer A. Denys : Mijnheer van Rompuy, hebt u de voorbije drie maanden gezegd dat er handelsreclame moet komen op de BRT-radio ?

De heer E. Van Rompuy : In september heb ik als eerste een dergelijk voorstel gedaan.

De heer A. Denys : Vóór september, bij de bespreking van de financiering van vrije radio's en televisie hebt u nooit gezegd dat er op de BRT-radio handelsreclame moet worden gemaakt.

De heer E. Van Rompuy : In geen enkel Regeerakkoord, ook niet in het Regeerakkoord dat met de PVV werd gesloten, werd de mogelijkheid

van reclame op de BRT-radio uitgesloten. Hetgeen nu gebeurt, is volkomen wettelijk en niet contradictoerisch. Wij hebben geen weet van een belofte aan VTM dat er nooit reclame op de BRT-radio zou worden gemaakt.

Via de media vernam ik dat Minister Dewael zou hebben gepoogd het amendement-Denys, dat in de Commissie werd verworpen, in de Executieve te doen aannemen. Het gaat over de zogenaamde aankondigingsspots bij uitzendingen waarvoor de BRT rechten heeft betaald aan derden. De naam en het logo van deze derden en van hun sponsors mogen worden vermeld in de begin- en eindgeneriek. Volgens ons moet het mogelijk zijn ook in de aankondigingsspots de logo's te vermelden.

De heer A. Denys : Mijnheer Van Rompuy, volgens u moet dit bijvoorbeeld mogelijk zijn bij de aankondiging van de match Boekarest-Anderlecht. Is het dagenlang naar voren brengen van duidelijk herkenbare logo's geen vorm van verdoken handelsreclame ?

De heer E. Van Rompuy : Als het instituut rechten betaalt voor uitzendingen van door derden georganiseerde manifestaties, mag de naam en het logo in de begin- en eindgeneriek worden vermeld. Volgens ons mag dit ook gebeuren in de aankondigingsspots. Het zijn immers juist deze spots die interessant kunnen zijn voor de organisatoren. Ik denk hierbij vooral aan de culturele organisaties. Het sponsoren van het Festival van Vlaanderen moet bijvoorbeeld via aankondigingssspots interessant zijn voor de sponsors. De Scheldeprijs wordt niet rechtstreeks uitgezonden. Er wordt slechts een resumé gegeven van een vijftal minuten. Het is zinloos daarvoor een aankondigingsspot uit te zenden met vermelding van het logo.

De heer A. Denys : Op welke manier zal men bepalen wat mag en wat niet mag ?

De heer E. Van Rompuy : Het gaat over integrale uitzendingen van door derden georganiseerde manifestaties.

De heer A. Denys : Waar staat dit integraal vermeld in de tekst ?

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Denys, indien men op die manier over de bepalingen gaat discussiëren, dan kan alles worden betwist. De BRT weet goed wat het decreet en de toelichting inhoudt en moet de fairplay hebben dit te respecteren. Men kan ook discussiëren over coproductie en cofinanciering. Het decreet moet naar de geest worden geïnterpreteerd. U probeert via amendementen verwarring te zaaien en het decreet te ondermijnen.

Minister P. Dewael : Mijnheer Van Rompuy, ik wil hier kalm en rustig iets aan toevoegen. De zaak lijkt mij erg belangrijk te zijn. Wij discussiëren geregeld met elkaar en bewaren altijd een zekere fairplay, maar ik wil u toch voor het volgende waarschuwen.

De bedoeling van het decreet was – daar kan ik nog inkomen – duidelijkheid te brengen. Wij hebben immers vastgesteld dat nadat VTM van start was gegaan, er omzeggens een oorlog is uitgebroken over wat de BRT wel en wat hij niet mag, wat gebruik en wat misbruik is van bepaalde commerciële technieken. Het ging over niet-commerciële publiciteit, sponsoring, coproducties en cofinanciering. Men heeft toen beslist om te trachten alles te vatten in een decreet opdat elkeen zou weten waar hij staat. Met die bedoeling ben ik het eens, maar als u nu door middel van dit decreet gaat toestaan dat de BRT in aankondigingsspot de manifestaties waarvoor hij uitzendingen verwerft, gedurende dagen en weken kan aankondigen en daarbij ook de logo's op het scherm mag brengen, dan zal dat leiden tot misbruiken, ik waarschuw u. Immers, nu roept u weer op tot fairplay van de BRT hoewel we in het verleden hebben vastgesteld dat de fairplay soms afwezig was. Vandaar dat er een decreet nodig was. Als het decreet niet duidelijk is en er opnieuw een beroep moet worden gedaan op de goodwill van de BRT om de zaak met enige fairplay te spelen, dan zijn wij ver van huis. Wij hebben dit vastgesteld bij de aankondiging van de voetbalwedstrijd Boekarest-Anderlecht, om aan

te tonen hoe de grens altijd maar kan worden verlegd. Waar men vroeger enkele beelden zag van voetballers en dan op het einde een trailer met een aantal logo's die op het scherm verschenen, worden die logo's nu vakkundig geprojecteerd op het scherm tijdens het tonen van de voetbalbeelden.

De heer E. Van Rompuy : Dit mag niet meer. Het decreet laat dit niet toe. Het gaat enkel over de begin- en eindgeneriek, en bij het aankondigen van de programma's.

Minister P. Dewael : Er moet een onderscheid worden gemaakt. In sommige gevallen is het toegelaten voor en na een programma en in aankondigingsspot en in een aantal andere gevallen is het alleen maar toegelaten voor en na programma's. Dit laatste is het geval voor de coproducties en de cofinanciering. Maar hier, door de interpretatie die u eraan geeft, zal men het niet alleen maar in de gevallen van uitzendrechten door de BRT verworven programma's en door derden georganiseerd kunnen doen vóór en na de programma's, maar ook in een aankondigingsspot. Zo'n aankondigingsspot kan altijd maar extensiever worden geïnterpreteerd. Voor de wedstrijd Boekarest-Anderlecht werd de trailer niet alleen bij het begin en het einde getoond, maar ook tussendoor.

De heer E. Van Rompuy : Dat kan dus ook niet. Dat staat er niet in.

Minister P. Dewael : Dat kan wel. Immers, indien u toelaat dat aankondigingsspot en naamlogo's op het scherm worden getoond, dan kan dit op een steeds verdergaande manier gebeuren. Dit is concreet gebeurd bij de aankondigingsspot voor Boekarest-Anderlecht. Men heeft niet enkel braafjes de naam Generale Bank getoond, maar men heeft beelden van een voetbalwedstrijd getoond en intussen die logo's geprojecteerd. Dat kan steeds verder en verder gaan. Zo zullen wij opnieuw in een situatie terecht komen waarin het decreet geen soelaas zal brengen. Men zal dan de Minister of de Executieve vragen om de voogdij uit te oefenen. Over de manier waarop de voogdij zal moeten worden uitgeoefend, zal

men van mening verschillen. Ik heb inderdaad in het verleden meegeemaakt dat de Voorzitter van de Executieve mij een brief schreef om mij mee te delen wat er in aankondigingsspot was gebeurd en om mij te zeggen dat dit eigenlijk reclame was en dat dit moest worden verboden. Nu moet ik echter antwoorden dat ik dat, volgens het decreet, op basis van het verslag van de Commissie en van de besprekingen die wij thans voeren, aan de BRT niet kan verbieden. In die zin hebt u dus wel duidelijkheid. Ik zal het dus aan de BRT niet kunnen verbieden, maar of dat aanleiding zal geven tot een pacificatie tussen de VTM en de BRT is de vraag.

De heer E. Van Rompuy : Het kan in geen geval VTM schaden, vermits de BRT bepaalde rechten betaalt voor organisaties die VTM niet uitzendt. Het heeft dus niets te maken met de uitzendingen van VTM. Het gaat hier alleen over die aankondigingsspot, geen spots over dingen die ze niet gaan uitzenden, maar over een resumé van 3 minuten. Dit moet ook duidelijk zijn. Dit is het misbruik dat op dit ogenblik wordt gemaakt. **(Onderbreking door de heer A. De QY-**

Mijnheer Denys, er zal altijd een marge zijn. Dat is duidelijk. Ik meen echter dat wij, door wat wij hier naar voren brengen, de graad van duidelijkheid fel verhogen en uiteindelijk zullen de Minister en de Executieve hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Zij zullen geregeld moeten optreden. Ook de BRT zal een fairplay tot stand moeten brengen. Dat is trouwens de geest waarin dit ontwerp tot stand kwam.

Ik wens, collega's, nog zeer kort een paar zaken te zeggen. De discussie over BRT-VRT hebben wij in de Commissie gevoerd. De verslaggever heeft de bespreking zeer goed weergegeven. Wij blijven erbij dat BRT - Omroep van de Vlaamse Gemeenschap beantwoordt aan wat de Raad van Bestuur ons heeft gezegd. De naamsverandering zal zeker het imago van de BRT niet verbeteren. Wij hebben dit debat gevoerd op basis van een rapport dat werd uitgebracht door de Administrateur-generaal die daarvoor een studiebureau had aan-

Van Rompuy

gesteld. Dat studie bureau kwam tot het besluit dat het beter was de naam BRT te behouden dan deze om te zetten in VRT, om dan nog niet te spreken van de kosten die dat met zich zou brengen.

In verband met de BRT heb ik nog een andere opmerking. Wij konden vandaag in de krant lezen dat er vanaf 1 januari 1991 een rubriek Wetstraat zou tot stand komen, maar dat dit nog steeds niet werd beslist noch door de Vaste Commissie, noch door de Raad van Bestuur van de BRT. RTL zal in het najaar vanuit de Kamer van Volksvertegenwoordigers een programma starten onder de rubriek Wetstraat. De Franstalige commerciële omroep zal dus vanaf het najaar vanuit het Parlement verslag uitbrengen terwijl wij nog steeds in de kou blijven staan. De BRT voorziet nog steeds niet in de nodige mankracht en middelen om vanuit de Vlaamse Raad, het Parlement verslaggeving tot stand te brengen. Wij hebben hierover al vaak het woord gevoerd. De beslissing zou worden genomen, maar het woord „zou” horen wij nu toch al zo lang. Wij hopen dat de Raad van Bestuur nu eindelijk eens de beslissing zal nemen.

Ik kom aan mijn laatste punt. De Raad van Bestuur van de BRT heeft een ontwerp-tekst voor een nieuw BRT-statuut aangenomen en heeft deze tekst in de Commissie toegelicht. Ik heb ook vernomen dat er maandag nog een aantal bijkomende voorstellen werden gedaan.

De CVP-fractie zal, in overleg met de SP, de VU en eventueel AGALEV – de PVV wil hieraan niet meewerken – op basis van de tekst van de Raad van Bestuur van de BRT een nieuw voorstel van BRT-decreet indienen.

De heer A. Denys : Wij hebben het eerst een voorstel van decreet inzake het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse uitzendingen, ingediend !

De heer E. Van Rompuy : Minister Dewael zegt dat hij het goed meent met de BRT. Wij wachten echter al jaren op het nieuw statuut van de

BRT. Ditmaal zullen wij het zelf vanuit het Parlement en op basis van de voorstellen van de Raad van Bestuur van de BRT proberen met het oog op een meer soepel personeelsbeleid.

In de pers verklaart de heer Wangermée dat de RTBF ingrijpende plannen koestert : men streeft naar 1000 vastbenoemden en 500 contractuelen. Een onderzoekscommissie van de BBC stelt voor om hun personeelsbestand met 15 procent te verminderen.

Ik ben de mening toegedaan dat wij de BRT een statuut moeten geven waardoor de Raad van Bestuur verantwoordelijkheid kan nemen en beslissingen op personeelsvlak treffen. Dat is pas de autonomie van de BRT. De BRT moet, door dit ontwerp van decreet – waarvan wij hopen dat het vóór het reces kan worden goedgekeurd in de Vlaamse Raad – eindelijk de kansen krijgen waarop hij recht heeft.

Minister P. Dewael : Mijnheer Van Rompuy, ik heb een klein vraagje ter verduidelijking. Wanneer u zegt dat een nieuw BRT-decreet, dat de Executieve voorbereidt en waaromtrent de werkgroep ad hoc op dit ogenblik vergadert, niet kan komen van de Executieve, spreekt u dan namens de CVP-fractie ?

De heer E. Van Rompuy : Ik spreek inderdaad namens de CVP-fractie. Wij zullen een eigen voorstel van decreet formuleren op basis van de tekst van de Raad van Bestuur. Onze fractie zal dit voorstel bij het Parlement indienen en niet wachten op een decreet van de Executieve. Dit behoort tot de verantwoordelijkheid van het Parlement. De Executieve heeft jaren gehad om voorstellen te doen. Wij hebben er nooit gekregen. Wij zullen hier nu zelf de verantwoordelijkheid nemen, zoals wij ook met de lokale radio's hebben gedaan.

Minister P. Dewael : Uw partij heeft het debat in de Commissie altijd sine die uitgesteld !

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega De-

nys heeft bij het begin van zijn toespraak terecht opgemerkt dat dit ontwerp van decreet tot wijziging van het BRT-decreet van 1979 en van de wet op de handelspubliciteit van 1987 bij niemand veel enthousiasme opwekt. Collega Denys, in feite denk ik dat iedereen nederig zou moeten erkennen dat het hier om een bewijs van onmacht gaat. Aan wie die onmacht te wijten is laat ik in het midden. Ik denk dat wat dat betreft velen boter op hun hoofd hebben.

Wat is nu de bedoeling van dit decreet. Dit decreet stelt voor de jaren 1990, 1991 en 1992 de BRT-dotatie vast op 51,5 procent van het aan de Vlaamse Gemeenschap toegewezen gedeelte van het kijk- en luistergeld. Concreet komt dat neer op 6,451 miljard. Een procent komt namelijk neer op ongeveer 127 miljoen. Vervolgens wil dit decreet klaarheid scheppen in de betwisting over de inkomsten voorbehouden aan VTM en die voorbehouden aan de BRT, waarbij sponsoring, coproductie, financiering en facilitaire diensten zo nauwkeurig mogelijk worden bepaald. Dat er met die nauwkeurigheid iets aan de hand is heeft de discussie van daarnet ons duidelijk gemaakt.

Dit decreet strekt er ook toe handelsreclame evenals niet-commerciële reclame bij de radio in te voeren. Dat is een serieuze innovatie in ons media-beleid.

Via amenderingen en de besprekingen in de Commissie wordt met dit decreet ook getracht aan onze Gemeenschapsomroep de benaming te geven waar hij recht op heeft.

In dit decreet worden eigenlijk een aantal zeer uiteenlopende deelproblemen bijeen gebracht. We zouden bijna kunnen spreken van een mini-programmadecreet. We hebben liever de voorkeur gegeven aan een globale aanpak van het mediabeleid. We denken bijvoorbeeld aan een decreet voor de financiering van de media, duidelijk bepalend wat aan de landelijke commerciële zender VTM toekomt, wat aan de BRT toekomt, wat de lokale radio's mogen verwachten en wat de lokale en regionale niet-openbare televisieverenigingen aan

Raadslid t. Chevalier (SP) stelde de heer L. Walt Niel (PVV), Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, een actuele vraag over de mogelijke bescherming van het KB-gebouw aan de Vlamingstraat te Brugge

inkomsten kunnen krijgen, daarbij rekening houdend met een zekere ponderatie. Wij zouden ook liever een globale wijziging van de wet op de handelspubliciteit van 1987 gezien hebben waardoor ook handelspubliciteit op de BRT-radio zou kunnen worden geregeld, rekening houdend met de criteria, opgelegd door de Europese richtlijn van 3 oktober 1989, die op het ogenblik nog niet in een wettekst zijn vastgelegd. Wij hadden ook liever de voorkeur gegeven aan een globale herziening van het BRT-decreet van 1979 met een herbepaling van de opdrachten, blijk gevend van een zekere soepelheid inzake personeelsbeleid, met mogelijkheden tot management en vooral ook blijk gevend van duidelijkheid inzake financiering.

Want ofwel is men bereid een voldoende grote dotatie te geven en dan is de vraag of men die van jaar tot jaar ofwel voor een langere termijn zal vastleggen. Wanneer men een correct beheer met een planning op lange termijn wil mogelijk maken dan

zou het inderdaad veel beter zijn dat te doen aan de hand van een beheerscontract met lastenboek voor een periode van vier à zes jaar. Men heeft dat echter niet gedaan en men kiest wat de financiering van de BRT betreft voor het vastleggen gedurende drie jaar van 51,5 procent van het kijk- en luistergeld. Dit verheugt ons absoluut niet en wij hebben dat in de Commissie niet onder stoelen of banken gestoken.

Ten eerste is het kijk- en luistergeld geen constant bedrag dat ook niet steeds hoeft te stijgen, want in het recente verleden hebben wij het kunnen meemaken, namelijk in 1988, dat het is gedaald met 12 procent in tegenstelling tot het jaar daarvoor toen het gestegen was met 29,6 procent ingevolge de amnestieactie voor de zwartkijkers. Voor 1990 raamt men een stijging met 4,9 procent, maar daarover bestaat geen enkele zekerheid. Het zou op het einde van het jaar wel degelijk kunnen blijken dat voor 1990 het kijk- en luistergeld is gedaald. Zich vastpinnen op 51,5 procent van het niet zekere bedrag van het kijk- en luistergeld is eigenlijk de dotatie van de BRT plafonneren ongeveer op het huidige bestaande bedrag.

Dat is dan in strijd met de enorme verwachtingen die werden gewekt toen in de Regeringsverklaring werd gezegd dat men eens en voor goed de dotatie van de BRT moest vastleggen op een bepaald percentage van het kijk- en luistergeld. Iedereen dacht toen dat dit percentage voldoende ruim zou zijn. Daarvoor bestond er trouwens een goede reden want de Mediaraad had als advies gegeven het percentage te bepalen op 75 procent. Het verschil met 51,5 procent is nogal duidelijk. Ook de SERV heeft zich op 26 januari 1990 uitgesproken voor een percentage van 75 procent van het kijk- en luistergeld. Het zijn toch geen oneconomisch denkende personen die in de SERV zitting hebben ! Ik herhaal dat 51,5 procent bitter weinig is. Onlangs werd er door Leuvense studenten een comité voor actie en steun aan de BRT opgericht dat zich eveneens heeft uitgesproken voor 75 procent van het kijk- en luistergeld.

Dat percentage bereiken is een optimale zaak. Ik ga ermee akkoord dat dit in de huidige omstandigheden vrij utopisch is. Iets anders is echter de dotatie van de BRT gedurende drie jaar te beperken tot 6 miljard 451 miljoen. Dat is heel wat anders want daarmee zet men de BRT op een soort uithongeringsrantsoen. Dat maakt ook dat de BRT in zijn concurrentie met de commerciële zender en bij het weerwerk dat hij moet leveren tegenover de concurrentie van het buitenland het alsmaar moeilijker krijgt en daarvoor slecht gewapend om niet te zeggen niet gewapend is.

Als het percentage op 51,5 ten honderd blijft behouden, is het noodzakelijk dat de BRT door sponsoring bijkomende middelen tracht te verwerven. Die inkomsten worden op 200 à 250 miljoen geschat. De opbrengst via de reclame die met dit decreet op de radio wordt ingevoerd wordt eveneens op 200 à 250 miljoen geschat. Als men de BRT in dat nauwe financiële keurslijf dwingt, zal de BRT van lieverlee de eerstvolgende drie jaar proberen via reclame op de radio de inkomsten op te vijzelen. Op dit ogenblik spreekt men van reclameblokjes van maximum drie minuten, maar in de toekomst zou dit kunnen oplopen tot tien, twaalf à vijftien minuten per uur. Als men inkomsten moet putten uit reclame zijn daaraan dwingende consequenties verbonden. Wij weten niet in welke richting dat zal gaan, maar wij kunnen ter zake wel veronderstellingen maken. Als de BRT van oordeel is dat de 200 à 250 miljoen die zij nu uit sponsoring verkrijgt onvoldoende is, mijnheer Denys, dan mag u er zich aan wachten dat de BRT zal proberen alle mogelijke grotere en kleinere trucjes uit te halen om dat budget op te vijzelen. De generieken zullen dan wel worden aangepast, als het maar opbrengt.

De oorzaak van dat alles is dat de huidige dotatie van de BRT werd bevroren. Wij hebben in de Commissie getracht via een amendement voor te stellen het percentage van het kijk- en luistergeld niet tot 75 ten honderd maar wel tot 58,5 ten honderd op te drijven. Dat betekent in concreto een verhoging met 1 miljard. Wij zouden dat bedrag niet zo maar bij de dotatie

De Beul

hebben gevoegd, maar wel voor een gerichte besteding. Ik geef u de opsomming waarvoor wij vinden dat dit geld moest worden aangewend. Iedereen die nadenkt zal toegeven dat het om redelijke zaken gaat, maar toch werd ons amendement niet aangenomen.

Wij leggen 100 miljoen vast voor het bestrijden van de stijgende productie- en aankoopkosten ingevolge de toenemende concurrentie en de schaalvergroting in het Europees medialandschap. Dat die kosten toenemen is evident. De BRT tracht in zijn concurrentie met VTM aan na-aperij te doen. Ook de BRT wil zoveel mogelijk Amerikaanse fictie en series uitzenden. Ik wijs erop dat mevrouw Els De Bens, de directeur van het Seminarie voor Communicatiewetenschappen aan de Rijksuniversiteit van Gent, heeft berekend dat in 1989 bij de BRT het aantal Amerikaanse fictie en series gestegen is met twintig ten honderd vergeleken met 1988. Als men dan tegelijkertijd weet dat VTM in datzelfde jaar zijn uitzendingen voor 87 ten honderd heeft gewijd aan Amerikaanse fictie en series, zal u van mij wel aannemen dat daar een serieuze concurrentieslag aan de gang is. Wil de BRT daar minimaal aan meewerken, zonder dat wij het daarom toejuichen dat men meer van dit soort amusement brengt, en wil men niet dat de concurrentie volkomen scheefgetrokken wordt, dan moet men meer geld geven.

Wij hebben 60 miljoen gevraagd voor de volwaardige uitbouw van het tweede TV-net, een rubriek Wetstraat, een TV-actueel en een Europese rubriek in het kader van de Europese eenwording.

Ik pik uit deze opsomming slechts één element uit : de rubriek Wetstraat. Naar analogie met Den Haag vandaag, kan er ook een Brussel vandaag komen, maar er is blijkbaar geen geld voor. Sommigen zeggen dat daarvoor slechts twintig miljoen nodig is, maar ik vrees dat dit ruimschoots is onderschat. Wel stel ik vast dat de leiding van de BRT één van haar meest vooraanstaande journalisten uitstuurt naar de wetgevende as-

semblées om geld te bedelen teneinde een Brussel vandaag op onze omroep te kunnen brengen. Het is dus bijzonder ver gekomen. Men bedelt bij de Vlaamse Raad, de Kamer en de Senaat om sponsoring vanwege het Parlement. Ik zou dat liefst vermijden, daarom had ik deze som in mijn amendement ingecalculleerd.

Eén van onze andere voorstellen was een bedrag van driehonderd miljoen voor de samenwerking met de NOS voor de degelijke uitbouw van het derde culturele net in het kader van een toekomstig Nederlands cultureel Gemenebest. Nu weet ik wel dat men deze laatste woorden voorzichtig moet hanteren, maar ieder van ons moet ervan overtuigd zijn dat wij in het licht van het Europa na 1992 er alle belang bij hebben om samen met de Nederlanders – wij vormen dan een bevolking van twintig miljoen – ernaar te streven onze cultuur en identiteit zo goed mogelijk in het nieuwe Europa te verdedigen. Eén van de middelen daartoe, een uitstekend middel om op het culturele vlak een integratie te bereiken tussen Nederland en Vlaanderen, zou de gezamenlijke exploitatie zijn van een cultureel net. Dit is niet mogelijk indien men daarvoor niet de nodige kredieten ter beschikking stelt en driehonderd miljoen is niet overdreven.

Wij hadden ook twintig miljoen gevraagd voor de samenwerking met Midden- en Oosteuropese omroepen. Toen in november jongstleden de Berlijnse Muur in mekaar is gestort en er een totale ommekeer plaats had in de Oostbloklanden, had iedereen er de mond van vol dat wij die landen moesten helpen, dat er nauwere banden dienden tot stand te komen en dat de beeldcultuur daarvoor ten eerste in aanmerking kwam. Als men aan de BRT die twintig miljoen niet kan geven, dan blijven het wensdromen en komt er niets van terecht.

Wij hadden ook voorgesteld tachtig miljoen uit te trekken voor de renovatie van het Flageygebouw met zijn bijzonder akoestische studio's. Deze tachtig miljoen waren noodzakelijk om dat gebouw opnieuw in orde te brengen. Het gaat wel degelijk

om een gebouw dat qua akoestiek in Europa een uitmuntende reputatie heeft. Welnu, ook daarvan komt niets terecht omdat er geen centen voor zijn. In de krant hebben wij gelezen dat het gebouw te koop staat. Wat zal er dan gebeuren met Omroep Brabant en met de befaamde akoestische studio's ? Niemand . die het weet. Indien men over een periode van tien jaar tachtig miljoen ter beschikking had gesteld voor de renovatie, dan had men dit zeer interessante gebouw kunnen behouden.

Wij hebben ook voorgesteld twintig miljoen te voorzien voor het verbeteren van de uitzendingen van de Wereldomroep. Nederland heeft op dat terrein een zeer goede reputatie. Bij ons verlopen de uitzendingen in mineur. Wij moeten trachten op het peil van Nederland te geraken, maar dan moet er meer personeel komen. Nederland heeft daarvoor viermaal zoveel personeel als Vlaanderen. Een degelijke Wereldomroep is ideaal geschikt om ons imago in het buitenland te verbeteren en om het contact met de Vlamingen in het buitenland te onderhouden. Er komt echter niets van, want er zijn geen centen.

Wij hebben in ons amendement ook een bedrag van twintig miljoen voorgesteld voor de deelname aan het David-initiatief, om samen met andere kleine landen uit Europa weerwerk te bieden tegen de grote zich opdringende imperialistische culturen in het Europa van na 1992. Ook daarvoor is blijkbaar geen geld. Het is nochtans ten eerste wenselijk willen wij ons eigen cultuur zoveel mogelijk beveiligen en in stand houden.

Ons amendement omvatte ook een bedrag van 350 miljoen voor het wettelijk produceren van één uur drama van eigen bodem, wat toch niet overdreven is. Om dat te realiseren is er inderdaad 350 miljoen nodig.

Het amendement beoogde verder 50 miljoen voor het verder informatiseren van het instituut van de BRT. Iedereen zal er wel van overtuigd zijn dat de informatisering van een instituut zoals de BRT, van een dergelijke grootte, met een dergelijke personeelsbezetting, zeer belangrijk is en

De Beul

dat daarvoor het nodige geld moet worden uitgetrokken.

Mijnheer de Minister, wij hadden dus voorgesteld de begroting van de BRT met 1 miljard te vermeerderen, maar zulks is niet mogelijk gebleken. Ik moet u dan ook zeggen dat dit decreet ons sterk ontgoochelt. Het zal dan ongetwijfeld ook wel zo zijn dat door een gebrek aan overheidsmiddelen de openbare omroep steeds vaker het onderspit zal moeten delven op de aankoopmarkt van populaire drukbekeken reeksen en recente films. Men verliest daarbij steeds meer uit het oog dat de BRT van de Vlaamse wetgever de opdracht kreeg meer te brengen dan loutere ontspanning. Ze heeft ook een informatieve en educatieve taak. Dit laatste dreigt in de bittere strijd om de kijkcijfers in de verdrinking te komen.

Mijnheer de Minister, de BRT staat voor de fundamentele keuze. Ofwel probeert men enkele graantjes mee te pikken van het gemakkelijke succes dat de commerciële televisie boekt door een resolute optie voor het amusement, ofwel bevrijdt de openbare omroep zich van dat bijna trauma en kiest ze voor hoge kwaliteit. Maar zulks is gemakkelijker gezegd dan gedaan, want voor hoge kwaliteit moet veel worden betaald. Blijkbaar wil onze gemeenschap daarvoor niet de nodige middelen opbrengen, wat later ten zeerste zal worden betreurd.

Tot zover het eerste deel van mijn betoog. Ik wens het dan nog even te hebben over de benaming van de BRT.

Minister P. Dewael : Mijnheer De Beul, in verband met het eerste deel van uw uiteenzetting wens ik u reeds het volgende te antwoorden. Wanneer u een aantal bijkomende taken opsomt, ben ik het met u eens, zoals vele collega's, dat het wenselijk zou zijn dat de BRT deze ter harte zou nemen. Ik denk onder meer aan de rubriek Wetstraat vandaag en aan het belang van eigen drama. U hebt dit alles in cijfers omgezet en beweert dat de nodige middelen moeten worden toegevoegd aan de dotatie. Moet de BRT zich ook niet de vraag stellen

wat er eventueel kan worden weggelaten van zaken die vandaag worden geboden en die misschien minder prioritair zijn ? Op welke wijze kunnen wij een betere rendabiliteit bekomen en tevens kostenbesparend werken ?

Wat mij enigszins stoort en wat ook indruist tegen de autonomiegedachte is dat wanneer aan de BRT bijvoorbeeld wordt gevraagd naar ondertiteling van nieuwsprogramma's voor gehoorgestoorden, de BRT antwoordt dat zulks enkel kan wanneer bijkomende middelen worden verstrekt. Ik ga ervan uit dat wanneer een bepaalde dotatie wordt vastgelegd de BRT het binnen diezelfde dotatie moet hard maken. Het gaat niet op om alle prioriteiten die daaraan worden toegevoegd telkens apart te becijferen en de uitvoering ervan afhankelijk te stellen van de financiering. Dat is volgens mij een verkeerde invulling van het begrip autonomie van de omroep.

De heer A. De Beul : Mijnheer de Minister, ik kan daar voor een gedeelte in komen. Ik herinner er u trouwens aan dat ik de eerste ben geweest om in 1983 een doorlichting te vragen van de BRT teneinde na te gaan waaraan zijn geld wordt besteed en of de aanwending ervan wel is verantwoord. Die doorlichting is gebeurd en men heeft getracht een aantal zaken te saneren. U vergeet echter al te gemakkelijk dat het grootste gedeelte van de dotatie naar personeelskosten gaat. Vermits het overgrote gedeelte statutair personeel is dient het blijvend te worden betaald. Als men aan de BRT dus bijkomende opdrachten geeft dan is het niet zo gemakkelijk om binnen de overblijvende marge van de dotatie daarvoor voldoende ruimte te vinden, zeker wanneer het om omvangrijke opdrachten gaat. Geef toe dat dit voor de door mij aangehaalde opdrachten het geval is. Als ik morgen aan de BRT voorstel samen het derde culturele net met Nederland uit te bouwen dan volstaan 25 à 30 miljoen niet. Voor een dergelijke opdracht dient men zeker 300 miljoen op tafel te leggen. Er bestaat hier dus een serieus probleem. Ik beweer niet dat er binnen de BRT geen besparingen kunnen gebeuren en dat het niet mo-

gelijk zou zijn bepaalde programma's af te schaffen. Feit is dat men het ook moet willen. Tot nog toe is dat niet mogelijk gebleken binnen de BRT zelf, toch niet in voldoende mate. Bovendien is de structurele herziening lange tijd bevroren geweest.

Collega Van Rompuy, in de Commissie hebben wij altijd gepleit voor het verder werken aan de hand van de bestaande rapporten, zoals de doorlichting, de implementatie enzovoort. De Minister heeft terecht opgemerkt dat er door uw fractie tijdens een bepaalde periode werd voor gepleit om te wachten op de voorstellen uitgaande van de BRT zelf. Ondertussen kon er niets worden gedaan, wat verloren tijd betekende.

Ik heb de indruk dat sommige collega's naar de Raad van Bestuur van de BRT opkijken als naar een soort heilige koe, die ons moet voorhouden wat wij moeten stemmen. Volgens mij is dit de wereld op zijn kop. Het is onze verantwoordelijkheid aan de BRT te zeggen hoe het moet, hoe zij moet werken, met welke middelen en welke naam zij zal dragen. (**Applaus bij de Volksunie en de PVV**)

De heer E. Van Rompuy : Het is niet de taak van de Vlaamse Raad te bepalen welke uitzendingen de BRT moet verzorgen en er budgettaire bedragen op vast te pinnen. De Vlaamse Raad moet ervoor zorgen dat de BRT over voldoende middelen beschikt maar ook dat hij voldoende autonomie heeft. Vandaar ons voorstel. De Executieve heeft zich daar nooit mee ingelaten. Wie heeft de Executieve belet een ontwerp in te dienen ? Toch niet de Vlaamse Raad. De reden is dat er binnen de Executieve verdeeldheid bestond. De Minister, die toevallig verantwoordelijk is voor de media, heeft ook een totaal andere opvatting. Precies daardoor dienden wij zo lang te wachten en stelden wij de BRT voor met voorstellen voor de dag te komen. Het verheugt mij dat de SP- en CVP-fractie — de Volksunie wenst er blijkbaar niet bij te worden betrokken — in eigen rangen een voorstel zullen uitwerken en indienen bij de Vlaamse Raad. Ik meen dat dit de logica zelf is. Wij moeten ons toch niet inlaten met het beheer van de BRT. Het is

Van Rompuy

niet de taak van de Vlaamse Raad uit te maken welke programma's al dan niet interessant zijn.

De heer A. De Beul : Collega Van Rompuy, ik zal u daarop een duidelijk antwoord geven. Ik ben niet voor de autonomie van de BRT om de autonomie. Dat zou ons leiden tot zaken die niemand wenst. De BRT is autonoom nadat wij zijn opdrachten hebben vastgelegd. Dat is de normale gang van zaken. Als de Vlaamse Raad samen met mij van oordeel is dat de opdracht van de BRT erin bestaat samen te werken met Nederland voor de uitbouw van een cultureel net, dan is de BRT autonoom bevoegd om dat cultureel net samen met Nederland in te vullen. Dat is iets anders. De taak leggen wij nog op. Indien wij zeggen dat er een Brussel vandaag moet komen, dan is dit een opdracht voor de BRT. De manier waarop die opdracht wordt ingevuld, behoort tot de autonomie van de BRT. Maar dat er een Brussel vandaag komt is een opdracht die wij geven en die de BRT moet waar maken. De goede manier van besturen bestaat erin dat eenieder zijn taak vervult : autonomie betreffende het inhoudelijke voor de BRT, maar de opdrachten worden door ons bepaald. Het probleem is dat de opdrachten, omschreven in het huidige BRT-decreet, veel te vaag zijn. Daaraan moet worden gesleuteld.

Thans kom ik tot een laatste item, meer bepaald de onwil en het atavisme bij de BRT. Inderdaad, de BRT weigert te erkennen dat hij de omroep van de Vlaamse Gemeenschap is. Ik heb de indruk dat een aantal collega's de leden van de Raad van Bestuur, die denken dat zij nog dertig jaar geleden leven, volgen. Wij staan inmiddels drie staatshervormingen verder. Het licht zou dan ook eens bij de leden van de Raad van Bestuur van de BRT moeten schijnen !

Thans zal ik proberen de historie te maken van de benaming van de BRT. In 1960 werd de verandering doorgevoerd van NIR naar Belgische radio en televisie BRT. Niemand lag daar toen van wakker. Alle Belgen, alle Walen en alle Vlamingen hebben

die naamsverandering perfect overleefd. In het buitenland heeft men daarop niet gereageerd. Deze benaming ging gedurende dertig jaar mee. In 1987 stelden bepaalde leden van de Raad voor om de benaming eindelijk aan te passen aan de vorderingen van de staatshervorming in ons land. Er werd voorgesteld Belgische weg te laten, want de omroep behoort tot de Vlaamse Gemeenschap. Hij wordt bestuurd vanuit de Vlaamse Gemeenschap en krijgt ook zijn financiële middelen van de Vlaamse Gemeenschap. Bovendien staat hij onder de voogdij van de Vlaamse Gemeenschap.

Gelet op de volkomen culturele autonomie ter zake, was er dus geen enkele reden om de oude benaming te behouden. Destijds heeft collega Van Ooteghem voorgesteld om de benaming BRT — Belgische Radio en Televisie — om te schakelen in VRT — Vlaamse Radio en Televisie. Dit is tot een waar evenement uitgegroeid.

Het voornaamste argument dat in de Commissie werd aangevoerd was het gebrek aan geldmiddelen. Er was een heuse discussie over de kostprijs van die operatie. Op een bepaald ogenblik beweerde men dat de omschakeling 13 miljoen zou kosten. Na enkele maanden werd dit bedrag teruggebracht tot 6 miljoen. Deze omschakeling bracht inderdaad een aantal veranderingen mee, bijvoorbeeld de briefhoofding, de opschriften op de wagens van de BRT, de generiek, kortom, zowat de normale omschakelingen die bij dergelijke naamsverandering gebruikelijk zijn. De geldmiddelen waren op dat ogenblik niet voorhanden. Dat is dan ook de reden waarom het feest van de naamsverandering niet kon doorgaan.

Bovendien beweerde de BRT dat deze operatie in het buitenland zeer ongelukkig zou overkomen en dat er daar een absolute verwarring zou ontstaan, zodat men niet zou weten met wie men in feite te doen heeft. Wanneer men Vlaams vertaalt in het Duits, in het Frans en in het Engels, beginnen die woorden telkens met de letter F. Mij interesseert het niet of de vertaling „Flämisch” „Flemish” of „Flamand” is. Wat mij interesseert is dat onze Gemeenschapsomroep een

correcte benaming draagt, een benaming die verwijst naar onze eigen Gemeenschap, naar onze eigen identiteit en niet naar een niet bestaande culturele identiteit, namelijk de Belgische.

Die verwarring werd aangewend als een argument dat men ons in het buitenland scheef zou bekijken. Geef toe dat men die argumenten uitvond want in werkelijkheid waren er weinig of geen.

Ik herinner mij trouwens dat de Administrateur-generaal van onze omroep, de heer Cas Goossens, in de Commissie verklaarde dat niemand principieel tegen de naamsverandering was gekant. De personen die er zich toch niet meer akkoord konden verklaren reageerden daarop bij brief.

Drie jaar geleden hebben aldus een aantal vaderlandslievende verenigingen gereageerd, die qua mentaliteit en het volgen van de gebeurtenissen duidelijk enige decennia achterstand hebben. Wij ontvingen brieven georkestreerd vanuit dat milieu, waarvan ik er u enkele zal citeren. Er was onder andere een brief van de Nationale Unie der Sluikpers, ondertekend door Lucienne Delepine, waarin stond : „Wij hebben vernomen dat het project de benaming BRT te veranderen in VRT, ondanks alle protesten nog niet helemaal is opgegeven. Het zou een nieuwe poging zijn om ons land in twee te splitsen en daartegen verzetten wij ons allen. Wij zouden het zeer op prijs stellen konden wij vernemen dat er geen sprake meer is van die naamsverandering. ”

Nog andere merkwaardige verenigingen richtten ons een schrijven, onder andere de Vereniging van Oudgedienden en Vrienden van de Openbare Weermacht van Belgisch Kongo en ik citeer : „Naar onze opinie — en dat zijn de leden van onze vier secties uit Vlaanderen, Brabant, Wallonië en Duitsland — BSD — is het project totaal onverantwoord. Afgezien van de kosten die naar onze mening in dezelfde lijn zouden liggen als deze die aan de Belgen wordt gevraagd om ons land in regio's te verdelen, zou het een nieuwe blijik zijn van het aftakelen van de Belgische

De Beul

entiteit. En we verzetten ons daartegen met de meeste overtuiging.

We verzoeken u derhalve met ons verlangen, dat door zuivere vaderlandsliefde is ingegeven, in de toekomst rekening te willen houden".

Ik citeer een brief van een andere eerbiedwaardige vereniging, namelijk de Koninklijke Vereniging der Oprustgestelde Officieren, ondertekend door de oprustgestelde Luitenant-generaal De Wilder : „Wij kunnen niet begrijpen – laat staan goedkeuren – dat een nationaal omroepcentrum het predikaat Belgisch uit de programma's en de administratie zou weren. De Koninklijke Vereniging der Oprustgestelde Officieren ijvert uiteraard voor een unitair België. Onze leden hebben zich – vaak in zeer moeilijke omstandigheden – ingezet voor hun vaderland en zien met lede ogen hoe, op alle manieren, gepoogd wordt het Koninkrijk af te bouwen. Voor ons is het plan om de BRT om te dopen in VRT er een exponent van en wij vragen u dan ook met aandrang dit funest initiatief als onontvankelijk te willen beschouwen.”

Brieven in dezelfde aard werden gezonden aan de Administrateur-generaal van de BRT, onder andere door het Herdenkingscomité Pro Belgica 1830-1980, door de Nationale Federatie der Oorlogsvrijwilligers, door het Nationaal Verbond der Veteranen van Koning Leopold III. Ik zal niet alle brieven citeren. Ik wil enkel aantonen dat in 1987, de tegenstanders van de naamsverandering, hoofdzakelijk personen waren die de ontwikkeling van de staatsvorming in ons land en het invoeren van de culturele autonomie voor de Gemeenschappen, niet begrepen, er de evolutie niet van hadden gevolgd of er zich alleszins niet konden bij neerleggen. Zij vreesden dat hun vaderland door dergelijke naamswijziging zou worden verkracht of ontkracht.

Toen in de Commissie over het voorstel tot naamswijziging moest worden gestemd hebben wij wel moeten vaststellen dat het werd verworpen met zes stemmen tegen zeven. (**Onderbreking door de heer E. Van Rompuy**)

Collega Van Rompuy, u hebt het voorstel ook verworpen. Ik stel mij de vraag of u zich hebt laten leiden door enige vorm van vaderlandsliefde. Ik weet het niet precies, maar het is bijna het enige argument dat ik zou kunnen veronderstellen. Eerlijkheidshalve moet u toch toegeven dat de financiële kant van de zaak geen argument is, want toen men in 1987 sprak over een uitgave van zes miljoen – in het minst gunstige geval dertien miljoen – om op technisch vlak de naamsverandering door te voeren had de Vlaamse Executieve er 25 miljoen voor over om op het door de RTBF georganiseerde songfestival, vijf spotjes van enkele seconden te laten uitzenden om onze identiteit aan het buitenland kenbaar te maken

Collega's, de financiële kant van de zaak was op dat ogenblik geen echte reden en is dat nu ook niet. De BRT die toen binnen zijn budget geen geld kon vinden heeft er intussen wel gevonden om een nieuwe huisstijl in te voeren. Daarvoor heeft de BRT een contract afgesloten met een adviesbureau, met name Lenders-De Roost, voor een bedrag van 80.764.000 frank, BTW niet inbegrepen.

Dat adviesbureau heeft op een persconferentie die nieuwe huisstijl voorgesteld. Ter zake verschenen in de pers diverse artikelen. Het dagblad De Morgen schrijft : „Het nieuwe logo voor de TV zijn drie letters gebeiteld in marmer doorspekt met geel, groen, blauw en rood en daarbij zet men een logo dat de kijker vrijwel nooit te zien zal krijgen”. De Gazet van Antwerpen heeft op die persconferentie genoteerd : „De belangrijkste opdracht van Lenders-De Roost is de kijker zo snel mogelijk te laten vergeten dat er zoiets bestaat als de BRT”. Alle andere kranten schrijven in dezelfde zin.

De mensen van het adviesbureau hebben duidelijk gevoeld dat het begrip BRT verouderd is en weg moet. Zij zeggen dat men het moet laten wegdeemsteren en stellen voor er een kleine groene zerk van te maken. Zo kan de BRT worden begraven. (**Onderbreking door de heer E. Van Rompuy**)

Mijnheer Van Rompuy, ze willen er niets voor in de plaats zetten. Het is duidelijk dat de BRT verouderd overkomt. VTM heeft dat zeer goed begrepen, al is het een commerciële zender en al waren wij tegen commerciële zenders. De eerste letter van die zender is een V, van Vlaams. (**Onderbreking door de heer E. Van Rompuy**)

Men moet niet aandraven met het financieel argument, of met het argument dat de benaming BRT zo belangrijk is. Het fameuze adviesbureau raadt immers zelf aan de benaming BRT te laten verdwijnen. Jammer genoeg heeft het niet voldoende feeling om onmiddellijk te zeggen dat Vlaamse radio- en TV-omroep een veel geschiktere benaming zou zijn. Een nieuwe benaming geven zou een element zijn dat de verhouding van veel Vlamingen tot de radio- en televisieomroep van onze Gemeenschap verbeteren.

Als men in de BRT enige commerciële feeling zou hebben zou men alvast beginnen met een naamsverandering. Dat kost niet veel, en bovendien kunnen de kosten worden opgenomen in dat pakket van 90 miljoen. De leden van Raad van Bestuur van de BRT lijken wel de laatste unitaristen in ons Koninkrijk. Toch zijn zij door ons aangesteld. Hebben wij ons als Vlaamse Raad dan zo vergist ? Op de duur zou men het denken.

Structureel is het blijkbaar ook geen probleem want er moet ook iets veranderen in de verhouding tot de kijkers. Men moet van het oude af, er moet iets nieuws komen. Ik vraag mij dan ook af waarom men de benaming VRTO zou weigeren.

Om de leden van deze Raad de kans te geven hier iets aan te doen hebben wij een amendement ingediend, samen met de heer Denys en wij hopen dat iedereen ervoor zal stemmen, dat het wordt aangenomen. Wij zien niet in hoe de Vlaamse Raad deze identiteitsbevestiging kan weigeren. Wie dit amendement niet aanneemt zou zich moeten schamen. Ik sta niet alleen met deze instelling. Veel verenigingen, ook het Davidsfonds, hebben ervoor gepleit, met goede argumenten. Hier wordt soms vergeten wat

De Beul

wij met zogenaamde symbolen aanrichten en hoe wij in het buitenland enorme verwarring veroorzaken.

Men hoort er soms over klagen dat de Nederlanders het over Belgen hebben als zij over Vlamingen spreken, die toch een eigen cultureel gestructureerde Gemeenschap hebben. Daarvoor dragen wij zelf schuld. Als Vlamingen in Nederland op TV komen, al is het maar in een taalquiz, dan krijgen zij een Belgisch vlaggetje. Dat moeten wij de Nederlanders niet verwijten als wij onze eigen Gemeenschapsomroep, die al drie jaar op de Nederlandse kabel zit en er veel invloed heeft, Belgisch blijven noemen. Wij moeten ons zelf verwijten maken. **(Applaus)**

Om te eindigen zal ik geen brieven voorlezen van vaderlandse verenigingen. **(Hilariteit)**

Op 12 maart heeft het Davidsfonds een motie aangenomen.

De heer W. Seeuws : Wat heeft het Davidsfonds daarmee te maken ?

De heer A. De Beul : Collega Seeuws, ik ben ook niet altijd even blij met de stellingnamen van het Davidsfonds, maar men moet niet alles op één hoop vegen. Ook als een vereniging die u niet zo in het hart draagt de waarheid zegt, moet u dat kunnen aanhoren. Het Davidsfonds zegt dat, zelfs afgezien van overwegingen van financiële aard, de naam Belgische Radio en Televisie onjuist is, helemaal niet meer passend en een voorbeeld van desinformatie. De Vlaamse omroep heeft niets federaals — dit is Belgisch — meer, noch cultureel, noch staatkundig, noch administratief, noch wat de taal, noch wat de subsidiëring, noch wat de voogdij betreft. Een eenvoudige naamsverandering zal overigens niets wijzigen aan de aanwezigheid van de omroep in de internationale omroeporganisaties." Hoe zou het bij u overkomen, moest de Vlaamse Raad „het Belgisch parlement — Vlaamse afdeling” worden genoemd ? Als u die benaming niet interessant vindt, verzoek ik u ons amendement goed te keuren. **(Applaus)**

De heer P. Chevalier : Stap toch af van dit fetisjisme ! **(Twistgesprek tussen de heren A. De Beul en E. Van RomPuY)**

De Voorzitter : De heer Verreycken heeft het woord.

De heer W. Verreycken (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de BRT werpt zich op als de enige Gemeenschapszender, doet hiervoor een beroep op Gemeenschaps gelden, maar stelt zich voor de naamskeuze duidelijk op buiten de Gemeenschap. Hierover is op deze tribune reeds uitgebreid gesproken. Ik beperk mij bijgevolg tot enkele vaststellingen.

Vanaf het ogenblik dat de Vlaamse kijkers konden kiezen, vluchtte de helft van hen naar een commerciële zender die zich Vlaams noemt. De kijkcijfers tonen dit duidelijk aan.

Indien de Vlaamse Raad ook maar een greintje gezag wil behouden tegenover de Raad van Bestuur van de BRT moet het oeverloos palaveren, tot grote vreugde van sommige leden van deze Raad van Bestuur, ophouden. Wij moeten de BRT verzoeken, een naam te kiezen die overeenstemt met de werkelijkheid. Vlaanderen onderhoudt en betaalt een omroep, dus is dit een Vlaamse omroep. Andere voorstellen zijn doekjes voor het bloeden. Degenen die het argument van de onvertaalbare V aanhalen, kunnen de Nederlanders misschien adviseren de naam NOS te wijzigen, omwille van de P van de vertaling van Nederland. De namen van de meeste omroepen zijn trouwens onvertaalbaar.

De reclame werd oorspronkelijk toegewezen aan de commerciële zender, met in het achterhoofd misschien de idee dat een dergelijke zender onleefbaar zou zijn en bijgevolg de boeken zou moeten sluiten. Nu blijkt dat deze zender zeer snel winst maakt en wil men de winst, die vroeger versmaad en gesmaad werd, ook naar de Reyerslaan laten vloeien. Indien de opbrengsten van reclame oorspronkelijk voor VTM waren bestemd en een gedeelte van het kijken luistergeld voor de BRT, krijgt VTM dan, wanneer de BRT meesnoept uit de reclamepot, ook een deel van het kijk- en luistergeld ?

Wij moeten consequent zijn, een commerciële zender ontvangt geld uit de publiciteit en een openbare zender krijgt voldoende geld van de Gemeenschap. Wanneer die openbare zender door Vlaanderen wordt betaald, moet hij ook een Vlaamse naam hebben.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Nee)**

Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen en van de wet van 6 februari 1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie.

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 59bis van de grondwet.

— **Aangenomen.**

Artikel 2

In artikel 1, § 1 en in artikel 18, § 2 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen, wordt de benaming „Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen” vervangen door de benaming „Belgische Radio en Televisie, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap”.

Op dit artikel is er een amendement voorgesteld door de heren Bartholomeussen en Van Rompu dat luidt als volgt :

„Dit artikel vervangen door wat volgt :

„Artikel 2

In het opschrift, in artikel 1, § 1 en

Voorzitter

in artikel 18, § 2 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen, worden de woorden „Nederlandse Uitzendingen” vervangen door de woorden „Omroep van de Vlaamse Gemeenschap”.

Op dit artikel is er een amendement voorgesteld door de heren De Beul en Denys dat luidt als volgt :

„Dit artikel vervangen door wat volgt

„Artikel 2

In het opschrift, in artikel 1, § 1 en in artikel 18, § 2 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen, worden de woorden „Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen” vervangen door de woorden „Vlaamse Radio en Televisie-omroep”.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, ik heb daarstraks in de algemene bespreking niets gezegd inzake de naamsverandering van de BRT, omdat dit volgens mij van ondergeschikt belang is ten overstaan van de inhoud zelf van het ontwerp van decreet.

Wij hebben vier argumenten om een amendement in te dienen om de naamsverandering toe te passen. Een eerste argument is dat wij van oordeel zijn dat er eindelijk een einde moet komen aan deze discussie. Wij hebben deze discussie drie jaar geleden opgestart. Toen heeft niemand gezegd dat voor eeuwig en altijd de naam BRT moest behouden blijven. Integendeel, de overgrote meerderheid heeft gezegd principieel geen bezwaar te hebben tegen een wijziging.

Tweede argument, in 1986 waren er een aantal principiële, pragmatische bezwaren inzake een naamswijziging. De principiële bezwaren gingen vooral uit van de vaderlandslievende verenigingen. In tegenstelling tot de

heer De Beul vind ik dat ook zij het recht hebben hun mening te uiten en ik houd hiermee dan ook rekening.

Bij de bespreking van het decreet over de commerciële zender VTM werden deze bezwaren niet geuit. Daaruit kan men besluiten dat de toenmalige principiële bezwaren zijn weggeëbd. Uit het succes van VTM blijkt dat de pragmatische bezwaren van 1986 nu niet meer bestaan.

De nieuwe benaming Vlaamse Radio en Televisie Omroep, de VRTO heeft de PVV gebruikt bij het indienen van een alternatief BRT-voorstel. Wij hebben aan Vlaamse Radio en Televisie doelbewust Omroep toegevoegd, omdat wij het onderscheid wilden maken tussen de commerciële televisie-maatschappij VTM. Spijtig genoeg gebeurt deze naamsverandering niet met de instemming van alle fractieleiders. Ik vind het echter te onbelangrijk om daarover ruzie te maken. De praktijk is zodanig geëvolueerd, dat de naam van de BRT kan worden veranderd zonder daarover extra emoties los te weken.

De Voorzitter : De stemmingen over de amendementen en artikel 2 worden aangehouden.

Artikel 3

Artikel 22 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen, wordt vervangen door hetgeen volgt :

„Artikel 22

§ 1 Het instituut heeft inzonderheid als bronnen van inkomsten :

1° de jaarlijkse dotatie ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap ;

2° de schenkingen en legaten die met machtiging van de Vlaamse Executieve worden aangenomen ;

3° de leningen die met de machtiging van de Vlaamse Executieve zijn aangegaan ;

4° de opbrengst van de verkoop van eigen publicaties, van eigen klank- en beeldopnamen of de reproductie

hiervan, de opbrengst van de verkoop en de verhuring van zijn producties, alsook de vergoeding voor diensten die het instituut in het kader van zijn opdracht heeft geleverd ;

5° de opbrengst van de sponsoring, zoals bepaald in hoofdstuk IIIbis ;

6° de opbrengst van de handelspubliciteit en de niet-commerciële reclame op radio ;

7° de opbrengst van het uitzenden van boodschappen van algemeen nut, zoals bepaald in hoofdstuk IIIkwarter ;

8° de opbrengst voortvloeiend uit coproductie en cofinanciering, zoals bepaald in hoofdstuk IIIter.

§ 2. De jaarlijkse dotatie aan het instituut, ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, wordt vastgesteld op 51,5 % van het aan de Vlaamse Gemeenschap toegewezen gedeelte van het kijk- en luistergeld bedoeld in artikel 37, § 1, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten.

De Vlaamse Executieve bepaalt de tijdstippen en de wijze waarop de dotatie zal worden betaald.

§ 3. De Vlaamse Executieve evalueert vóór eind 1992 het percentage zoals bepaald in § 2 in het licht van eventueel gewijzigde omstandigheden.

De Vlaamse Executieve kan, de Vlaamse Mediaraad gehoord, het percentage aanpassen, waarbij het percentage zoals bepaald in § 2 het minimum blijft.

§ 4. Het instituut mag geen inkomsten verkrijgen uit andere bronnen en inzonderheid niet uit handelspubliciteit of niet-commerciële reclame op televisie.

Onder handelspubliciteit wordt verstaan de door een overheidsbedrijf of particuliere onderneming tegen vergoeding of soortgelijke betaling uitgezonden boodschap — in welke vorm ook — in verband met de uitoefening van enige commerciële, industriële of ambachtelijke activiteit of

Voorzitter

van een vrij beroep met het oog op de bevordering van de levering van goederen of diensten tegen betaling, met inbegrip van onroerende goederen, rechten en verplichtingen.

Onder niet-commerciële reclame wordt verstaan de collectieve reclameboodschappen die branchebevorderende reclame bevatten en uitgaan van beroepsverenigingen en waarbij geen individueel produkt- of dienstmerk, firma- of handelsnaam voorkomt.

Wanneer het instituut het in het eerste lid gestelde verbod overtreedt wordt de in paragraaf 2 van dit artikel bedoelde dotatie verminderd met de in strijd met dit verbod verkregen inkomsten. De Vlaamse Executieve bepaalt de nadere regelen voor de toepassing van deze bepaling”.

Op dit artikel is er een amendement voorgesteld door de heren Bartholomeussen en Van Rompuy dat luidt als volgt :

„De eerste drie regels vervangen door wat volgt :

„Artikel 22 van hetzelfde decreet van 28 december 1979 wordt vervangen door hetgeen volgt :“.

Op dit artikel is er een amendement voorgesteld door de heer Van Dierden dat luidt als volgt :

„A. In de voorgestelde tekst van artikel 22, § 1 5° weglaten.

B. In de voorgestelde tekst van artikel 22, § 1 6° weglaten.

C. In de voorgestelde tekst van artikel 22, § 2, eerste lid op de derde regel de woorden „51,5 %” vervangen door de woorden „ten minste 75 %“.

Op dit artikel is er een amendement voorgesteld door de heer Didden dat luidt als volgt :

„In art. 3 § 1, 6° ; in art. 3 § 4, 1° en 2° zin ; wordt het woord „handelspubliciteit” vervangen door „handelsreclame”.

Op dit artikel is er een amendement voorgesteld door de heer Denys dat luidt als volgt :

„A. In de voorgestelde tekst van artikel 22, § 1 6° weglaten.

B. In de voorgestelde tekst van artikel 22 paragraaf 2 vervangen door de volgende bepaling :

„§ 2. De jaarlijkse dotatie aan het instituut, ten laste in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap wordt gesloten op basis van een voor vijf jaar afgesloten beheersovereenkomst. Deze bedoelde overeenkomst m.b.t. de beschouwde periode moet inzonderheid bevatten :

1° een planning, door de omroep opgesteld m.b.t. het percentage van zendtijd die respectievelijk zal worden besteed aan de onderscheiden programma-opdrachten ;

2° een investeringsprogramma ;

3° een globaal plan inzake personeelsbeheer ;

4° het beoogde aandeel eigen culturele produkties in de programmering ;

5° de berekening van een enveloppe van financiële middelen uit te trekken in functie van het bepaalde in § 2 1°, 2°, 3°, 4°.

De bedoelde overeenkomst moet voorafgaandelijk goedgekeurd worden door de Vlaamse Raad”.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, ons amendement op artikel 3 heeft tot doel het zesde punt van artikel 22, § 1, te schrappen omdat het bepaalt dat de opbrengst van handelspubliciteit en de niet-commerciële reclame op de radio ook als een bron van inkomsten voor de BRT wordt erkend. Na onze uiteenzetting begrijpt u wel dat wij principiële bezwaren hebben tegen het feit dat de eerder getrokken scheidingslijn waarbij een openbare omroep door de overheid en een privé-zender door privé-ondernemingen wordt gefinancierd, met dit artikel wordt doorbroken.

Wij stellen ook nog bij artikel 3 voor om artikel 22, § 2 te vervangen door verschillende, bepalingen waarbij wij eigenlijk ons eigen voorstel van decreet naar voren brengen, namelijk een voorstel dat is gebaseerd op een beheerscontract van vijf jaar waarbij de BRT de kans krijgt om een plan op te stellen, een investeringsprogramma te voorzien, een globaal plan inzake personeelsbeheer uit te werken, het beoogde aandeel van eigen culturele produkties in te lassen en de berekening van een enveloppe van financiële middelen uit te trekken.

Dat is ons alternatief voorstel. Ik meen dat zelfs de Raad van Bestuur in zijn laatste voorstel een dergelijke opvatting niet ongenegen is. Derhalve doe ik een beroep op de geachte vergadering om met dit amendement rekening te houden.

De Voorzitter : De heer Didden heeft het woord.

De heer M. Didden : Mijnheer de Voorzitter, mijn amendement strekt ertoe een gallicisme op te heffen en „handelspubliciteit” te vervangen door „handelsreclame”. Ik bevind mij daarvoor in vrij goed gezelschap. Ik wens dus dat deze Raad eveneens het gezelschap van Paardekooper en van onze publicatie met name Taalbeheersing in de Administratie zou opzoeken.

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael : Mag ik de vergadering attent maken op het feit dat wij bij de behandeling van het ontwerp in de Commissie ook een beroep hebben gedaan op de taalraadsman. Hij heeft een aantal voorstellen geformuleerd die wij hebben overgenomen.

Ik wens dan ook aan collega Didden te zeggen dat het best zou zijn de taalraadsman te consulteren. Wij zullen ons dan naar zijn wijsheid gedragen.

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul : Mijnheer de Voorzitter, het is niet de eerste maal dat dit probleem rijst. Bij de bespreking van de wet op de handelspubliciteit van 1987 werd door ons eenzelfde amendement ingediend als wat thans door collega Didden wordt ingediend. De Ministers hadden toen voorgesteld dit amendement te verwerpen omdat, indien wij die nieuwe benaming hadden ingevoerd, er juridische twijfels zouden kunnen zijn over het feit of er een verschil is tussen handelspubliciteit en handelsreclame. Ik meen dat het overbodig is de taalraadsman te raadplegen want wij hebben dit toen gedaan en de taalraadsman heeft toen gezegd dat handelsreclame het correcte woord was. Om juridische redenen heeft men beslist handelspubliciteit te behouden. Immers, in een aantal wetten wordt handelspubliciteit gebruikt en er zouden naderhand betwistingen kunnen zijn.

De Voorzitter : De stemmingen over de amendementen en het artikel 3 worden aangehouden.

Artikel 4

In hetzelfde decreet van 28 december 1979, wordt na hoofdstuk III een hoofdstuk IIIbis ingelast, luidende als volgt :

„Hoofdstuk IIIbis

Sponsoring

Artikel 22bis

Voor de toepassing van dit decreet wordt onder sponsoring verstaan, elke bijdrage van een overheidsbedrijf of particuliere onderneming die zich niet bezighoudt met omroepactiviteiten of met de vervaardiging van audiovisuele producties, aan de financiering van programma's met het doel zijn naam, handelsmerk, imago, activiteiten of realisaties meer bekendheid te geven.

Artikel 22ter

§ 1. Het instituut mag op televisie alleen gebruik maken van sponsoring

door openbare instellingen, verenigingen en vennootschappen die een meerderheid van overheidsvertegenwoordigers in hun raad van bestuur hebben.

§ 2. Radio- en televisiejournaals en politieke informatieprogramma's mogen niet worden gesponsord.

Artikel 22quater

Gesponsorde programma's moeten aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° Dat een programma is gesponsord moet worden vermeld. Deze vermelding mag uitsluitend voorkomen in het begin en/of op het einde van het programma, alsmede in de aankondigingsspots van het programma.

2° De vermelding in een programma of in een aankondigingsspot mag en moet uitsluitend de benaming van de sponsor bevatten, op televisie aangevuld met het logogram, zonder enige verwijzing naar een produkt of een dienst. Die vermelding mag geanimeerd zijn en mag niet langer dan vijf seconden per sponsor en tien seconden in totaal bedragen.

3° Inhoud en programmering van het gesponsorde programma mogen nimmer dusdanig door de sponsor worden beïnvloed dat daardoor de verantwoordelijkheid en de redactionele onafhankelijkheid van het instituut ten aanzien van zijn programma's worden aangetast.

4° De gesponsorde programma's mogen niet aansporen tot aankoop of huur van produkten of diensten van de sponsor of van derden, in het bijzonder door specifieke aanprijzingen van die produkten of diensten.

5° Elke vermelding van benamingen en logogrammen die rechtstreeks of onrechtstreeks verwijzen naar alcoholhoudende dranken, tabakswaaren of geneesmiddelen is verboden.

Artikel 22quinquies

Wanneer het instituut voor zijn programma's rechten betaalt voor uitzendingen van door derden georgani-

seerde manifestaties, mag het de naam en het logogram van deze derden-organisatoren en van hun sponsors, ongeacht hun privaat- of publiekrechtelijk statuut, in de begin- en/of eindgeneriek vermelden, zonder verwijzing naar een produkt of dienst".

Op dit artikel is er een amendement voorgesteld door de heer Van Dierden dat luidt als volgt :

„In de voorgestelde tekst artikel 22quater weglaten".

Op dit artikel is er een amendement voorgesteld door de heer Denys dat luidt als volgt :

„In fine van de voorgestelde tekst van artikel 22quinquies de volgende woorden toevoegen :

„en met dien verstande dat scherm- en ethervermelding van de sponsor, in de aankondigingsspots verboden is".

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, na de discussie die wij daarnet met collega Van Rompuy hebben gehad in verband met de aankondigingsspots meen ik dat dit amendement meer dan ooit zijn waarde heeft.

Ik heb de tekst van het decreet nog eens nagelezen. In artikel 22quinquies staat duidelijk : „Wanneer het instituut voor zijn programma's rechten betaalt voor uitzendingen van door derden georganiseerde manifestaties, . . ." Welnu, men kan rechten betalen voor rechtstreekse uitzendingen, voor samenvattingen, voor uitzendingen in uitgesteld relais. U hebt het probleem aangehaald van het verschil tussen wat men in de wielerskoers de Scheldeprijs noemt en de wedstrijd Boekarest-Anderlecht. Zoals de Minister het heeft gezegd laat de tekst, zoals hij thans voorligt, aan de BRT een extensieve interpretatie toe. De enige manier om tot duidelijkheid te komen en het creëren van nieuwe onnauwkeurigheden te vermijden is ons amendement aannemen. Daarin vragen wij dat in de aankondigingsspots de scherm- en ether-

Denys

vermelding van de sponsors verdwijnt.

De Voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de Voorzitter, ik wens de Minister een vraag te stellen — hij is toch mede verantwoordelijk voor de indiening van de teksten — over sponsoring. Voor overheidsbedrijven wordt expliciet de mogelijkheid van het gebruik van aankondigingsspots vermeld.

In artikel 22septies daarentegen staat uitdrukkelijk dat aankondigingsspots voor coproducties verboden zijn. Kan de Minister deze tegenstrijdigheid verklaren ?

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael : Mijnheer Van Rompuy, tijdens de voorbereidende vergaderingen, die hebben geresulteerd in het huidig ontwerp, werd dit probleem heel lang besproken. Men wou een onderscheid maken tussen profit en non-profit organisaties. Iedereen was het er over eens dat dergelijke spots bijvoorbeeld voor een concert, georganiseerd in het kader van het Festival van Vlaanderen wel moest kunnen, terwijl men inzake sportmanifestaties, voetbal en dergelijke meer, de mening was toegedaan dat voorzichtiger tewerk moest worden gegaan.

Dit punt was zo lang ter discussie dat men heeft nagelaten het legistiek zuiver te stellen, met andere woorden dat men dezelfde libellering, voorzien voor coproducties en cofinanciering, ook in artikel 22quinquies zou hebben opgenomen.

Dit probleem heeft op dit ogenblik een ruimere dimensie gekregen, een politieke dimensie. Ik heb dan ook bij de Vlaamse Executieve een voorstel van amendement ingediend waarover zij nog niet heeft getrancheerd.

Mijnheer de Voorzitter, ik beken dat deze vergadering de Executieve heeft verrast omdat zij over mijn voorstel

van amendement nog een beslissing tijdens de vergadering van morgen moet nemen. Het Parlement kan dienaangaande, mogelijkerwijs morgen na de vergadering van de Vlaamse Regering, duidelijkheid krijgen. Dan zal ik u het standpunt van de Vlaamse Executieve meedelen.

De Voorzitter : De stemming over de amendementen en het artikel 4 worden aangehouden.

Artikel 5

In hetzelfde decreet van 28 december 1979 wordt na hoofdstuk IIIbis, een hoofdstuk IIIter ingelast, luidende als volgt :

„Hoofdstuk IIIter

Coproductie, cofinanciering, facilitaire diensten

Artikel 22sexies

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

1° coproductie : het gezamenlijk opzetten en/of realiseren van een radio- of televisieproductie waarvoor de omroep alsmede de partner de nodige materiële, immateriële of financiële middelen ter beschikking stellen, daarin begrepen een inbreng in kennis of arbeid in hoofde van beide partners ;

2° cofinanciering : coproductie waarbij de inbreng van de partners uitsluitend bestaat uit financiële middelen en waarvoor de cofinancier exploitatierechten verwerft ;

3° facilitaire diensten : het ter beschikking stellen van materialen en het leveren van diensten door ondernemingen, instellingen en personen bij het tot stand brengen van een bepaalde productie, zonder dat de onderneming, instelling of personen die deze materialen ter beschikking stellen of deze diensten verlenen daarbij inspraak hebben of invloed hebben op de inhoud van het programma.

Artikel 22septies

§ 1. Wanneer het instituut een beroep doet op coproductie en/of cofi-

nanciering, dient het instituut zich te houden aan de regels inzake scherm- of ethervermelding, zoals bepaald in de artikelen 22quater en 22quinquies, met dien verstande dat scherm- en ethervermelding van coproductanten en/of cofinanciers in de aankondigingsspots verboden is.

Evenwel is elke vermelding van benamingen en logogrammen die rechtstreeks of onrechtstreeks verwijzen naar alcoholhoudende dranken, tabakswaaren of geneesmiddelen verboden.

§ 2. Wanneer het instituut een beroep doet op facilitaire diensten, mag het de naam van de onderneming, instelling of personen die materialen ter beschikking stellen of diensten verlenen vermelden in het begin en/of op het einde van het programma”.

— **Aangenomen.**

Artikel 6

In hetzelfde decreet van 28 december 1979 wordt na hoofdstuk IIIter een hoofdstuk IIIquater ingelast, luidende als volgt :

„Hoofdstuk IIIquater

Boodschappen van algemeen nut

Artikel 22octies

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder boodschappen van algemeen nut elke boodschap die uitgaat van een overheid en openbare instelling, vereniging of vennootschap die een meerderheid van overheidsvertegenwoordigers in haar raad van bestuur heeft, in verband met haar beleid, ongeacht de vorm en ongeacht de betaling of de betalingswijze, alsmede elke boodschap die uitgaat van humanitaire verenigingen ongeacht de vorm en ongeacht de betaling of de betalingswijze”.

— **Aangenomen.**

Artikel 7

Artikel 16 van de wet van 6 februari

De heer M. Didden (CVP) diende op het ontwerp van BRT-decreet een amendement in dat ertoe strekte de term „handelspubliciteit” te vervangen door het woord „handelsreclame”

1987 betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie, wordt, wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, aangevuld met de volgende bepalingen :

„Evenwel mogen de privaatrechtelijke radio-omroepdiensten in hun televisieprogramma's geen gebruik maken van sponsoring door openbare instellingen, verenigingen en vennootschappen die een meerderheid van overheidsvertegenwoordigers in hun raad van bestuur hebben.

Met sponsoring wordt bedoeld elke bijdrage van een overheidsbedrijf of particuliere onderneming die zich niet bezighoudt met omroepactiviteiten of met de vervaardiging van audiovisuele producties, aan de financiering van programma's met het doel aan zijn/haar naam, handelsmerk, imago, activiteit of realisaties meer bekendheid te geven.

Evenmin kan een openbaar instituut belast met de openbare radio- en te-

levisedienst, voor wat zijn televisieprogramma's betreft, gebruik maken van niet-commerciële reclame.

Met niet-commerciële reclame wordt bedoeld de collectieve reclameboodschappen die branchebevorderende reclame bevatten en uitgaan van beroepsverenigingen en waarbij geen individueel produkt- of dienstmerk, firma- of handelsnaam voorkomt”.

Bij dit artikel is er een amendement van de heer Van Dienderen dat de weglating van artikel 7 voorstelt.

De stemming over artikel 7 wordt aangehouden.

Artikel 8

Artikel 17, § 2 van dezelfde wet van 6 februari 1987 wordt, wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, opgeheven.

— **Aangenomen.**

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1990.

— **Aangenomen.**

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het gehele ontwerp van decreet houden.

BELEIDSBRIEF Perinatale zorg, ingediend door de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden

— 297 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is de Beleidsbrief Perinatale zorg, ingediend door de heer Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden.

De bespreking is geopend.

De heer Van der Sande, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. Van der Sande (verslaggever) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, met een perinatale sterfte van meer dan 11 kinderen op 1.000 geboorten, slaat België een slecht figuur tegenover de ons omringende landen.

De perinatale sterfte of het verschijnen van kinderen die worden doodgeboren of sterven in de eerste levensweek, bedraagt inderdaad in de Duitse Bondsrepubliek slechts 9 per 1.000 geboorten, in Nederland en Groot-Brittannië ongeveer 10. Met ons cijfer van 11,2 scoren we bij de hoogsten in Europa.

Ondanks het feit dat ons land mede aan de leiding staat inzake intramurale zorg, artsen, verpleging, apparatuur enzovoort kan dit verschijnsel wel enige zorgen baren. Er loopt op dat vlak dus duidelijk iets mis in ons land.

Hieraan diende dan ook wat gedaan

Van der Sande

te worden. In 1985 had collega Lode Hancké ter zake reeds een initiatief genomen, door het indienen van een voorstel van decreet houdende organisatie van de prenatale preventie en een ander houdende organisatie van de natale en de neonatale geneeskundige zorg. Vandaag staan we nu voor een beleidsbrief voor perinatale zorg van de Gemeenschapsminister van Volksgezondheid, een initiatief dat we toejuichen en dat de goedkeuring van alle commissieleden wegdroeg.

Een eerste noodzaak is gegevens verzamelen. Onze laatste cijfers dateren van vijf jaar terug. Ter zake moet dus wat worden ondernomen. Zonder betrouwbare informatie kan men immers onmogelijk nagaan waar de tekorten liggen en hoe die kunnen worden verholpen.

De Vlaamse Adviescommissie waarvan de Minister de oprichting voorstelt, zal slechts behoorlijk kunnen functioneren als men tot een degelijke registratie kan komen van de gegevens. De informatie die tot nu toe op basis van vrijwilligheid werd samen gebracht, heeft ons reeds heel wat inzicht gegeven over de oorzakelijke factoren.

Wij citeren er hier enkele in willekeurige volgorde : de leeftijd van de moeder ; het aantal onderzoeken tijdens de zwangerschap ; het moment van het nemen van zwangerschapsverlof vóór de geboorte ; het behoren tot de minder begunstigde sociale klasse ; de hulpverlening en opvang van de pas geborenen ; de preventie en behandeling van aangeboren afwijkingen ; de preventie inzake sterfte zelf, mortaliteit, maar ook inzake morbiditeit, met name het voorkomen van fysische zowel als psychische handicaps, die het gevolg zijn van een slechte verzorging bij bevalling.

Volgens sommige experts zouden op 1800 gevallen van perinatale mortaliteit er 650 vermijdbaar zijn zonder extra kosten, maar met een betere organisatie van de bestaande voorzieningen.

Wij kunnen hierbij vragen stellen naar de samenwerking tussen huisartsen, gynaecologen en kinderartsen

en bij het feit of kleine materniteiten wel over het vereist personeel en de nodige infrastructuur beschikken.

Dit is slechts een greep uit een aantal factoren die zowel tot het medische als tot het sociale vlak, als tot het gewone organisatorische vlak behoren, maar die door ze te onderkennen en te evalueren tot een efficiënt beleid aanleiding kunnen geven.

Mijnheer de Voorzitter, dit probleem mag niet langer een materie blijven waar men op weinig gecoördineerde, empirische wijze te werk gaat. Er zijn genoeg redenen die een degelijke aanpak verantwoorden. Er is de maatschappelijke verantwoordelijkheid en het menselijk leed dat kan worden voorkomen.

Maar bovendien mag voor de beleidsmensen ook de economische factor niet uit het oog worden verloren, als men weet dat bijvoorbeeld één mentaal gehandicapte op een levensduur van 40 jaar gemiddeld 70 miljoen aan de gemeenschap kost.

Er zijn dus redenen genoeg om het spreekwoord „Beter voorkomen dan genezen” in de praktijk toe te passen. Vandaar dat de Commissie unaniem positief heeft gereageerd op de voorstellen van Minister Weckx in zijn beleidsbrief over Perinatale Zorg.

In zijn inleiding voor de Commissie stipte de Minister duidelijk aan vanuit welke filosofische hoek hij is vertrokken : het veralgemeend debat van vandaag rond de problematiek van leven en dood ; het feit dat de perinatale zorg vandaag, ingevolge de wetenschappelijke, medische, sociale vooruitgang een andere dimensie heeft gekregen dan de moeder- en kindzorg van het begin van deze eeuw ; de betrokkenheid van de ouders bij het geboren worden van een kind in een tijd waarin zoals de Minister poneerde : „het kinderen krijgen niet langer wordt ervaren als een toeval van de natuur of een gave Gods, maar als een bewuste keuze”.

Enmaal beslist dat een kind wenselijk is, ontstaan hierdoor bijzonder hoge verwachtingen bij de ouders, die zich vertalen naar strenge eisen in verband met de medische begelei-

ding van de zwangerschap en de bevalling.

De Minister onderstreepte dat onze weinig schitterende positie op internationaal vlak inzake perinatale mortaliteit, zeker één van de aanleidingen is geweest voor het opstellen van de beleidsbrief.

Hij legde er echter vooral de nadruk op dat in de toekomst onze volle aandacht dient te gaan naar de preventie en de begeleiding van risicozwangerschappen. Maar getrouw aan de filosofische invalshoek die hij bij het begin van zijn inleiding stelde, legde hij er de nadruk op dat het geen louter medische benadering betreft, maar dat ook de sociale invalshoek een belangrijke rol speelt.

Hierop vroeg de Minister aandacht voor de belangrijkste beleidsprioriteiten die in zijn brief vervat zijn en die men kan samengevat vinden op bladzijde 5 van het verslag.

Op de bespreking die hierop in de Commissie volgde, wens ik hier in het mondelinge verslag niet nader in te gaan. De uiteenzettingen van de leden staan in het schriftelijke verslag duidelijk weergegeven.

Wel wens ik de sfeer van bekommerning voor dit probleem waarvan alle leden blijk gaven, te onderstrepen: zodat ze zich ook unaniem achter de voorstellen scharden die Minister Weckx in zijn beleidsbrief heeft gesteld.

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, na het indienen van de beleidsbrief en na de discussie in de Commissie Welzijn en Gezondheid zijn er enkele nieuwe gegevens bekend geraakt met betrekking tot het thema dat wij vandaag behandelen. Ik vind het dan ook belangrijk deze nu naar voren te brengen ter voorbereiding van het debat dat nadien volgt.

Perinatale zorg haalt meestal de media als het gaat om gegevens over de perinatale mortaliteit en de positie die ons land, onze Gemeenschap, inneemt tussen andere landen.

Weckx

Twee recente rapporten brengen over dit gegeven actuele cijfers naar voren. Enerzijds is er het Jaarverslag 1989 van Kind en Gezin. Anderzijds is er het tweede evaluatieverslag van het Centrum voor Perinatale Epidemiologie met betrekking tot de gegevensverwerking voor het jaar 1988.

Inzake de perinatale sterfte slaan de gegevens vevat in de beleidsbrief op de periode begin en midden van de jaren tachtig. Het is dus niet onbelangrijk, mede met het oog op het afstellen van het beleid, dat wij een zicht hebben op de evolutie sinds het begin van de jaren tachtig. Inzake doodgeboorten spreekt de beleidsbrief voor 1986 over 6,3 per duizend. Gegevens voor 1989 wijzen in de richting van een verdere daling tot 5,5 per duizend.

Vermits het verschil tussen doodgeboren en sterfte in de eerste week na de geboorte onderhevig is aan sterke maatschappelijke factoren zoals geboortepremies, verplichte begrafenis en andere, is het aangewezen om het cijfer inzake perinatale mortaliteit te hanteren als objectieve maatstaf. In het perinatale sterftecijfer zitten dus alle doodgeborenen plus de sterftecijfers tot 7 dagen na de geboorte.

De beleidsbrief spreekt over een PNM voor 1986 van 10,4 per duizend. Sinds 1980 daalde dit cijfer continu van 14,1 per duizend naar 10,4 per duizend. Op 6 jaar tijd werd de PNM met meer dan een kwart verminderd. Recentere vergelijkbare cijfers zijn niet voorhanden maar niets wijst erop dat de daling niet verder zou gaan. Wel zijn er recentere gegevens beschikbaar inzake de zuigelingensterfte, dat is het aantal levendgeboren kinderen dat stierf tijdens het eerste levensjaar. Alhoewel minder betrouwbaar als indicator wat de internationale vergelijkingen betreft is ze wel betekenisvol voor de evolutie binnen een bepaald land in de mate de maatschappelijke context min of meer stabiel is.

Zo bedroeg voor België in 1960 de zuigelingen- of eerstejaarssterfte nog 31,2 per duizend. Tien jaar later in 1970 daalde dit cijfer tot 21,1 per duizend. Nogmaals tien jaar later in

1980 verminderde dit sterftecijfer verder tot 12,1 per duizend. De voorlopige cijfers voor 1989 — volgens het rapport van Kind en Gezin — wijzen op 8,6 per duizend. Voor het jaar 1990 een cijfer vooropstellen van 8 per duizend is dus een haalbare kaart. Deze evolutie sinds 1960, met name 31,2 per duizend, over 21,1 per duizend naar 12,1 per duizend in 1980 en waarschijnlijk naar 8 per duizend in 1990 toont duidelijk aan welke enorme weg er is afgelegd. Een verdere vermindering van dit sterftecijfer zal uiteraard grotere inspanningen vergen.

Een verder inzicht in de risicofactoren wordt ons gebracht door het jongste evaluatieverslag van het Centrum voor Perinatale Epidemiologie. Dit centrum is een initiatief van de Vlaamse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie. Het werd eind 1986 opgericht en heeft tot doel het bevorderen van de perinatale epidemiologie en het bestuderen van de maternale en perinatale mortaliteit en morbiditeit. Als een van de middelen om dit doel te bereiken wordt de permanente perinatale registratie vermeld, evenals het opzetten van een gegevensbank voor perinatale geneeskunde.

Op basis van vrijwilligheid werkten 49 kraamklinieken in Vlaanderen en Brussel mee aan het registratieproject. Zo werden er in het jaar 1988 35.794 verlossingen geregistreerd tegenover een totaal van 63.019 verlossingen in het Vlaamse land. Gelet op de evenwichtige spreiding en gelet op het feit dat 50 ten honderd van alle verlossingen werden geregistreerd, mogen de cijfers van het Centrum voor Perinatale Epidemiologie als vrij betrouwbaar worden beschouwd.

Over te vroege geboorten en te laag gewicht — die belangrijke risicofactoren zijn — geeft het rapport 1988 volgende elementen : 6,1 ten honderd van de kinderen worden voortijdig geboren, met andere woorden na een zwangerschap van minder dan 37 weken ; 4,8 ten honderd van de kinderen hebben bij hun geboorte een gewicht beneden de 2.500 gram ; 0,9 ten honderd van de kinderen wegen minder dan 1.500 gram.

In het rapport wordt ook de aandacht gevestigd op het stijgend aantal meerlingengeboorten. In 1988 werden er 1.063 meerlingenbevallingen geregistreerd of 2,9 ten honderd van alle bevallingen. In 1980 lag dit percentage op 1,9 ten honderd. Deze stijging dient in verband gebracht met de vooruitgang inzake medisch begeleide bevruchtingstechnieken. Niettemin dient er echter te worden op gewezen dat meerlingenbevallingen een risicogroep vormt.

De perinatale sterfte van de tweelingen ligt 5,5 maal hoger dan bij eenlingen. Bij andere meerlingen — meer dan twee — ligt het perinatale sterftecijfer meer dan 10 maal hoger dan bij eenlingen, namelijk op 101,1 per duizend of op 10 ten honderd.

In ditzelfde rapport stellen wij eveneens vast dat 1,8 ten honderd van de bevallen moeders jonger zijn dan 20 jaar. In 47,1 ten honderd van de gevallen ging het om een eerste geboorte. 25,8 ten honderd van de bevallingen wordt geïnduceerd. Ten slotte gebeuren 9,1 ten honderd van de verlossingen door toedoen van een keizersnede. Dit is een laag cijfer in vergelijking met de buurlanden, op Nederland na.

Tot daar een greep uit de jongste kengetallen inzake obstetrische praktijken en perinatale sterfte.

Ik dacht dat het goed was dit bij het begin van het debat even in te brengen omdat wij over deze cijfers nog niet beschikten wanneer wij de perinatale beleidsnota in de Commissie hebben besproken.

De Voorzitter : De heer W. Peeters heeft het woord.

De heer W. Peeters (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil kort een paar opmerkingen formuleren bij het beleidsplan, bij de beleidsprioriteiten die de Vlaamse Minister van Volksgezondheid, ingevolge een aantal conclusies van een beleidsgericht onderzoek van de perinatale zorg in Vlaanderen, in deze beleidsbrief in beleidsmatige maatregelen stelt te zullen omzetten.

Omtrent de wetenschappelijke analy-

W. Peeters

se zelf hebben wij geen fundamentele opmerkingen. Ze werden trouwens nog fijner gesteld door de recente gegevens die de Minister ons daarnet heeft medegedeeld.

Wij willen de twee belangrijkste krachtlijnen in deze beleidsbrief onderschrijven en die zijn de benadruking van de multifactoriële probleemstelling en de daaruitvolgende noodzaak tot een gecoördineerd en geïntegreerd beleid. Twee krachtlijnen, maar meteen ook de twee belangrijkste uitdagingen en tegelijk ook de twee meest directe knelpunten voor het beleid.

Het probleem van een efficiënt perinataal beleid is het probleem van elk preventief beleid en dat is in eerste instantie de screening van de risicozwangerschappen. In tweede instantie is dat het voorkomen van alle toestanden en ingrepen die de integriteit van de pasgeborene op korte en middellange termijn nadelig kunnen beïnvloeden.

Het belangrijkste probleem waarmee iedere vorm van screening wordt geconfronteerd is de selectieve detectie van de risicogevalen. Het is een paradoxaal fenomeen dat bijvoorbeeld bij preventief kankeronderzoek het juist de risicogroepen zijn die zich, eigenaardig genoeg, het minst gemakkelijk voor dat onderzoek aanmelden. Zeer terecht wordt in de beleidsbrief Perinatale zorg dan ook zeer veel aandacht besteed aan de invloed van een aantal factoren van sociaal-economische aard, die tegelijk impliceert dat zij, juist omdat zij door een gemeenschappelijk essentieel element van kansarmoede worden bepaald, verantwoordelijk zijn voor het feit dat zij minder direct voor detectie en selectieve registratie en dus ook minder direct voor efficiënte preventie blootliggen.

Dit bleek recentelijk nog overduidelijk uit een Amerikaans onderzoek naar de invloed van etnische en sociaal-economische verschillen op de kindersterfte in Boston, een stad waar nochtans een hoog percentage van de bevolking toegang heeft tot de meest geavanceerde neonatologische en pediatrie eerste lijnsvoor-

zieningen. Uit dit onderzoek bleek dat in alle leeftijdscategorieën en dat zowel in de onmiddellijke als in de latere postnatale periode, de sterfte onder zwarte kinderen en onder kinderen uit de laagste inkomensgroep significant verhoogd was. De kansverhouding bedroeg respectievelijk 1,24 en 1,47.

Uit hetzelfde onderzoek bleek echter tegelijk dat de aanwezigheid van medische derdelijnsvoorzieningen hoe genaamd geen garantie vormt voor gelijke levenskansen voor iedere pasgeborene en voor ieder kind. Wil men voor ieder kind gelijke kansen creëren, zo luidt de conclusie van het onderzoek, dan zijn niet alleen maatregelen nodig die de maatschappelijke oorzaken van ongelijkheid wegnemen, maar evenzeer maatregelen die de drempel tot hoogwaardige medische voorzieningen verlagen.

Dat is een eerste opmerking. Hierbij aansluitend lijkt het ons even belangrijk, wat betreft de toegang zelf tot tweede- en derdelijnsvoorzieningen, te wijzen op de noodzaak van een selectief en adequaat, een gericht en geëcheloneerd beleid.

Uit het Amerikaanse onderzoek komen immers ook duidelijk een aantal nadelige gevolgen, een aantal negatieve iatrogene schadelijke invloeden van een niet-selectieve hoogtechnologische benadering van zwangerschap en bevalling tot uiting.

Deze en gelijkwaardige onderzoeksresultaten leidden trouwens tot 15 aanbeveling in een rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie Geschikte Technologie voor Bevalling gepubliceerd in april 1985, rapport dat recent trouwens nog werd geactualiseerd onder het motto Bevallen is geen ziekte. Deze 15 aanbevelingen zijn gebaseerd op het principe dat elke vrouw het fundamentele recht heeft om goede prenatale zorg en bevallingshulp te krijgen, dat de vrouw een centrale plaats inneemt in deze zorg, inbegrepen deelneming aan de planning, uitbouw en evaluatie van deze zorg en dat sociale, emotionele en psychologische factoren beslissend zijn bij de uitbouw van een goede prenatale zorg.

In zijn geruchtmakend boek Who

shall live, beweert Fuchs dat slechts tien ten honderd van het verschil in mortaliteit tussen de verschillende bevolkingsgroepen het gevolg is van het al dan niet beschikbaar zijn van hoogtechnologische medische hulp. Van veel wezenlijker belang bleken erfelijkheidsfactoren, leefwijze en het vage maar zwaar doorwegende begrip sociale klasse.

Veel essentiëler nog dan een technisch nog meer geperfectioneerde preventieve zorg op een nog ruimere en meer directe wijze ter beschikking te stellen van alle bevolkingsgroepen lijkt ons daarom vooral een uitgebreider epidemiologisch onderzoek om na te gaan welke factoren, vooral in de leefomgeving van arme gezinnen, leiden tot problemen zoals een laag geboortegewicht, ademhalingsziekten en wiegedood. Het lijkt aannemelijk dat een slechte algemene gezondheidstoestand en verkeerde leefgewoonten in belangrijke mate de oorzaken zijn van de verhoogde kans op deze aandoeningen.

Meer en meer auteurs noemen de geneeskunde een sociale wetenschap. Het onderzoek in Boston illustreert dit op wel een spectaculaire wijze en dit op een ogenblik dat de overdreven inbreng van de supertechnologie in de geneeskunde het menselijk-sociale aspect en de taak van de medicus voor een deel dreigt te overschaduwen. Uit dit onderzoek blijkt immers dat vooral veranderingen in maatschappelijke organisatie, gezinsgebruiken en individuele gewoonten noodzakelijk zijn om de kindersterfte nog verder te verlagen.

En hier, mijnheer de Minister, botsten wij op het fundamenteel knelpunt in de beleidsbrief Perinatale zorg. De multifactoriële benadering, met de hoofdaandacht voor een aantal sociaal-economische factoren, komt ruim aan bod. De hoofdconclusie van de beleidsbrief — zij loopt als een rode draad doorheen het hoofdstuk Beleidsprioriteiten — is dan ook terecht de noodzaak van een globaal en geïntegreerd beleid, met de nadruk op een continue en gecoördineerde samenwerking tussen alle niveaus en tussen alle — zowel medische als maatschappelijke, professionele als niet-professionele — betrok-

W. Peeters

kenen bij het hele zwangerschaps- en bevallingsgebeuren.

Daar stoten wij op een aantal fundamentele knelpunten die rechtstreeks voortvloeien uit ons niet-geïntegreerd, zelfs gedesintegreerd medisch-technisch geneeskundig model.

Hoe dikwijls ben ik op deze tribune al niet de spreekbuis geweest van hen die tot nog toe vruchteloos pleiten en blijven pleiten voor de dringende echelonering van onze gezondheidszorg naar een behoeftegericht medisch samenwerkingsmodel op mensmaat.

De conclusie van de beleidsbrief Perinatale zorg komt deze constatering nog maar eens bevestigen en zelfs versterken. Hoe kunnen wij een geïntegreerde samenwerking organiseren rond een medisch, menselijk en maatschappelijk gebeuren waar, rond het kraambed van de moeder de gynaecoloog-obstetricus schipper naast God is, de pasgeborene onmiddellijk in beslag wordt genomen door de pediater-neonatoloog, de sociaal verpleegkundige het aan zichzelf overgelaten gezin tijdelijk opvangt en de huisarts nog alleen ter hulp wordt geroepen als er plots wat verkeerd gaat en dan meestal nog als dat buiten de consultatie-uren van de specialist of 's nachts gebeurt en dan bovendien zonder enige interrelatie, meer zelfs zonder enige centrale registratie.

Wij zien dan ook niet goed in, mijnheer de Minister, hoe u dat zo vooropgestelde en nagestreefde geïntegreerde samenwerkingsmodel op het terrein zult organiseren.

Ik denk dat dit uw voornaamste uitdaging zal zijn. Nochtans, daarmee staat of valt in belangrijke mate de zin en het nut van uw beleidsnota. Zonder dat samenwerkingsmodel zal het realiseren van de door u uitgestippelde prioriteiten zich — zoals u dat zelf terecht impliciet stelt — beperken tot wensvol denken.

Ik had nog een aantal detailbedenkingen rond registratie van perinatale mortaliteits- en morbiditeitsgegevens, rond een aantal belangrijke wij-

zigen in het patroon van de perinatale problematiek, rond de heroriëntering van de prenatale en postnatale raadplegingen, rond de optimale aanwending van diagnostische middelen, zoals de thans te pas en te onpas gebruikte echografie, waarnaar op dit ogenblik zelfs vanuit psycho-analytische kringen wordt verwezen — ik refereer naar de bekende psyche-analytica mevrouw Françoise Dolto.

Ik had nog graag enkele bedenkingen geformuleerd over het belang en de knelpunten van zwangerschapsrust, een arbeidsmatig gegeven, rond bevallingstechnieken en iatrogene zwangerschapspathologie, rond de neonatologische zorg, rond arbeidsomgeving en zwangerschap. Ik heb de meeste ervan in de Commissie naar voren gebracht. Zij werden trouwens in het uitstekend verslag van collega Van der Sande opgenomen. Zij verliezen trouwens ieder belang — dit is de reden waarom ik er op deze tribune niet nader wens op in te gaan — omdat zij de technische discussie opnieuw dreigen te herleiden tot de discussie van het probleem.

Ik wens niet dat de discussie rond een technische realisatie van uw geïntegreerd model de belangrijkste prioriteit, met name de integrale benadering, in de schaduw zou stellen. Immers, technische discussies verliezen ieder belang indien wij er niet in eerste instantie in slagen het multifactorieel medisch en maatschappelijk probleem van perinatale mortaliteit en morbiditeit te organiseren en te coördineren vanuit een geïntegreerd model van zowel sociale als medische zorg in het continuüm van zwangerschap, bevalling en geboorte.

Mijnheer de Minister, met de kennis die u op het terrein heeft kunnen verwerven zal u het met mij eens zijn dat wij daar in Vlaanderen nog lang niet aan toe zijn. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het belang van de

kindersterfte als parameter voor de toestand van de gezondheidszorg in een land, is zowel door de Wereldgezondheidsorganisatie als door het Planbureau al in een vroeg stadium erkend.

Het Planbureau heeft, toen het zijn voorspelling opmaakte voor de periode 1976-1980, bijzonder belangrijke paragrafen gewijd aan de gezondheidszorg en aan de gezondheidsindicatoren in ons land en heeft in verband met de kindersterfte gewezen enerzijds op de toenmalige slechte resultaten die wij bereikten en anderzijds op het uitstekende karakter, als parameter van kindersterfte, om toestand en kwaliteit van gezondheidszorg te meten.

Het is voor de hand liggend dat, wanneer andere gezondheidsindicatoren worden beschouwd — bijvoorbeeld inzake levensverwachting — het gaat om mensen die moeten worden geplaatst in een bepaald milieu en dat milieufactoren een rol spelen. Het is evident dat levensverwachting in een mijnstreek iets lager ligt dan in residentiële gemeenten. Deze afwegingen, deze ponderaties moeten niet worden gehanteerd bij kindersterfte, omdat — volgens de redenering van het Planbureau en ook van de Wereldgezondheidsorganisatie — zij uitsluitend functie is van een gezondheidszorg, inbegrepen de preventie en de gezondheidsvoorlichting en -organisaties.

In de loop van de dertien jaar die ik hier in het Parlement doorbracht, heb ik herhaaldelijk over dit probleem gesproken. In de jaren tachtig heb ik in dat verband twee voorstellen van decreet opgesteld : het ene betreffende de prenatale preventie en het andere houdt verband met de neonatale zorg.

Wat het tweede betreft, stel ik met genoegen vast dat de reorganisatie van de M-, de N- en de E-diensten in ons land in feite verlopen is volgens het stramien dat in mijn wetsvoorstel voorkwam. Bovendien stel ik vast dat het eerste voorstel van decreet in verband met de prenatale preventie aanleiding gaf, na overigens een vinnig debat in de Commissie voor Welzijn en Gezondheid, tot

Hancké

een tweedaagse hearing, op basis waarvan deze stuurtekst eerst door uw collega, de heer Lenssens, en nu door uzelf werd opgemaakt.

In dat verband wens ik toch nog enkele kanttekeningen te maken. Ten eerste, ik meen dat het voor de Vlaamse Raad niet onzinnig zou zijn om in de toekomst inzake gezondheidsindicatoren verder te werken. Kindersterfte was een goed voorbeeld. Mijns inziens moet het mogelijk zijn betreffende een aantal andere gezondheidsindicatoren, ook op basis van hearings en verslagen van specialisten, te proberen tot een samenhangend beleid te komen, nadat de Minister lessen zou getrokken hebben uit de hearings en uit de rapporten die de Vlaamse Raad zal verzamelen. Ik meen — en ik richt mij ook tot de Voorzitter van de Commissie — dat wij op die weg zouden kunnen verder werken.

Ten tweede, de perinatale mortaliteit. Mijnheer de Minister, een tiental jaren geleden was de toestand in ons land ronduit teleurstellend. U heeft zoëven zelf een aantal gegevens bezorgd, waaruit blijkt dat behoorlijk wat winst werd geboekt. Vanzelfsprekend werd inmiddels ook in andere landen winst geboekt. Sprekende over het nationale gemiddelde — maar het Vlaamse gemiddelde wijkt niet zoveel af van het Waalse — heb ik de indruk dat wij gestegen zijn van de bovenste helft van het tweede peloton naar de onderste helft van het eerste peloton. Op zichzelf is dit eerder een teleurstellend resultaat, ook al is er verbetering. Inderdaad, wanneer ik de cijfers analyseer van het aantal artsen, het aantal verpleegkundigen, het aantal leden verzorgend personeel, het aantal instellingen, de uitrusting van onze instellingen, de opleiding van het personeel van de gezondheidszorg en rekening houdend met het feit dat er een bijzonder grote dichtheid van instellingen is, meen ik dat wij niet fier konden noch kunnen zijn op het bekomen resultaat.

Zweden bijvoorbeeld stond gedurende tientallen jaren aan de kop, maar men mag niet vergeten dat het een

uitgestrekt land is met een geringe bevolking en dus ook een geringe densiteit wat de voorzieningen betreft. Ter zake betekent dit een element van tegenspoed.

Ons hoog sterftecijfer moest volgens alle wetenschappelijke studies worden vermenigvuldigd met vijf wat betreft de morbiditeit, dit betekent de handicaps en de sequellen die gepaard gingen met de minder goede kwaliteit van de perinatale zorg. Wij hadden dus geen reden om zeer tevreden te zijn.

De jongste tien jaar zijn er wel heel wat internationale evoluties vast te stellen. Volgens de documentatie die ik ontving beklagt Nederland er zich bijvoorbeeld over dat het terrein verliest. Traditioneel was dit land één van de koplopers. Thans stellen de Nederlanders vast dat België dichterbij komt in een verhouding die sterker is dan proportioneel : de achterstand van één vierde is nu aanzienlijk verminderd. Zweden staat niet meer op de eerste plaats. Finland en Japan hebben die positie ingenomen. Frankrijk, dat tijdens de afgelopen twintig jaar een achterstandspositie ten aanzien van België bekleedde heeft ons land ingehaald.

Deze cijfers hellen meer dan een statistische waarde. In 1980 kon ik vanop deze tribune de Minister voor Volksgezondheid, de heer Dhoore, voorhouden dat indien wij het cijfer van Zweden zouden hebben, dit zou betekenen dat in ons land 1.200 baby's tijdens het eerste levensjaar zouden blijven leven, die toen wel overleden en dat na raming ongeveer 6.000 baby's met een kleinere of zonder handicap zouden geboren zijn. U weet dat Nederland nu voorhoudt dat hun achterstand ten aanzien van Finland en Japan nog steeds inhoudt dat bij hen 650 baby's in die situatie verkeren.

Kindersterfte is dus meer dan alleen maar een parameter van de kwaliteit van de gezondheidszorg. Het gaat hier om wezens op een zeer kwetsbare leeftijd. Met de nodige zorg kan de reductie van de sterftecijfers nog worden doorgedreven.

Ik wil verwijzen naar wat een goed

beleid ter zake kan bereiken. In dit verband denk ik aan Frankrijk, waar de heer Giscard d'Estaing in 1970, onder een conservatieve Regering, van mening was dat de kindersterftecijfers veel te hoog lagen. Hij zette toen een vijfjarenplan op stapel dat er in feite op neerkwam dat geen enkele materniteit nog los zou functioneren van een neonatale eenheid en van een pediatrie. Dit betekent dat er in iedere materniteit een logistieke eenheid aanwezig moet zijn voor de opvang van crisissituaties. Bovendien werd ook een ander luik voorzien ten aanzien van het publiek, in die zin dat aan de aanstaande moeders de verplichting werd opgelegd tijdens de zwangerschap zeven onderzoeken te ondergaan. Indien het programma niet werd uitgevoerd, werden sancties genomen op het vlak van de uitbetaling van de geboortepremie. Zulks heeft gerendeerd. Immers, de prognose die men had gemaakt voor de reductie van de kindersterfte op tien jaar tijd werd reeds na vijf jaar bereikt. Wat het streefcijfer was voor 1980 werd reeds in 1975 bereikt.

Ik herhaal nogmaals dat op dit ogenblik Frankrijk in absolute termen een beter cijfer heeft dan ons land, denk hierbij aan mijn opmerking in verband met de dichtheid van de instellingen in Frankrijk en in België. Ik weet dat dergelijke internationale vergelijkingen sommigen irriteren omdat de criteria ter vergelijking niet altijd dezelfde zijn en verschillende uitgangspunten hebben. Toch denk ik dat wij hoe dan ook, met allerlei verzachtende omstandigheden op dit terrein, moeten vaststellen dat onze cijfers niet zijn wat wij er mogen van verwachten.

Ik wens erop te wijzen dat de Franstalige Gemeenschap een aantal jaren geleden een inspanning heeft gedaan — die nu nog wordt voortgezet — met het oog op de preventie en de gezondheidsvoorlichting en opvoeding. De Franse Gemeenschap had affiches laten maken die onder meer in stations in groot formaat te zien waren. Daarop stond een tekst : „Un enfant bien porté est un enfant bien portant”. Het is een uitstekende slogan die helaas in onze taal niet zo maar over te nemen valt.

Hancké

Mijnheer de Minister, het voorstel van decreet dat ik had ingediend was grotendeels op het Franse voorbeeld geënt omdat het het meest spectaculaire voorbeeld is. Men kan geen literatuur in verband met de perinatale sterfte in handen nemen of het Franse voorbeeld wordt daarin uitvoerig behandeld.

Zoals in de nota staat vermeld ben ik van oordeel dat wij een verdere verbetering van het kindersterftecijfer slechts kunnen bekomen door de opsporing van risicogroepen. Ik spreek eerder over kindersterfte dan over perinataliteit vermits perinataliteit zowat de kern van 60 procent van de kindersterfte uitmaakt. In dit verband wil ik aanstippen dat het goed is geweest dat Kind en Gezin zich daarmee sedert ruim tien jaar onledig heeft gehouden. De minst goed gesitueerde groepen in de samenleving, de migrantengezinnen inbegrepen, vormen nu de kern van de bezorgdheid van Kind en Gezin. Hier dient ongetwijfeld nog een en ander te gebeuren. Ik verwijs naar de prachtige studie van mevrouw Masuy-Stroobant, demografe aan de UCL, die wij in de Commissie hebben gehoord in 1987. Daarin geeft zij op een uitstekende wijze weer welke de risicofactoren van fysiologische en sociale aard zijn die hier moeten worden bestreden.

Ik heb drie fundamentele opmerkingen bij uw nota. Zoals ik reeds in de Commissie heb gezegd gaan wij met u nota akkoord. Ze is up to date voor de inzichten in verband met de bestrijding van perinatale sterfte en morbiditeit, ze behandelt verschillende terreinen.

Ten eerste, ik ben gelukkig dat het thema sociale ongelijkheid wordt vermeld, en sterk in de verf gezet. Tijdens de jongste tien jaar is het inzicht gegroeid dat in onze samenleving de sociale ongelijkheid ook tegenover ziekte en dood de harde werkelijkheid is. Dat geldt niet alleen voor de kindersterfte, waar een verschil geldt van één tot drie tussen minder goed en beter gesitueerde kringen. Dat geldt ook voor ander gezondheidsindicatoren zoals de levensverwach-

ting, waar de minder goed gesitueerden tien jaar minder lang te leven hebben dan beter gesitueerden, wat niet synoniem is van rijken, maar wel van liberale beroepen, inbegrepen pastoors, die niet bij uitstek rijke mensen zijn, maar een levensstijl hebben die waarschijnlijk minder onderhevig is aan stresstoestanden die schijnen te horen bij een lagere sociale situatie. Iets doen aan de verschillen veroorzaakt door sociale ongelijkheid vereist een goede registratie en een toespitsen van allerlei positieve discriminatiecampagnes op die risicogroepen.

Ten tweede, ik wijs op het nut van een goede preventie. Ik heb nog een nota gekregen van professor Clara, die in 1987 in de Commissie is gehoord en zal ze aan de Minister overhandigen. Een enquête van Test-Aankoop had betrekking op 21.833 zwangerschappen in de jaren 1985-1986. Daaruit heeft professor Clara lacunes afgeleid op de meest uiteenlopende terreinen. Ik zal er enkele citeren. Het is belangrijk dat de arts in het begin van iedere zwangerschap een bloedonderzoek doet. Het schijnt dat tien procent van de huisartsen en zeven procent van de gynaecologen dat niet doen. Bloedonderzoek is echter belangrijk met het oog op de bepaling van de resusfactor, de isoimmunisatie, de bepaling van antilichamen tegen toxoplasmose, rubella, en sexueel overdraagbare aandoeningen enzovoort. Ook in het derde trimester, tussen de zesde en de negende maand van de zwangerschap, zou nog een bloedonderzoek moeten worden verricht naar toxoplasmose en hepatitis-B.

Volgens professor Clara blijkt uit de analyse van die enquête in verband met de primaire preventie dat roken door zwangeren een weerslag heeft van ongeveer 200 tot 250 gram op het geboortegewicht. Indien het om een zwangerschap gaat die al zekere risico's vertoont, komt men zeer dicht bij de prematuriteitsindex. Dit geldt ook voor alcohol. De cijfers tonen aan dat het aantal zwangere vrouwen dat alcohol drinkt, wordt onderschat. Alcohol is een teratogeen. Dit is een produkt dat misvormingen aan de foetus veroorzaakt. Het verdient dan

ook aanbeveling om, in het kader van de preventie, het roken, het alcoholgebruik, de farmaca en de bestraling met X-stralen zoveel mogelijk te vermijden. Dit is een kwestie van gezondheidsvoorlichting en opvoeding. Ik meen dat deze zaken ressorteren onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Uit deze enquête blijkt ook dat, in het kader van de voorlichting, meer aandacht moet worden besteed aan de borstvoeding, aan het risico van verhoogde bloeddruk, aan het gevaar van zware fysieke inspanningen en aan de risico's vermeld in de prematuriteitsindex van Papiernik. Minstens in het derde kwartaal moet worden gezorgd voor een zeer goede begeleiding van de zwangere vrouw.

In het kader van de preventieve maatregelen wordt ook heel wat kritiek uitgeoefend op de wijze waarop de bevallingen op dit ogenblik verlopen, meer bepaald de geïnduceerde bevallingen. Mijnheer de Minister, als uw cijfers juist zijn, loopt het percentage van de geïnduceerde bevallingen terug van 29 ten honderd naar 25 ten honderd. In medische kringen is er zeer veel kritiek op deze werkwijze, omdat ze niet zonder risico is.

Het aantal keizersneden is ook te hoog. In België zou moeten worden vermeden hierop te veel een beroep te doen, omdat uit de praktijk is gebleken dat het kind wordt beïnvloed door de anesthesie van de moeder. Het kan kan moeilijk ademen kort na de bevalling en er is afwezigheid van stresshormonen. Van de anesthesie gaat dus ook een paralytische werking uit, die het begin van de eerste levensfunctie van het kind duidelijk bezwaard. Ook wordt erop gewezen dat monitoring van risicogeveallen in een aantal ziekenhuizen zeer goed gebeurt maar dat er ook nog ziekenhuizen zijn waar dit onvoldoende gebeurt.

Inzake de bevallingen kunnen ook een aantal bemerkings worden gemaakt. Hiervoor moet u zich niet tot de bevolking richten maar tot de beroepsbeoefenaars.

Ook over de manier waarop met moeder en kind wordt omgegaan na

Hancké

de bevalling kunnen een aantal opmerkingen worden gemaakt. Er is bijzonder veel verzet — ook professor Clara brengt dit onder woorden — tegen de verwijdering tussen moeder en kind kort na de bevalling, die in te veel gevallen wordt toegepast. Ook is er verzet tegen het misbruik dat zou worden gemaakt van de fototherapie.

Ik zal u deze nota overmaken. Zij bevat naar mijn oordeel een aantal punten die met goed gevolg kunnen worden voorgelegd aan de Commissie voor Perinatale Zorg.

Tenslotte ontdekte ik een lacune in de nota. Inderdaad, zij bevat te weinig aansporingen voor het publiek. Wij kennen een gezondheidssysteem waarin een zwangere vrouw iedere begeleiding kan krijgen die ze wenst, grotendeels op kosten van de sociale zekerheid zelfs, maar op voorwaarde dat zij dit wenst en dat zijzelf hiertoe het initiatief neemt. Indien zij zelf niet het initiatief neemt, gebeurt er niets. In sommige gevallen zal er misschien nog een bezoek worden afgelegd door de sociale verpleegkundige van Kind en Gezin, maar ook dat is niet zeker. In dit land en ook in Vlaanderen kan zich inderdaad een situatie voordoen waarin zwangere vrouwen volkomen aan hun lot worden overgelaten en waarbij de overheid de filosofie huldigt alsof dit op zichzelf niet belangrijk zou zijn.

Het baat eigenlijk niet zoveel dat alle voorzieningen op elkaar zouden worden afgestemd wanneer op het vlak van preventie niet de nodige coördinatie wordt doorgevoerd, gepaard gaande met een aansporing van het publiek om van de voorzieningen gebruik te maken.

Het is evident dat een zwangerschap in een vroegtijdig stadium en ook periodiek moet worden begeleid. Ik spreek mij niet uit over het aantal consultaties. In sommige landen is er sprake van tien onderzoeken. Frankrijk stelt zeven onderzoeken verplicht. Ik kan mij best voorstellen dat in niet-risicogevalleten het aantal nog kan worden verminderd, maar een begeleiding is hoe dan ook dan nood-

zakelijk. Ik meen dat u op dit terrein zal moeten trachten de nota nuttig aan te vullen.

In mijn voorstel van decreet heb ik indertijd voorgesteld een moederschapsboekje in te voeren. Dit was overigens een aanbeveling van Kind en Gezin van een tiental jaar geleden. Dit moederschapsboekje is in feite niets anders dan een specifiek medisch dossier tijdens een periode uit het leven van de vrouw, met name de zwangerschapsperiode. Het zou ook zijn nut kunnen bewijzen als een vorm van gereduceerd medisch dossier dat ook na de zwangerschap kan worden meegedragen.

Minister Lenssens zal zich wellicht herinneren dat wij destijds een vinnig debat hebben gehad omtrent en uitering gekoppeld aan het naleven door de zwangere van een programma van onderzoeken. Mogelijk is dit budgettair niet haalbaar. Ik denk echter dat hierover als aansporing toch eens moet worden nagedacht.

Het volstaat dus niet aan aanbodzijde een beleid uit te stippelen. Ook aan de vraagzijde, vanwege het publiek, zal u ervoor moeten zorgen dat aansporingen gebeuren om gebruik te maken van de voorzieningen en de diensten ten behoeve van de zwangere vrouw.

Ik wil besluiten. De jongste maanden werd er in de Vlaamse Raad, de Kamer en de Senaat veel gesproken over de noodzaak van een kindvriendelijke samenleving. Er werden daarover gespannen debatten gevoerd. De kindvriendelijkheid uit zich echter in de eerste plaats in de bestrijding van de kindersterfte. Soms laat de begeleiding tijdens de zwangerschap te wensen over. De perinatale zorg is dus een volgestrekte prioriteit. Preventie en voorlichting in de gezondheidszorg is een opdracht voor de Vlaamse Gemeenschap. Ik hoop dat er overeenstemming is over de wenselijkheid en de noodzaak om op dit terrein een aantal gevarieerde en gediversifieerde maatregelen voor te stellen. Wij hopen dat er snel uitvoeringsbesluiten worden uitgevaardigd en dat er een overeenkomst wordt bereikt over de inhoud van deze nota zodat de verheugende cijfers die u bij

het begin van dit debat had meege-deeld, eerlang kunnen worden bevestigd en verstevigd.

Wij mogen niet rusten vooraleer de Belgische en Vlaamse cijfers bij de top van de wereldcijfers behoren. Wij hebben daartoe immers de nodige middelen, zorgensverstrekkers, instellingen en beleidsmensen. Wanneer de Vlaamse bevolking voldoende wordt gemotiveerd, zullen deze behartenswaardige doelstellingen worden bereikt. **(Applaus op talrijke ban ken)**

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, tijdens de commissiedbesprekingen kwamen een reeks elementen aan bod die vandaag werden besproken en verder uitgediept.

In de eerste plaats dank ik de verslaggever. Het verslag is beknopt omdat er een vrij grote consensus in de Commissie was over de grote lijnen van de beleidsbrief. De Voorzitter van de Commissie wens ik eveneens te danken voor zijn inspirerende leiding. Ten slotte dank ik alle leden van de Commissie voor hun betogen, bedenkingen en vragen evenals voor hun instemming met de voorgestelde maatregelen.

Uit de evolutie, geschetst in de beleidsbrief en uit de meest recente gegevens die ik u vandaag mondeling kan vestrekken blijkt dat een groot vertrouwen mag worden gegeven aan de organisatie van de gezondheidszorg op het perinatale vlak. De internationale statistieken zijn te broos om op basis van resterende, kleine verschillen harde conclusies te trekken.

De vooruitgang die werd geboekt — dit bleek ook duidelijk uit het debat — inzake het terugdringen van de perinatale sterfte de jongste dertig jaar is indrukwekkend. In een tijdsspanne van één generatie werd de perinatale sterfte door drie gedeeld en bedraagt nu ongeveer tien per duizend.

Wij moeten nog een verdere vermindering van dit aantal nastreven en daarvoor is ongetwijfeld — zoals de

Weckx

heer Peeters terecht heeft benadrukt – een gecoördineerde actie noodzakelijk. Hoe wij gezondheidsvoorlichting en -opvoeding, preventie, organisatie, intramurale zorg en klinisch wetenschappelijk onderzoek stimuleren en onderling beter op mekaar afstemmen, is ook voor de beleidsverantwoordelijken in deze materie de grote uitdaging.

Laten wij niet vergeten dat wij ongetwijfeld over een aantal troeven beschikken. Vele landen benijden ons omdat wij beschikken over een parasitaire instelling, nu para-communautaire instelling geworden, die als opdracht heeft te zorgen voor het jonge kind en zijn moeder. Dat deze taak een eigentijdse invulling moet krijgen, is evident. Ik wacht dan ook met spanning op de voorstellen van Kind en Gezin met betrekking tot de organisatie en vooral de heroriëntering van de prenatale consultaties. Op het ogenblik is er een bijzondere adviescommissie bezig met het voorbereiden van voorstellen.

Teneinde het debat over de perinatale zorg te volgen en te evalueren, teneinde het ter zake gevoerde overheidsbeleid op zijn effecten te toetsen en desgevallend bij te sturen, dient – ik heb dat ook gezegd in de beleidsbrief en u hebt dat allemaal beaamd – het jonge Centrum voor Perinatale Epidemiologie gesteund en verder uitgebouwd te worden. Dit is een van de eerste concrete beleidsprioriteiten die wij de eerstvolgende weken zullen realiseren.

Uit de rapporten van dit Centrum – ik heb u het meest recente rapport gegeven dat ons is toegekomen, namelijk over de situatie in 1988 – zullen tevens conclusies worden getrokken naar het noodzakelijk uit te voeren klinisch onderzoek want daar is – zo zegt men mij – grote nood aan.

Ondertussen heeft de nationale Minister van Volksgezondheid – dat wilde ik toch nog even vermelden – besloten aan twee universitaire equipes de opdracht te geven de organisatie, de inplanting en de werking van de grote N-diensten in kaart te brengen en te beoordelen. Men heeft daar

een timing op geplaatst van zes maanden zodat wij voor het einde van het jaar, daaruit conclusies kunnen trekken.

Met het oog op een goede stroomlijning van het beleid naar onmiddellijke en eventuele verderafgelegen doelstellingen zal ik mij laten adviseren door een Wetenschappelijke Adviescommissie inzake Perinatale zorgverlening. Ik zal ook nog voor het reces met een voorstel van besluit naar de Executieve gaan om de Wetenschappelijke Adviescommissie te kunnen samenstellen. Ik vind dit erg belangrijk.

De heer Hancké heeft verder uitgediept hetgeen reeds ter sprake is gekomen in de Commissie. Ik veroorloof mij om daar op het ogenblik niet verder op in te gaan.

Wij zullen in de komende weken en maanden zeker de gelegenheid hebben daarover verder te praten. Ik zal met belangstelling kennis nemen van het document van professor Clara dat u mij aankondigt en het eventueel overmaken aan de op te richten Wetenschappelijke Adviescommissie opdat zij reeds eerste suggesties naar voren zou kunnen brengen.

Wat de lacune in de nota betreft, met name te weinig incentives voor het publiek, hebt u misschien voor een deel gelijk. Ik heb echter niet willen vooruitlopen. Het was belangrijk dat de Commissie zich eerst uitsprak over een algemene basisfilosofie die nu moet worden ingevuld en waarvan ik getracht heb u een aantal antwoorden te geven.

Wees ervan overtuigd dat wij op basis van deze reeds in de Commissie en thans in Openbare Vergadering goedgekeurde beleidsnota, aan de incentives voor het publiek zullen werken.

Het is ook mijn bekommernis, mijnheer Hancké, om aan reële preventie te doen. Ik denk dat de sociaal verpleegkundigen van Kind en Gezin en de bijzondere werkgroep is ondermeer daar aan het werken, een heel belangrijke rol zouden kunnen spelen, zeker voor die groepen die behoren tot wat wij over het algemeen de

achtergestelden of kansarmen plegen te noemen.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, wat ik aan dit debat, in antwoord op de uiteenzettingen van de diverse collega's, wenste toe te voegen. (*Applaus*)

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (Neen)

De bespreking is gesloten.

INTERPELLATIES (Regl. art. 76)

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, en de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het uitblijven van een standpunt van de Vlaamse Executieve met betrekking tot het rapport van de Koninklijke Commissaris voor het Migrantenbeleid

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Vogels tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, en de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het uitblijven van een standpunt van de Vlaamse Executieve met betrekking tot het rapport van de Koninklijke Commissaris voor het Migrantenbeleid.

Hierop zal Minister Lenssens mede namens Minister Geens antwoorden.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, op 11 april 1989, dus meer dan één jaar geleden, stelde de Vlaamse Executieve haar migrantenbeleid voor aan deze Raad. Deze nota werd het onderwerp van een grondige bespreking in de Commissie Gezin en Welzijn. Hoewel door verscheidene leden herhaaldelijk de wens werd uitgedrukt de stemming van deze nota zo snel mogelijk aan de Raad voor te leggen,

Vogels

liefst nog vóór het zomerreces zodat bij de opmaak van de begroting 1990 kon worden gestart met de verwezenlijking van het goedgekeurde beleid, duurde het tot begin januari 1990 vooraleer de Commissie haar uiteindelijk rapport indiende.

We schrijven nu mei 1990 en het geplande migrantendebat in deze Raad blijft uit. Naar verluidt zou de Vlaamse Executieve een bespreking in deze Raad niet opportuun vinden alvorens er een globaal Executieve-standpunt is over het eerste rapport van de Koninklijke Commissaris, Mevrouw D'Hondt. De omgekeerde wereld ?

Als dat niet zo is dan mag u dat onmiddellijk weerleggen. Dat werd mij als reden opgegeven voor het uitblijven van het debat.

Minister J. Lenssens : Het hoort aan deze Raad zijn eigen werkzaamheden te organiseren. Wij zijn op geen enkel ogenblik geconsulteerd over het al dan niet vaststellen van een datum voor een openbaar debat. Ik weet wél dat collega Weckx normaal morgenmiddag in de Commissie de problematiek Gezondheidsbeleid en Migranten zou toelichten. Wellicht heeft de Commissie en het Bureau van de Raad op dit gesprek gewacht alvorens een debat te organiseren. Wij zijn op elk ogenblik ter beschikking van deze Raad voor een openbaar debat.

Mevrouw M. Vogels : Ik neem daar nota van en ik zal dit aan het Bureau als dusdanig overmaken. Naar mijn mening echter gold deze reden, al dan niet juist, van vóór het ogenblik dat er sprake was van een bijkomende bespreking in de Commissie.

Ondertussen echter zetelen de heren Lenssens en De Wulf als afgevaardigden van de Vlaamse Executieve in de Interministeriële Conferentie Migranten onder voorzitterschap van de nationale Eerste Minister Martens. De standpunten die door de Executieve op deze Conferentie worden ingenomen kunnen wij als leden van de Raad in het beste geval in de pers lezen. Trouwens in naam van wie spreken de vertegenwoordigers van de Executieve daar ? Niet in naam

van deze Raad want die keurde de migrantennota niet goed.

De wijze waarop het migrantenbeleid in dit land tot stand komt binnen de beslotenheid van een Interministeriële Conferentie is eens te meer een staaltje van het democratisch failliet van het soort staats hervorming dat wij hebben gecreëerd. Erger is dat door zich in te schrijven in de dagorde van deze Interministeriële Conferentie de Vlaamse Executieve haar integratie- en migrantenbeleid reduceert tot de geïsoleerde maatregelen en beslissingen van die Conferentie. Ze ontloopt haar eigen verantwoordelijkheid, die van overheid bevoegd voor integratie.

Wij worden dan ook meer en meer in de overtuiging gesterkt dat het migrantenbeleid geen echte prioriteit is voor de Executieve. Zij verschuilt zich liever achter de schaarse en geïsoleerde maatregelen die in de Interministeriële Conferentie op een akkoord kunnen rekenen. De mooiogende aan de Raad vorig jaar voorgelegde migrantennota blijkt alweer een staaltje van window-dressing, verwezen naar de ondertussen indrukwekkende hoop literatuur van nota's en rapporten over migranten.

Morgen beginnen de excellenties van deze Executieve aan de opstelling van de begroting 1991 en de kans is groot dat men zich zal tevreden stellen met de uitvoering van wat in de Interministeriële Conferentie werd beslist, wat onaanvaardbaar zou zijn. Ik wil dan ook van mijn recht tot interpellatie gebruik maken om enig inzicht te verwerven in het standpunt die de Vlaamse Executieve heeft ingenomen op de Interministeriële Conferentie en uit te maken in hoever de Executieve nog achter de opties van haar eigen migrantennota staat.

Tot nu toe heeft de Interministeriële Conferentie de knoop doorgehakt op vier punten. Wat de beslissingen betreft in verband met de nationaliteit en de Hoge Raad voor de Islam is de Vlaamse Executieve niet rechtstreeks betrokken bij de uitvoering vermits het hier hoofdzakelijk om nationale bevoegdheid gaat.

Toch is de beslissing met betrekking

tot het niet erkennen van de verkiezingen voor de Hoge Raad van de Islam niet zonder gevolg voor de Executieve. Immers, tot op vandaag erkent ook het Gemeenschapsministerie voor Onderwijs het Islamitisch Cultureel Centrum, het ICC als de bevoegde instantie in verband met de voordracht van leerkrachten. In opvolging van de besluiten van de Interministeriële Conferentie liet de Minister van Justitie de Imam van de grote moskee te Brussel weten nooit de uitslagen van de door deze laatste georganiseerde verkiezing voor de Hoge Raad van de Islam te zullen erkennen.

Uit de eerste reacties van het Moslim Verkiezingscomité blijkt dat het ICC, niet meteen van plan is de procedure stop te zetten. De Regering van haar kant wil een eigen procedure opzetten via een nog op te richten raad van wijzen. De kans is groot dat één en ander leidt tot een soort slijtage-slag die niet is opgelost vóór september of het moment dat nieuwe Islam-leerkrachten moeten worden aangeduid.

Mijn vraag is dan ook wat ter zake werd afgesproken in het Interministeriële Comité. Blijft, ongeacht de evolutie, ook voor het schooljaar 1990-1991 het ICC de bevoegde instantie voor het aanduiden van leerkrachten ? Hoe denkt men in een verziende sfeer deze aanduiding op een vlotte en integratiegerichte manier te laten verlopen of zullen het nog maar eens de plaatselijke scholen en de Islamitische leerlingen zijn die het gelag betalen ?

Wat echter de twee andere besluiten betreft van de Interministeriële Conferentie, namelijk deze in verband met de tewerkstelling in het openbaar ambt en deze in verband met de verplichte taallessen, is het aandeel van de Executieve voor de realisatie ervan essentieel.

Op 3 april besliste de Interministeriële Conferentie dat ook migranten toegang krijgen tot het circuit van de GESCO's. Dit werd gepresenteerd als het alternatief voor de toegang tot het volledig openstellen van het openbaar ambt voor vreemdelingen. Het zal duidelijk zijn dat deze beslis-

Kamerlid M. Vurth (PVV), medeverslaggever over de werkzaamheden van de Commissie van Onderzoek over het Gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse

sing een non-event is. Migranten hadden immers reeds toegang tot de tijdelijke tewerkstellingsprojecten. Er is geen enkele nationale, noch regionale wettekst die de nationaliteitsvoorwaarde stelt voor tijdelijke tewerkstelling in overheidsdienst.

Sinds het bestaan van BTK, DAC en TWW-statuten werden ook niet-Belgen in deze statuten tewerkgesteld. Wel is het zo dat, sinds de omvorming van deze statuten in GESCO's voor de lokale besturen, de aanwervingsvoorwaarden moeten worden vastgesteld door de gemeenteraden en dat heel wat gemeenteraden de aanwervingsvoorwaarden voor GESCO's gelijkstelden met deze voor het vast personeel. Zo werden bijvoorbeeld migranten die sinds jaren als TWW voor de stad Gent werkten op basis van deze voorwaarden ontslagen, een stap terug dus.

Mijn vraag is dan ook concreet of de Vlaamse Executieve maatregelen zal nemen om de gemeenteraden die de aanwervingscriteria voor GESCO's goedkeurden, te dwingen deze te

herzien, wanneer zij niet toegankelijk zijn voor niet-Belgen.

Meer algemeen is het belangrijk te weten welke de houding was die de Vlaamse Executieve innam op de Interministeriële Conferentie over dit punt. Immers, tijdens de bespreking van de migrantennota in de Commissie bleek hierover enige verdeeldheid. Bepaalde leden van de Commissie verdedigden duidelijk de minstens gedeeltelijke openstelling van het openbaar ambt, ook voor migranten, vanuit de motieven dat een Europese richtlijn dit weldra afdwingbaar zal maken voor Europese vreemdelingen en vanuit de overtuiging dat de overheid geen extra inspanningen kan vragen aan privé-bedrijven als ze zelf niet het goede voorbeeld geeft.

Uit de besprekingen bleek duidelijk dat met name SP-minister De Wulf bovenstaand standpunt ingenomen door zijn SP-raadsleden niet deelde. Ook konden we in de Gazet van Antwerpen van 28 februari 1990 lezen dat Minister Lenssens van oordeel is dat de aanbeveling uit de nota D'Hondt, die een openstelling van het openbaar ambt vraagt, niet meer is dan een oriëntering en dat het de vraag is of het overgrote deel van de Vlaamse bevolking vooralsnog gewonnen is voor een onverkorte openstelling van het openbaar ambt.

Een Executieve die zich hierop voor een standpuntbepaling beroept, zou beter beginnen met de instelling van het referendum. Op basis van dit instrument zou zij zich ook best eens afvragen of de overgrote meerderheid van de bevolking vooralsnog gewonnen is voor de aanleg van de TGV.

Mijn vraag waarop ik graag antwoord kreeg, is welk standpunt de heren Lenssens en De Wulf in de Interministeriële Conferentie innamen ten opzichte van de openstelling van het openbaar ambt en of dit het standpunt was van de hele Executieve ?

Een zo mogelijk nog grotere onduidelijkheid bestaat er inzake uw standpunt met betrekking tot de vierde maatregel van de Interministeriële Conferentie, met name deze in verband met de verplichte taallessen

voor werklozen en nieuwe migranten. Hierover had u blijkbaar niet alleen verzuimd het standpunt van deze Raad te vragen, maar werd ook uw eigen adviesorganen, de Vlaamse Hoge Raad voor Migranten, niet gekend. Immers, op 3 april besliste de Interministeriële Conferentie om in het kader van de beroepsopleidingen taallessen voor migranten verplicht te stellen voor die migranten die recentelijk in ons land zijn aangekomen en werkloos worden en voor langdurige werklozen.

Op 4 april lezen we alweer in de krant dat de Vlaamse Hoge Raad voor Migranten formeel gekant is tegen deze verplichting. En uit een reactie van uw Kabinet lezen we dat het besluit van de Interministeriële Conferentie met een korreltje zout moet worden genomen, want dat alvast aan pas binnengekomen migranten dergelijke verplichting niet kan worden opgelegd en dat men wel achter het advies van de Hoge Raad staat, aldus een artikel in Het Laatste Nieuws van 4 april. Ik ben er eveneens van overtuigd dat de Vlaamse Hoge Raad het bij het rechte eind heeft. Men kan dergelijke taallessen niet met een vingerknip organiseren en Vlaanderen heeft ter zake hoege-naamd geen traditie of ervaring opgebouwd. Er bestaan momenteel zo'n vijf soorten cursussen Nederlands voor migranten, gaande van commerciële talencentra tot taallessen in het kader van sociale promotie. Vooral de taallessen georganiseerd voor laaggeschoolden en niet-werkenden zijn een aaneenreiging van mislukkingen. Ter informatie, in 1989 werd 2,9 miljoen uitgetrokken op het budget van maatschappelijk welzijn voor taallessen aan volwassenen.

Deze 2,9 miljoen werd besteed aan 3 halftijdse personeelsleden die voor heel Vlaanderen de coördinatie, begeleiding en introductie moesten doen van de vrijwillige leerkrachten en aan deelnemersuren.

Zo kreeg een lesgroep van 10 deelnemers voor 4 uur per week in 1988 ongeveer 35.000 frank, net genoeg voor de huur van leslokalen, voor verwarming en didactisch materiaal. Dit overlaten aan steeds wisselende vrijwilligers is onverantwoord omdat

Vogels

het enorm moeilijk is en een aangepaste opleiding vraagt om Nederlands te geven aan volwassenen die bovendien vaak analfabeet zijn. Berbers is een gesproken taal. Vele Marokanen zijn Berbers en dus per definitie analfabeten.

Er is dus dringend nood aan deskundigheid en organisatie. De Vlaamse Hoge Raad voor Migranten heeft meer dan gelijk wanneer hij stelt dat het onverantwoord zou zijn een formele verplichting ten aanzien van migranten in te stellen, gekoppeld aan eventuele sancties als intrekken van de werkloosheidsvergoeding zolang er niet degelijk en gestructureerd aanbod is van de kant van de overheid. Zo niet, wordt de kar voor het paard gespannen, wat leidt tot een repressief in plaats van een constructief beleid.

Mijn vraag aan de Vlaamse Executieve is dan ook wat haar standpunt is ten aanzien van de visie van de Vlaamse Hoge Raad voor Migranten, waarom ze ondanks het feit dat dit standpunt haar bekend was, toch heeft ingestemd met de beslissing van de Interministeriële Conferentie? Hoe gaat de Vlaamse Executieve deze beslissing op korte termijn operationaliseren? Wie zal de taak krijgen om deze verplichte taallessen op te zetten? Zullen deze ook toegankelijk zijn voor andere categorieën vreemdelingen, niet-werkenden, vrouwen? Zo ja, wordt eventueel overwogen om deze lessen, zoals in het buitenland gebeurt, te organiseren binnen het kader van de basiseducatie?

Tot slot, wat betreft dit punt, heeft het geen zin om curatieve initiatieven te nemen naar langdurige werklozen als men niet meer investeert in het preventieve, met name het wegwerken van taal- en leerachterstand bij schoolplichtige kinderen.

Blijven de resterende punten en goede voornemens uit de nota D'Hondt en uit de Vlaamse migrantennota in het bijzonder. Wat heeft de Executieve tot nu toe ondernomen om naast het zich inschrijven in nationale geïsoleerde maatregelen werk te maken van een eigen migrantenbeleid? In

het reeds geciteerde interview met u, mijnheer de Minister, in de Gazet van Antwerpen lees ik dat de Vlaamse Executieve één miljard zou uitgeven aan migrantenbeleid. Als dit al zo zou zijn, dan is dit miljard slecht besteed, want het is onzichtbaar. Een migrantenbeleid is niet hetzelfde als het nemen van geïsoleerde maatregelen maar veronderstelt een beleidsvisie en die ontbreekt, mijns inziens.

De kwaliteit van een migrantenbeleid wordt niet beoordeeld op basis van de uitgegeven kredieten. Trouwens aan de publieke opinie zeggen dat men één miljard uitgeeft aan migrantenzorg als dit niet zo is, is niet alleen leugenachtig, maar bovendien in de ogen van sommigen alleen maar een bewijs te meer dat migranten toch niet integreerbaar zijn. Als dit één miljard onder meer wordt gehaald door het feit dat een aantal migrantengezinnen, zoals u beweert, mijnheer de Minister beroep doen op de sociale huisvesting, heeft dat hoegenaamd niets te maken met het migrantenbeleid.

De toegang tot de sociale huisvesting is gebaseerd op de sociaal-economische positie van een medeburger en niet op zijn migrant zijn, evenmin als de sociale zekerheid werd opgezet om Vlamingen en Walen net evenveel te geven.

Door deze redeneringen speelt u alleen in op de verderfelijke mentaliteit die maakt dat in toenemende mate ons systeem van interpersoonlijke solidariteit op de helling wordt gezet. Als deze één miljard wordt gehaald door te verwijzen naar de 234 miljoen van het zogenaamde Fonds-Lenssens, dat gaat naar projecten voor migranten en autoctonen, zou u eerlijkheidshalve moeten zeggen wat de inhoud is van die projecten en vooral hoe ze in een globaal migrantenbeleid passen en dit is allesbehalve duidelijk. Ik ga daar nu niet verder op in, maar zal daar morgen naar aanleiding van interpellatie van collega Hancké opnieuw op terugkomen.

Op een moment dat de samenlevingsproblemen en de onverdraagzaamheid – vooral in de grote Vlaamse steden – alsmaar toenemen, getuigt de Executieve van een toenemend

onvermogen inzake het integratiebeleid dat nochtans tot haar exclusieve bevoegdheid behoort. Mijnheer de Minister, het is dan ook meer dan dringend dat u toelaat dat deze Raad migrantennota bespreekt en goedkeurt, zodat een duidelijke beleidsvisie eindelijk de basis kan vormen voor een coherent en geïntegreerd beleidsplan inzake integratie dat vervolgens zijn neerslag moet vinden in de begroting 1991. **(Applaus bij AGALEV)**

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, vooraf wil ik wijzen op de dubbele tong waarmee mevrouw Vogels ons heeft aangesproken. Zij heeft bestendig koud en warm geblazen. Enerzijds verwijt zij de Executieve haar beleidsdoelstellingen niet uit te voeren. Anderzijds zegt zij dat wij over huisvesting niets moeten zeggen want dat het heel logisch is dat daar ook migranten wonen. Zij zegt ook dat de kwaliteit van een migrantenbeleid niet kan worden afgeleid uit de grootte van de kredieten die er worden aan besteed. Enkele minuten vóór die uitspraak heeft uzelf gezegd, mevrouw Vogels, dat er maar 2,9 miljoen voor taallessen wordt uitgetrokken. U blaast dus koud en warm.

Ik stel u voor ernstiger en met meer kwaliteit een interpellatie te houden omtrent een probleem dat een beter lot verdient dan de demagogische stijl waaraan u zich eens te meer in de Raad heeft bezondigd.

Ter herinnering wil ik even het volgende zeggen. Op 12 oktober 1988 keurde de Vlaamse Executieve haar eerste beleidsnota goed. U weet dat op 18 oktober 1988 de Executieve werd uitgebreid. In het kader daarvan en omdat er nieuwe bevoegdheden aan de Gewesten en de Gemeenschappen werden toegekend, heeft de Vlaamse Executieve een aangepaste versie op 23 maart 1989 goedgekeurd. De Koninklijke Commissaris voor het Migranttenbeleid werd per koninklijk besluit benoemd op 7 maart 1989. Daaruit mag blijken dat de Vlaamse Executieve helemaal niet heeft gewacht op de aanstelling van

Lenssens

een Koninklijk Commissaris, hoe belangrijk die functie ook is, om haar eigen beleidsvisie te ontwikkelen en neer te schrijven. U heeft terecht gezegd dat de nota uitvoerig werd besproken in de Commissie Welzijn en Gezin, waar al degenen die te maken hebben met een op een integratie gerichte politiek voor migranten, hebben gedefileerd – excuseer mij de uitdrukking – en hun intenties hebben belicht.

De Minister van Welzijn en Gezin heeft wel de coördinatieopdracht. Dat wil echter niet zeggen dat hij ook bevoegd is voor alle aspecten. Het is evident dat de Minister van Tewerkstelling, de Minister van Huisvesting, de Minister van Onderwijs, de Minister van Ruimtelijke Ordening, de Minister van Gezondheidsbeleid en ook de Minister van Welzijn en Gezin hun bevoegdheid blijven behouden, elk op hun domein.

Mevrouw Vogels, ik heb u ten gronde geen kritiek horen geven op de nota. Ook in de Commissie heeft u gezegd dat uw fractie grosso modo voldoening neemt met de krachtlijnen ervan. De inhoud van de nota wil ik hier niet bespreken. Ik wil alleen zeggen dat het feit dat zij verscheidene bevoegdheidsdomeinen omvat geen enkele bevoegdheidswijziging met zich heeft gebracht.

Zo kom ik tot de eerste nota van de Koninklijke Commissaris, het novemberrapport van eind 1989. Ik wil er onmiddellijk op wijzen dat dit rapport een reeks aanbevelingen bevat waarvan de Koninklijke Commissaris zelf heeft gesteld dat ze nog onvolledig zijn en dat zij zullen worden gevolgd door een tweede rapport, dat zal verder bouwen op het eerste basisrapport.

De Vlaamse Executieve en ikzelf hebben vastgesteld dat er een grote consensus bestaat en een grote gelijklopendheid wat betreft de uitgangspunten, zowel in onze Vlaamse beleidsnota als in de aanbevelingen van de Koninklijke Commissaris. Alleen het woord verschilt. Maar wat is een woord? Integratie wordt inpassing. In de grond zijn het twee begrippen

die dezelfde inhoud dekken. In de nota van de Koninklijke Commissaris gaat men ook uit van de blijvende aanwezigheid van migranten. Ik herinner mij dat u in de Commissie heeft gezegd dat er voor het eerst een Executieve is die dit zo duidelijk als uitgangspunt heeft geponeerd. Wij blijven het erover eens dat dit een fundamenteel uitgangspunt blijft.

Ten derde, wij hebben dit ook gekoppeld aan het ruimere probleem van de algemene maatschappelijke achterstand, waardoor het mogelijk wordt een migrantenpolitiek te voeren die tegelijkertijd in de meeste gevallen – ik denk aan Antwerpen en Gent – ook ten goede zal komen aan de mensen van Vlaamse oorsprong die het moeilijk hebben en die in bepaalde wijken zijn gecentreerd.

Zo kom ik tot de Interministeriële Conferentie van het Migrantenbeleid. Deze Conferentie heeft tot doel een concertatie te organiseren tussen de verschillende bevoegde Executieven, met name de nationale, de Gemeenschaps- en de Gewestexecutieven. Zij treedt dus geenszins in de plaats van één van de overheden die binnen hun eigen bevoegdheden totaal politiek verantwoordelijk blijven voor wat zij aan uitvoering van de migrantenpolitiek willen doen. De Vlaamse Executieve heeft collega Dewulf en mijzelf aangeduid als vertegenwoordigers daarin. Onze houding tot op heden – er hebben reeds drie vergaderingen plaats gehad – was steeds het toetsen van de agenda-punten van die Interministeriële Conferentie aan de inhoud van onze eigen beleidsnota. In de mate waarin wij een standpunt konden innemen in de Interministeriële Conferentie, die overeenstemt met onze eigen beleidsnota, moesten wij niet telkens opnieuw naar de Executieve gaan om te vragen welke houding wij moesten innemen.

Onze houding was voor de vier punten, die ik nog even zal herhalen, ingegeven door de inhoud van onze eigen beleidsnota.

Ten eerste, de Islamraad valt onder de nationale bevoegdheid, waar uiteraard gemeenschappelijke raakvlakken zijn bij de uitvoering ervan,

maar inhoudelijk en structureel is dit een bevoegdheid van de nationale Regering. U zegt terecht dat er een principiële houding is van de nationale Regering om een voorlopige raad van wijzen op te richten die de verkiezing van een Hoge Raad van de Islam zal voorbereiden. Onze houding was dat ten aanzien van dit voorbereidend orgaan, de raad van wijzen, de Gemeenschappen bij het aanduiden van de leden zouden worden geconsulteerd.

Ten tweede, inzake de toegang tot het openbaar ambt voor de niet-Belgen hebt u het antwoord eigenlijk gegeven. Voor de opsloringsprogramma's is er geen probleem. De mogelijkheid is er en wij beoefenen die ook om in het GESCO-statuut niet-Belgen te laten participeren. Op uw precieze vraag omtrent de gemeenten die de voorwaarden moesten vastleggen kan ik geen precies antwoord geven. Ik zal het signaleren aan mijn collega, bevoegd voor de gemeenten, de Minister van Binnenlandse Aangelegenheden en hem verzoeken gebruik te maken van zijn voogdijmogelijkheid om te onderzoeken of gemeenteraden ter zake afwijkende bepalingen in hun voorwaarden van aanwerving van GESCO's opnemen. De statutaire ambtenaren vallen nog steeds onder een exclusieve nationale bevoegdheid.

De nationale overheid heeft vastgesteld dat er zowel grondwettelijk een probleem is, met artikel 6, als reglementair, met het statuut van het rijkspersoneel. Naar mijn oordeel zal desgevallend in functie van het koninklijk besluit Langendries, dat moet worden getroffen in uitvoering van artikel 87 van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1988, wellicht de mogelijkheid schuilen om per Gewest of Gemeenschap eigen voorwaarden te creëren, tenzij men dit als een basisbeginsel zou aanzien en dan moet men een nationale regeling krijgen, waarbij de Gewesten en de Gemeenschappen zullen worden betrokken. Op dit ogenblik is er geen definitieve houding van de nationale Regering ter zake. Dit is verder in onderzoek.

Ten derde, ook het nationaliteitenvraagstuk is een uitsluitend nationale

Lenssens

aangelegenheid. Wij hebben akte genomen van wat de nationale Regering zich voorneemt te doen.

Ik kom zo tot het vierde punt, de taalcurssussen, waar wij betrokken partij zijn en waar mijn collega van Tewerkstelling en Arbeid, de heer De Wulf, steeds van mening is geweest dat dit probleem een oplossing moet krijgen op de Ronde-tafel omtrent de vormingsplicht die door de nationale Minister van Tewerkstelling en Arbeid wordt georganiseerd.

U hebt – zegt u – in de krant kennis genomen van de intenties. Bij mijn weten is er nog geen formele beslissing omtrent de uitvoering van de vormingsplicht. Het debat is niet afgesloten. Op de laatste Interministeriële Conferentie heb ik een nota van 25 bladzijden ingediend, waarin een overzicht wordt gegeven inzake de uitvoering van onze eigen beleidsnota op dat ogenblik. De Franse Gemeenschap heeft dit ook gedaan, evenals het Waalse Gewest en wellicht ook het Brusselse. Wij hoeven helemaal niet beschaamd te zijn over wat wij inhoudelijk reeds hebben gerealiseerd. Ik wil nu in een notedop enkele punten accentueren in verband met de vooruitgang die wij maken bij de uitvoering van de beleidsnota. De thesis van Mevrouw Vogels, die zegt dat wij helemaal niets doen op de Interministeriële Conferentie, is dus compleet onjuist.

Bij de besprekingen van het bijblad 1990 heeft de Vlaamse Executieve beslist om vanaf 1 oktober 1990 bij het categoriaal migrantenbeleid 15 miljoen te voegen voor één kwartaal. Dit betekent op jaarbasis 60 miljoen voor 1991. Er is dus een verdubbeling van het huidige krediet. Ik bereid een organieke reglementering voor die moet toelaten, zowel op het Vlaams-landelijke vlak, als op het subregionale en lokale vlak de subsidiëring van een aantal integratiecentra te reglementeren.

Inzake de taalcurssussen is er ook nog het onderwijsprobleem. Er is daarnaast nog de beroepsopleiding en de omscholing waar ook mogelijkheden bestaan. Het zal erop aankomen dat wij geen twee- of driemaal een toela-

ge geven voor hetzelfde publiek. Het is aangewezen dat wij langs vele kanten tegelijk het fundamentele probleem van de taalcurssussen aanpakken en dat wij de zaak desamateuriseren. U hebt gelijk, er moet op dat vlak professionalisme worden nagestreefd, al is het misschien budgettair niet mogelijk van bij de start. Wij doen in elk geval een poging om in het budget een substantiële verbetering aan te brengen. De reglementering zal ingaan op 1 oktober. Ik hoop het project binnen enkele weken aan de Executieve te kunnen voorleggen.

Ten tweede, er is nog altijd de bonus voor 1989 en 1990. Er is de 500 miljoen van de projecten op mijn begroting en de 1,7 miljard bijzonder krediet bestemd voor de gemeenten. Dit is voor de twee begrotingsjaren het geval. Men kan niet ontkennen dat daardoor in de visie van de beleidsnota Migranten een aantal projecten zijn goedgekeurd die duidelijk in de lijn liggen van de opvattingen die wij in de beleidsnota hebben opgenomen.

Met het bijzonder krediet voor de gemeenten – ik heb de cijfers hier niet bij mij, mijn collega Vandebosche kan u daarover beter inlichten – zullen ongetwijfeld ook een aantal initiatieven worden gefinancierd. Ik denk aan de basiseducatie waarover binnenkort – in deze Raad – ook een ontwerpdecreet zal worden besproken.

Ten derde heeft de Minister van Huisvesting een bij komend vastlegingskrediet van 500 miljoen ter beschikking voor het jaar 1990 wat het mogelijk maakt om in de praktijk, voor de verkrotte wijken – vooral Antwerpen en Gent zijn prioritair – een aantal dossiers die om budgettaire redenen vast zaten te deblokkeren. Ook dat is vervat in de filosofie van onze eigen migrantennota, in het hoofdstuk Sociale Huisvesting.

Ten vierde heeft de Minister van Huisvesting enkele weken geleden een reglementair besluit inzake de woonnoodgebieden laten goedkeuren. De notie woonnoodgebied is omschreven in het reglementair besluit en de Minister komt morgen met concrete voorstellen om per provin-

cie twee woonnoodgebieden aan te wijzen waar het mogelijk is om met inbreng van privé-kapitaal de projecten te doen starten.

Ten vijfde, inzake tewerkstelling is ons streven voor Vlaanderen eenzelfde verhouding te bekomen als het aandeel van de migranten voor de hele bevolking, namelijk vier ten honderd. Ook hier is de Minister van Tewerkstelling, met zijn Administratie en met de VDAB, bezig dit te concretiseren.

Ten zesde, inzake gezondheidszorg verwijs ik naar de nota die Minister Weckx tijdens de volgende vergadering aan de Commissie zal voorleggen.

Tot slot heeft de Executieve beslist om van de 500 miljoen voor 1990, 30 miljoen toe te wijzen aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie van Brussel voor de bestrijding van de kansarmoede in de ruime zin, wat echter ook ten goede zal komen van een aantal Vlaamse verenigingen die zich met migrantenwerk in de hoofdstad bezighouden. Dit werd reeds vroeger door diverse fracties in deze Raad gevraagd. AGALEV vroeg 25 miljoen; wij doen er nu de intrest bij en geven 30 miljoen. Ik moet u niet zeggen dat zulks, van zodra het is ingevoegd, ook perspectieven biedt aan de Brusselse Vlamingen om in de volgende jaren, en parallel met wat in de Vlaamse Gemeenschap gebeurt, initiatieven te nemen.

Mijnheer de Voorzitter, u merkt dat de Vlaamse Executieve het ernstig meent met haar beleidsnota migranten. Hierbij moet ook de beleidsnota armoedebestrijding in beschouwing worden genomen. Wij hebben de jongste achttien maanden zeer veel vooruitgang geboekt. Ik kan begrijpen dat het vanuit de oppositie gezien niet snel genoeg gaat, maar men moet zich ook in het hoofd prenten dat een complex maatschappelijk vraagstuk zoals de integratie van allochtonen in een westerse samenleving niet in een handomdraai op te lossen is. Dit kan ook niet worden bereikt door één algemene maatregel, maar door de inspanningen die op vele beleidsdomeinen moeten worden gedaan en die wellicht nog

Lenssens

gedurende enkele jaren zullen moeten worden voortgezet, alvorens tot tastbare resultaten te komen. Het is in die geest dat de Vlaamse Executieve bij haar beleidsvisie blijft. Zij heeft ook de politieke wil om deze visie tot uitvoering te brengen. (*Applaus*)

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog even kort reageren. Op zijn inleiding na, wil ik de Minister danken voor zijn antwoord. Inzake de inleiding wil ik erop wijzen dat volgens mij niemand méér demagoog is dan degene die constant de andere verwijt demagoog te zijn. U kan daarover misschien nadenken.

Tevens verheugt het mij dat de Executieve blijft bij haar beleidsnota, waarvan de basis inderdaad door het overgrote deel van de politieke fracties werd gedragen. Ik meen dat het de hoogste tijd is – en ik richt mij hier tot de Voorzitter – om de migrantennota hier in plenaire vergadering te bespreken zodat de Executieve weet dat er in deze Raad eveneens een politiek draagvlak bestaat in verband met de grote lijnen van de migrantennota en dat dit de basis kan zijn voor de verdere begrotingswerkzaamheden met het oog op 1991.

In verband met mijn concrete vragen blijf ik op mijn honger op een aantal punten. In verband met de Hoge Raad van Wijzen en de weigering van de erkenning van de verkiezingen van het Islamitisch Cultureel Centrum heeft u alleen gezegd dat de Executieve zal worden geconsulteerd over de samenstelling van de Hoge Raad van Wijzen. Mijn concrete vraag was echter welke implicaties een en ander heeft op de aanstelling van Islamleerkrachten voor het schooljaar 1990-1991. Zal de Vlaamse Executieve, het Gemeenschapsministerie van Onderwijs, in september ook nog het Islamitisch Cultureel Centrum erkennen als aanwijzende organisatie voor die leerkrachten, of niet ?

Minister J. Lenssens : Alles hangt af van de bevoegdheid die de nationale overheid aan die Raad van Wijzen

zal geven. De Minister van Justitie heeft in de Interministeriële Conferentie aangekondigd dat deze bevoegdheid informeel zou zijn maar concreet werd dat nog niet gesteld. Het is de nationale Regering die daar bepalend moet optreden.

Mevrouw M. Vogels : Ik denk dat de Executieve dan duidelijk vragende partij moet zijn, want zij zal in september in de problemen zitten en niet zij alleen maar vooral de scholen die al zoveel moeilijkheden ondervinden bij de aanduiding van islamleerkrachten en de islamitische leerlingen in het bijzonder.

Inzake de openstelling van het openbaar ambt hebben bepaalde gemeenten inderdaad besluiten goedgekeurd waardoor migranten niet meer in GESCO's kunnen worden opgenomen. Het verheugt mij dat u bereid is daaraan te verhelpen. Mijn algemene vraag was echter, wat uw principiële houding is ten opzichte van de openstelling van het openbaar ambt ? Ik denk dat de Vlaamse Executieve op dat vlak binnen de Interministeriële Conferentie duidelijk het voortouw zou moeten nemen en zou moeten pleiten voor die openstelling van het openbaar-ambt. Volgens mij is dat één van de redenen waarom de migrantennota en meer bepaald dit punt in deze Raad zou moeten worden besproken en goedgekeurd, zodat u duidelijk weet wat de vertegenwoordiging van de bevolking er van denkt, niet wat men daarover in de straten zegt.

In verband met de taallessen zegt u dat er nog niets definitiefs is. Vorige week heeft de Eerste Minister, in antwoord op een interpellatie van de heren Gol en Beysen, dit naar voren gebracht als één van de beslissingen en realisaties van de Interministeriële Conferentie. Hij stelde dat die beslissing als het ware van morgen af zou ingaan. Als ik u nu hoor dan blijft alleen maar het repressieve aspect over, de repressieve boodschap voor de migranten en de bevolking dat als zij de taal niet leren, zij geen werkloosheidssteun meer zullen ontvangen. Het constructieve gedeelte van het beleid, met name het werkelijk organiseren van taallessen zodat mi-

granten zich kunnen integreren, dreigt opnieuw de mist in te gaan.

Ten slotte verheugt het mij dat de Executieve onze blijkbaar schitterende suggestie, om ook aan de Brusselse Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie 30 miljoen toe te kennen van de globale 500 miljoen, heeft overgenomen. Dit is een bewijs dat wij niet altijd demagogisch zijn maar soms ook goede ideeën hebben.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de stand van de decreetgeving inzake de monumentenzorg.

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Beul tot de heer Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de stand van de decreetgeving inzake de monumentenzorg.

De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, op woensdag 9 mei aanstaande wordt de Internationale Monumentendag gevierd, ook in Vlaanderen, onder meer in Gent. Ik meen dat dit het ogenblik is om de Minister te ondervragen over de stand van de decreetgeving inzake monumentenzorg.

Reeds lang moest het decreet van 3 maart 1976, ter bescherming van de monumenten, stads- en dorpsgezichten zijn herzien, omdat het voor verbetering – vooral vereenvoudiging en verduidelijking – vatbaar is.

Ter zake verwijs ik de Minister naar een decreet van de Franse Gemeenschap, die ook in 1976 een eigen decreet opstelde voor het onroerend cultureel patrimonium en die in 1987 reeds een nieuw aangepast decreet heeft gestemd, met name het decreet

De Beul

van 17 juli 1987 betreffende de bescherming van het onroerend cultureel patrimonium van de Franse Gemeenschap.

Bij ons is het evenzeer nodig om tot zulke vernieuwing te komen, vooral omdat in het nieuwe decreet plaats moet worden ingeruimd voor een aantal bepalingen betreffende de archeologische sites. Het is duidelijk dat voor de archeologische sites een geëigende beschermingsprocedure moet worden voorzien, namelijk een tijdelijke procedure voor bijvoorbeeld opgravingen die tot doel hebben een roerend patrimonium te bemachtigen en waarbij na afloop de site vrij kan worden gegeven. Ook moeten bepalingen worden voorzien die duidelijk maken dat bepaalde monumentale restanten definitief kunnen worden beschermd.

Ter zake wachten wij op een initiatief van de Minister. Wanneer mogen wij dit initiatief verwachten ?

Voor het decreet van 17 maart 1982, houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium, werd tot op heden nog geen enkel uitvoeringsbesluit getroffen. Bedoelde besluiten zijn – bij mijn weten – reeds vijf jaar geleden uitgewerkt, maar blijven duidelijk in de lade liggen.

Mijnheer de Minister, wat weerhoudt u om die besluiten aan de Executieve voor te leggen ? Ik vind het steeds jammer dat, zoals verleden week tijdens het BRT-journaal, een soort klaaglitatie moet worden gehoord in verband met de Ensor-tentoonstelling in le Petit Palais te Parijs. Er wordt daarbij gezegd dat op die tentoonstelling wel alle werken van Ensor zijn tentoongesteld, maar dat het hoofdwerk van Ensor, namelijk de Intrede van Christus in Brussel er niet bij is, omdat de Japanners dit hebben bemachtigd.

Indien de uitvoeringsbesluiten van het decreet op het roerend cultureel patrimonium waren getroffen, waren wij wellicht in staat geweest om ook dit belangrijke werk in ons land te houden, zodat het nog steeds in het Museum van Schone Kunsten in Antwerpen zou zijn geëxposeerd, terwijl

het nu in le Petit Palais in Parijs te zien zou zijn. Gedane zaken nemen echter geen keer !

Inzake monumentenzorg wachten wij ook nog steeds op een decreet ter bescherming van de landschappen. Dat is immers het derde luik in de monumentenzorg. Jaarlijks, of toch om de twee à drie jaar, werden in dat verband voorstellen geformuleerd, niet alleen door leden van de Vlaamse Raad, maar ook via voorontwerpen van decreet die door de Executieve werden uitgewerkt. Tot hier toe is daarvan niets terecht gekomen. Destijds riep dit in middens van de Boerenbond enorme weerstand op. Zij dachten dat hun belangen daardoor werden geveiseerd, terwijl er bij mijn weten nochtans een aantal voorontwerpen bestonden die precies dienden om de belangen van de landbouwers beter te situeren en ook beter te beschermen. Op dat vlak is er nog steeds geen decreet.

Mijnheer de Minister, uw voorganger Gemeenschapsminister Dewael pleitte in 1987 voor het opmaken van een globaal decreet tot bescherming van het Vlaams onroerend cultureel patrimonium. Bent u dezelfde mening toegedaan ? Hoe ver staat het met de uitwerking van dit definitief ontwerp van globaal decreet ? Rijen daarrond ook moeilijkheden ?

Ten slotte, mijnheer de Minister, herinner ik u aan het feit dat op 16 november 1972 door de UNESCO een conventie voor de bescherming van het cultureel en natuurlijk wereldpatrimonium werd goedgekeurd. Thans, zoveel jaren later, zijn wij er nog steeds niet in geslaagd dit zó belangrijke verdrag te ratificeren. Mogen wij ter zake enig initiatief verwachten ?

Woensdag 9 mei aanstaande is het de Internationale Monumentendag. Wellicht kan u ons, met het oog hierop, verheugend nieuws vertellen.

De Voorzitter : Minister Walt Niel heeft het woord.

Minister L. Walt Niel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik dank de heer De Beul voor zijn interessante vragen. Zij geven mij de gelegenheid een overzicht te

schetsen van de toestand in de drie domeinen die deel uitmaken van de monumenten- en landschapszorg. Het gaat namelijk over de bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, over de bescherming van de landschappen en ten slotte over het probleem van het archeologisch erfgoed.

Het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van de monumenten en stads- en dorpsgezichten, dat destijds door de toenmalige Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap éénparig werd aangenomen, heeft in Vlaanderen ongetwijfeld een belangrijke impuls gegeven aan de overheidszorg voor ons bouwkundig erfgoed. Het is nog steeds een goed hanteerbaar wettelijk instrument dat de kwaliteiten bezit om een effectief monumentenbeleid mogelijk te maken.

Het is vanzelfsprekend dat in dit decreet van 3 maart 1976 ook een aantal onvolkomenheden schuilten. Enerzijds zijn er zowel bezwaren die te maken hebben met principiële en beleidsmatige standpunten, als bezwaren van louter praktische en administratief-technische aard. Anderzijds is het ook duidelijk dat de belangen en de bezwaren van de bestuurders en van de bestuurden nu eens gelijklopend, dan weer aan elkaar tegengesteld zijn.

Het is inderdaad zo dat een aantal bepalingen aan herziening toe zijn. Wij moeten nagaan of het gestelde doel is bereikt. Ik denk hierbij hoofdzakelijk aan de classificatie van monumenten, stads- en dorpsgezichten. Volgens de huidige wetgeving staan alle monumenten op gelijke voet. Beschermd is beschermd.

Nochtans zal niemand ontkennen dat het belang van bijvoorbeeld de Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwkathedraal, de stadhuizen van Leuven en Oudenaarde, het Gravensteen van Gent, het huis Guette van Le Corbusier in Antwerpen, het Sint-Janshospitaal in Brugge in grote mate het belang overstijgt van bijvoorbeeld de pastorie van Zutendale, de Borremanshoeve in Landen, de Sint-Pieterskerk in Kruibeke en de Marquet-

Waltiel

molen of Witte Molen in Lissewege. Dit mag men niet pejoratief interpreteren, maar ik meen dat er een gradatie bestaat inzake het belang, de bescherming en de restauratie van de monumenten die ik eerst heb geciteerd en de andere die ik heb aangehaald en die om zo te zeggen in elke stad en in elk dorp voorkomen. Toch worden zij in het decreet van 3 maart 1976 allemaal onder dezelfde noemer geplaatst.

Er is een ander punt waarover wij ons eveneens moeten bezinnen, met name de toelagepercentages voor de restauratiewerken. Deze zijn gelijk voor om het even welke restauratie. Men kan zich dan ook vragen stellen over de wenselijkheid om in bepaalde gevallen de wel hoge toelagepercentages vastgesteld bij de besluiten van de Vlaamse Executieve van 1 juli 1982 en 4 juli 1984 en bekrachtigd bij decreet respectievelijk van 7 november 1982 en van 30 oktober 1984, te handhaven.

Collega's, zoals u weet bedraagt het normale toelagepercentage zestig ten honderd voor het Vlaamse Gewest, twintig ten honderd voor de provincie, tien ten honderd voor de gemeente en tien ten honderd voor de eigenaar. Dit betekent dat de gemeenschap voor negentig ten honderd tussenkomt voor die restauraties. Met de middelen die wij hebben kunnen wij dat niet volhouden en wij moeten misschien denken aan een differentiatie bij het vastleggen van de percentages. Die medaille heeft echter ook twee zijden.

Onlangs werd de eigenaar van een molen veroordeeld door een Rechtbank van Eerste Aanleg omdat hij niet over de nodige financiële middelen beschikte om zijn aandeel van 10 ten honderd te betalen bij de restauratie van een beschermde windmolen. Men mag dus de percentages niet te zeer veranderen om meer te kunnen doen, waardoor de betrokkenen worden verplicht tot inspanningen die hun wil en hun mogelijkheden overstijgen.

Het blijft ook een open vraag of het decreet van 3 maart 1976 moet worden vereenvoudigd en verduidelijkt.

Het is open deuren instampen te beweren dat reglementen, decreten en wetten zoveel mogelijk moeten worden vereenvoudigd en verduidelijkt. Men moet beseffen dat ieder monument uniek is en gebonden is aan één plaats. De huidige monumentenzorg gaat uit van wat er is, de bestaande, concrete en in veel gevallen chaotische bebouwde omgeving. Te veel veralgemenen en iedere specifieke benadering bij voorbaat uitsluiten zou gevaarlijk zijn.

Ik blijf herhalen dat ernstige monumentenzorg niet mogelijk is zonder dat daarvoor voldoende middelen worden vrij gemaakt. Dat is een kwestie van prioriteiten bij het opstellen van de begroting. Hierop heb ik reeds de aandacht gevestigd toen men mij heeft geïnterpelleerd over het probleem van RITO in Leuven.

In 1990 werd in de begroting 700,9 miljoen ingeschreven voor monumentenzorg, waarvan 405 miljoen is bestemd voor gebouwen voor erkende eredensten, vooral de monumentale kerken. Dit betekent dat alle gemeentehuizen, molens, hoeven, niet meer als pastorie gebruikte pastorieën, niet meer als kerk gebruikte kerken, kastelen, begijnhoven, industrieel-archeologische complexen enzovoort, met nog geen 300 miljoen per jaar moeten worden gerestaureerd. Onnodig te zeggen dat het aantal restauratiedossiers op de wachtlijst iedere maand aanzienlijk toeneemt. Uiteraard brengen de lange wachttijden en 10 jaar is niet uitzonderlijk, de monumenten steeds meer in verval, waardoor uiteraard ook de restauratiekostprijs toeneemt. Kortom een vicieuze cirkel.

Om hieraan tegemoet te komen werd een stelsel van dringende instandhoudingswerken ingevoerd. Men kan dringende instandhoudingswerken uitvoeren tot een bedrag van 600.000 frank, dat naargelang het geval kan worden verhoogd tot 2 miljoen frank. Dit is ongetwijfeld een belangrijk instrument, maar het dreigt uit zijn voegen te barsten omdat de noodkreet tot herstel steeds luider wordt. Wanneer wij niet opletten, wordt straks het hele budget aan dringende instandhoudingswerken besteed en dan staan wij op het vlak van de mo-

nummentenzorg nergens meer. Noch voor de overheid, noch voor de ondergeschikte besturen, noch voor de burgers kan deze toestand langer worden bestendig.

Met een aanpassing van het decreet van 3 maart 1976, waaruit ik twee belangrijke punten heb gelicht – dit is de trieste conclusie van mijn betoog – zal de monumentenzorg niet ten gronde worden geregeld.

Wat het decreet op de landschappen betreft, is inderdaad nog steeds de wet van 7 augustus 1931 van kracht. Deze wet heeft een historisch vooruitstrevende rol gespeeld. Er dient echter op gewezen, dat de wet van 29 maart 1962, houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw, geen enkele binding heeft gelegd met de wet van 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. De juridische en administratieve betwistingen tussen ruimtelijke ordening enerzijds en monumenten en landschappen anderzijds, behoren sedert lang tot het gevestigd klimaat. De Raad van State heeft op een bepaald ogenblik dan wel theoretisch de knoop doorgehakt door beide wetten gelijkwaardig en cumulatief in hun toepassingen te verklaren. Toch bleef en blijft er in de praktijk voldoende stof tot conflicten.

Ik verwijs in dit verband naar het probleem van de Assebroekse Meersen, waar een conflict ontstond tussen de wet op de ruimtelijke ordening en de wet van 1931 op de bescherming van monumenten en landschappen. In dit geval ging het om een vegetatiewijziging of het omzetten van weideland in akkerland. Bij ruimtelijke ordening werd het beschouwd als landbouwgebied; bij monumenten en landschappen lag het moeilijker.

Evenwel werd bij een aantal recente uitspraken van de Raad van State de wet van 1931 praktisch ondergeschikt gemaakt aan de wetgeving op de ruimtelijke ordening.

Ik zal zeker bij het opstellen van het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening – in zoverre mijn geachte collega's mijn werkzaamheden op dit

Waltiel

vlak niet bemoeilijken – rekening houden met deze problematiek.

Mijn voorganger en collega, de heer Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, heeft begin 1987, ter uitvoering van het toenmalige Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve, aan een werkgroep de opdracht gegeven een evaluatie te maken van de wet- en decreetgeving in de sector van de monumenten- en landschapszorg. Op 25 juni 1987 heeft Gemeenschapsminister Dewael de conclusies van deze werkgroep aan de Vlaamse Executieve meegedeeld.

Eerder dan een apart landschapsdecreet uit te werken, heeft deze werkgroep voorgesteld de notie landschappen op te nemen in een globaal decreet tot bescherming van het onroerend cultureel patrimonium waarin ook de bescherming van de archeologische sites zou worden opgenomen. Of deze mijns inziens interessante suggestie haalbaar is, blijft een open vraag. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met het feit dat er een regeling moet komen voor het archeologisch patrimonium. Zoals u weet zijn wij het enige land waar geen decreet of wet bestaat inzake de archeologie.

Nog geen jaar geleden is de Dienst voor Opgravingen onder mijn bevoegdheid gekomen. Inderdaad, toen werden mij tegelijk twee geschenken gegeven, namelijk monumenten en landschappen enerzijds en de wetenschappelijke instelling Dienst voor opgravingen anderzijds. Voor de heer De Beul heb ik goed nieuws. Inderdaad, ik ben ongeveer klaar met een ontwerp van decreet inzake de archeologische problematiek.

Wat ten slotte de uitvoeringsbesluiten van het decreet van 17 maart 1982, houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium betreft, moet ik opmerken dat deze materie nog steeds een gemeenschapsmaterie is en dus nog altijd valt onder de bevoegdheid van mijn collega, de heer Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur. Had men mij deze bevoegdheid eveneens toevertrouwd,

dan was ik naar Parijs afgereisd voor de Ensor-tentoonstelling !

Mijn collega heeft mij in dit verband meegedeeld dat de werkgroep die werkte aan het globaal decreet, dat zowel monumenten, landschappen, stads- en dorpsgezichten alsook het archeologisch erfgoed zou bevatten, de mening was toegedaan dat daarin ook het roerend cultureel patrimonium diende te worden geïncorporeerd. In dit eenheidsdecreet zouden dus zowel gewestelijke aangelegenheden als gemeenschapsmateries worden behandeld.

Daarom werden de uitvoeringsbesluiten van het decreet van 17 maart 1982 niet uitgevaardigd. Na de staatsvorming moet worden onderzocht op welke manier het decreet op het roerend patrimonium zo goed mogelijk kan worden uitgevoerd. Volgens mijn collega stonden de uitgewerkte voorstellen van besluit niet geheel op punt. Vooral de adviesprocedure en de wisselwerking tussen de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en het Bestuur voor Monumenten en Landschappen moet worden bijgeschaafd. De bevoegdheden van de vroegere Commissie voor Monumenten en Landschappen werden gesplitst. De eerste en de derde afdeling behandelen het onroerend patrimonium en ressorteren onder de bevoegdheid van de Minister van Ruimtelijke Ordening. De tweede afdeling behoort tot de bevoegdheid van de Minister van Cultuur. Naar verluidt zou mijn collega bijna klaar zijn met het onderzoek van de teksten.

Mijnheer De Beul, ik hoop u hiermee een overzicht te hebben gegeven van de oplossingen, wijzigingen en aanpassingen die mogelijk zijn. Naargelang de moeilijkheden die eraan verbonden zijn, zal het ene probleem echter sneller worden opgelost dan het andere. **(Applaus op alle banken)**

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer L. Hancké

Monumentenzorg
Stopzetten subsidiëring TIL
Uitblijven organisatie bibliotheekinspectie

tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het in uitzicht gesteld stopzetten van de subsidiëring van het Toneelgezelschap Ivonne Lex

De Voorzitter : Dames en heren, de interpellatie van de heer Hancké tot de heer Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het in uitzicht gesteld stopzetten van de subsidiëring van het Toneelgezelschap Yvonne Lex wordt tot een volgende openbare vergadering verdaagd.

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het uitblijven van het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Executieve houdende de organisatie van de in het bibliotheekdecreet bepaalde inspectiedienst.

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Beul tot de heer Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het uitblijven van het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Executieve houdende de organisatie van de in het bibliotheekdecreet bepaalde inspectiedienst.

De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, artikel 11 van het bibliotheekdecreet van 19 juli 1978 vermeldt in het tweede lid : „De Koning regelt de organisatie van de inspectiedienst, gelet op het advies van de Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken”.

Tot op heden werd aan deze bepaling blijkbaar geen uitvoering gegeven. Daardoor is er geen organieke samenstelling van de Inspectie en wordt er niet bepaald onder wiens bevoegdheid ze werkt. Voorheen nam de hoofdinspecteur deel aan de vergaderingen van de Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken.

Er bestaan geen aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden met vereisten inzake bekwaamheid en erva-

De Beul

ring voor de inspecteurs. Er is geen taakomschrijving voor de inspecteurs. De inspectie heeft momenteel dus de vrije hand en haalt bevoegdheden naar zich toe, die haar nergens zijn toegewezen. Zij beoordeelt bijvoorbeeld bouwontwerpen van openbare bibliotheken. Dit geeft aanleiding tot conflicten met de ter zake bevoegde leden van de Commissie van Advies inzake Nederlandstalige Culturele Centra. Hier wringt het schoentje.

De bouwontwerpen van openbare bibliotheken vallen immers niet onder artikel 11 van het bibliotheekdecreet. Het advies daarover is voorbehouden aan de Commissie van Advies inzake Nederlandstalige Culturele Centra waarop het koninklijk besluit van 18 mei 1966 van toepassing is. Volgens dit koninklijk besluit bestaat de Commissie uit één voorzitter, drie ondervoorzitters, één secretaris en ten hoogste 18 leden die voor een termijn van vier jaar worden benoemd. Op het ogenblik heeft deze Commissie geen voorzitter, geen ondervoorzitter. Er is wel een waarnemend secretaris, met een niet voorziene verslaggever.

De huidige Commissie werd benoemd door de Vlaamse Executieve op 9 maart 1983, vergadert reeds drie jaar na verloop van de mandaatsperiode en telt nog slechts een zevental effectief deelnemende leden.

De werking van deze Commissie wordt onder invloed van sommige leden van de administratie afgeremd en overgenomen, onder andere door de inspecteur van de openbare bibliotheken. Mijnheer de Minister, hier zitten wij met het probleem dat er geen enkele wettekst is waardoor de inspecteur van de openbare bibliotheken de bevoegdheid krijgt om zich met de bouwontwerpen te bemoeien. A fortiori heeft die man niet het recht om aan leden van de wel bevoegde Commissie, namelijk de Commissie voor Advies inzake Nederlandstalige Culturele Centra, te verbieden om zich met die aangelegenheden bezig te houden en om hen te beletten op gemeentelijk vlak dossiers te adviseren over bouwontwerpen. Die toe-

stand kan zo niet blijven duren. Er komen tal van conflicten uit voort. Wij vragen dat er dringend een uitvoeringsbesluit zou komen voor artikel 11 van het bibliotheekdecreet nadat de Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken advies daarover heeft uitgebracht. Onze vraag is wanneer wij dat uitvoeringsbesluit mogen verwachten.

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik kan in mijn antwoord op deze interpellatie zeer kort zijn. Ik begrijp de probleemstelling eigenlijk niet helemaal en van de conflicten waarvan sprake heb ik geen kennis.

In mijn Administratie Onderwijs en Permanente Vorming, Dienst Openbaar Bibliotheekwerk zijn er in het huidige kader vijf inspecteurs en één hoofdinspecteur voorzien. De reële bezetting is momenteel één hoofdinspecteur en twee inspecteurs. Zij zijn aangeworven op basis van het koninklijk besluit van 5 mei 1971, houdende de vaststelling van de voorwaarden van sommige gespecialiseerde ambten. Eigenlijk is dat een toestand die van vóór het bibliotheekdecreet dateert en die gegroeid is op basis van de wet van 1921. Op het ogenblik dat het bibliotheekdecreet van 1978 werd goedgekeurd, bestond er de facto een dergelijke inspectiedienst die functioneerde.

De taak van inspecteur bestaat erin om bij de erkenningsaanvragen en bij erkende openbare bibliotheken, de feitelijkheid te toetsen aan de wettelijkheid. De vaststellingen en de eventuele opmerkingen worden dan aan de betrokkenen via een inspectieverslag meegedeeld. Daarop kan dan binnen een bepaalde termijn worden gereageerd.

Een nadere specificering van de taak van inspecteur is terug te vinden in verscheidene uitvoeringsbesluiten met betrekking tot het bibliotheekdecreet. Ik verwijs in dit verband naar artikel 3 van het besluit van 1 juni 1979 betreffende de procedure tot erkenning van de Nederlandstalige openbare bibliotheken. Ik verwijs

ook naar artikel 5 van het besluit van 23 oktober 1979 betreffende het toekennen van toelagen voor gebouwen en van uitrustingstoelagen aan Nederlandstalige openbare bibliotheken door de Staat. Het koninklijk besluit van 23 juni 1980 betreffende de organisatie van de Hoge Raad voor Openbare Bibliotheken voorziet niet in een deelname van de inspectie aan de vergaderingen van deze Raad. Wat betreft conflicten tussen de ter zake bevoegde leden van de Commissie van Advies inzake Nederlandstalige Culturele Centra en de betrokken inspectie moet ik herhalen dat ik daarvan geen kennis heb. Nergens in de verslagen van de Commissie is er enig spoor terug te vinden van dergelijke conflicten.

Wat de toekomst betreft, vraagt u mij concreet wanneer ik dat uitvoeringsbesluit zal treffen. Ik wens uitdrukkelijk te stellen dat ik voor de toekomst meer belang hecht aan spoedige resultaten van de politieke ad hoc werkgroep Iran de Vlaamse Regering waarin de krachtlijnen van het bibliotheekwezen in Vlaanderen worden uitgetekend en waaruit – dat weet u – concrete wijzigingen van het bibliotheekdecreet van 1978 kunnen voortvloeien. Ik denk dat wij met deze werkgroep spoedig tot resultaten zullen komen. Ik wens het resultaat hiervan af te wachten alvorens een datum voorop te stellen voor de uitvoering van artikel 11 van het bibliotheekdecreet.

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul : Mijnheer de Minister, ik verontschuldig mij indien het probleem niet duidelijk zou zijn overgekomen. Had de Minister artikel 11 van het bibliotheekdecreet gelezen dan zou hij vaststellen dat in het eerste lid staat : „Het toezicht op de toepassing van dit decreet wordt voor het cultureel, het bibliotheektechnische, het financiële en administratieve aspect van de openbare bibliotheekvoorziening uitgeoefend door een gespecialiseerde inspectiedienst”.

Het probleem ontstaat, mijnheer de Minister, doordat in de opsomming, die hier wordt gegeven, de bouwontwerpen niet zijn begrepen, noch de

De Beul

voorontwerpen, noch de eigenlijke bouwontwerpen.

Het adviseren en begeleiden van die ontwerpen is toevertrouwd aan de Commissie van Advies inzake de Nederlandstalige Culturele Centra. Die Commissie is op dit ogenblik eigenlijk kaduuk, maar functioneert nog half.

Leden van die kaduke Commissie worden soms gehinderd door inspecteurs van de openbare bibliotheken die zich bevoegdheden aanmatigen die zij niet hebben. Vandaar dat ik gevraagd heb om uitvoering van het tweede lid van artikel II. Daarenboven verzoek ik om de Commissie van Advies inzake Nederlandstalige Culturele Centra te herbenoemen want haar mandaat is reeds drie jaar verlopen en is zij bovendien onvolledig samengesteld.

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael : Mijnheer de Voorzitter, het door de interpellant laatst geciteerde probleem bleek niet uit het interpellatieverzoek. Ik zal opdracht geven om het te onderzoeken. Toch merk ik op dat de Commissie van Advies inzake Nederlandstalige Culturele Centra behoorlijk functioneert.

Het is inderdaad zo dat bij de beraadslaging soms een inspecteur aanwezig is. Dit geeft echter geen aanleiding tot conflicten, althans niet volgens de verslagen van die vergaderingen.

Omtrent de uitvoering van artikel 11 van het decreet kan ik het volgende antwoorden. Volgens een advies van de Hoge Raad van juni 1982 werden aan de inspectiedienst bevoegdheden toebedeeld die verder gingen dan wat de decreetgever had beoogd. De Hoge Raad adviseerde een gespecialiseerde inspectiedienst die toezicht zou uitoefenen voor aspecten die van culturele, bibliotheek-technische, administratieve en financiële aard zijn en die binnen de toepassing van het betrokken decreet moesten worden gezien.

Kortom, ik zal het probleem inzake

het vervallen van het mandaat van de Commissie van Advies inzake Nederlandstalige Culturele Centra onderzoeken. Wat de uitvoering van artikel 11 van het decreet van 1978 betreft, wens ik te wachten op de resultaten van de commissie ad hoc met betrekking tot het bibliotheekdecreet. Dan zullen wij, op korte termijn, duidelijkheid in deze problematiek hebben.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het opheffen van de subsidiëring van de Stichting voor Vertalingen

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Beul tot de heer Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het opheffen van de subsidiëring van de Stichting voor Vertalingen.

De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, via de pers vernamen wij dat aan het samen met Nederland subsidiëren van de Stichting voor Vertalingen plots een einde is gemaakt, terwijl verwacht werd dat voor de problemen van deze Stichting eerlang een oplossing zou worden gevonden in het kader van de Taalunie.

Mijnheer de Minister, hoe is het zo ver kunnen komen ? Was een behoorlijke herstructurering niet mogelijk ? Waren er bepaalde tegenaanwijzingen ? Speelden bepaalde personen een onoverkomelijke rol ? Was de integratie van de Stichting in de Taalunie niet haalbaar en om welke redenen ? Zijn er aan de Stichting nog toelagen verschuldigd om het gecumuleerd deficit te delgen ? Hoeveel bedraagt dat deficit. Bij mijn weten zou het om een kleine 3 miljoen gaan.

Hoe moet het nu verder met de Stichting voor Vertalingen ? Gaan wij

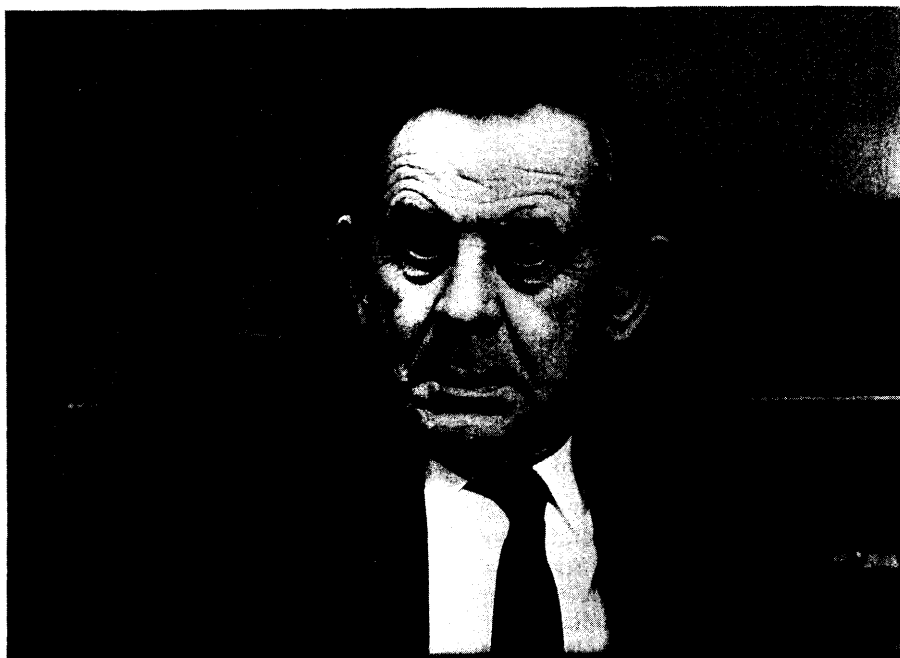
naar een eigen Vlaamse instelling ? Welke vorm kan die aannemen en wat zal er de impact van zijn ? Is 4 miljoen, wat overeenstemt met de Vlaamse inbreng, voldoende om een eigen werking op te zetten ? En wie gaat die werking beheren ? Is in een overgangssysteem voorzien en hoe wordt dat opgevat ?

Moet één en ander niet nog eens besproken worden in het Comité van Ministers van de Taalunie ? De Taalunie is volgens ons een belangrijk instrument in de toenadering tussen Nederland en Vlaanderen. De Taalunie heeft een aantal welbepaalde bevoegdheden en een aantal structuren. Ik denk dat problemen die verband houden met de Taalunie, wat van de Stichting voor Vertalingen die nog niet echt was geïntegreerd, gezegd kan worden, best uitgepraat worden in het Comité van Ministers alvorens eenzijdige maatregelen worden genomen. Wat niet wil zeggen dat wij ons moeten laten doen. Ik bedoel alleen dat wij in de geest van het Taalunieverdrag moeten proberen gezamenlijk een oplossing te vinden. Vandaar mijn vraag om via het Comité van Ministers van de Taalunie een poging te doen om dit probleem op te lossen.

De Voorzitter : De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer G. Verhaegen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik sluit mij graag aan bij wat collega De Beul heeft gezegd in verband met de Stichting voor Vertalingen. Bij verschillende leden van de Commissie voor de Taalunie rijzen de jongste maanden vragen omtrent de bereidheid vanwege de Nederlanders om op een behoorlijke wijze met Vlaanderen samen te werken.

De Stichting voor Vertalingen is een belangrijke stichting omdat zij ons een unieke kans geeft om Vlaamse auteurs in het buitenland te brengen. Iedereen weet dat daarvoor geëigende wegen moeten worden gevolgd en dat er een grote verantwoordelijkheid rust op de schouders van de uitgeversmaatschappijen. Het zou een totaal vertekend beeld geven van Vlaanderen mocht men in het buitenland de indruk krijgen dat alleen Nederlandse auteurs waardevol genoeg

De heer E. Vandersmissel (PVV), Secretaris van de Vlaamse Raad

zijn om in het buitenland te publiceren.

In 1989 werd de subsidiëring van 2,4 miljoen op 4,2 miljoen gebracht. Wanneer wij echter de resultaten van de Stichting bekijken worden wij bevreesd. In 1982 werden er aan Vlaamse auteurs 4.022 gulden besteed. In 1986 was dat weliswaar 20.000 gulden maar daartegenover waren het er 123.000 voor Nederlandse auteurs. Daarbij stellen wij vast dat er slechts één uitgeverij, namelijk de Nederlandse Uitgeversmaatschappij, aan bod komt. Wij staan bijgevolg voor een grote uitdaging. Straks zal ik enkele suggesties doen.

Wat ik nu ga zeggen is delicaat omdat de betrokken Nederlandse Minister niet aanwezig is. Ik verontschuldigd mij dus tegenover haar, maar ik vind dat ik toch moet zeggen wat mij op het hart ligt. Het kan natuurlijk niet dat wij betalen en dat Nederland met ons geld kosten subsidieert die niets te zien hebben met de uitgeverwereld. Ik wil niet speciëren omdat het

tegenover de Nederlandse Minister niet hoffelijk is.

Samen met mijn collega's van de Taalunie wil ik aandringen op een kritisch onderzoek. Ofwel betalen wij te weinig en verschuilt men zich achter het argument dat Vlaanderen slechts een derde betaalt en Nederland twee derde. Veel liever dragen wij dan de helft van de kosten, op één voorwaarde dat het vertalen en uitgeven van onze auteurs ook voor de helft wordt gesubsidieerd. Dat is een nette en duidelijke verhouding. Wij zullen dan natuurlijk meer betalen. Het betreft echter geen groot bedrag, maar wij zullen recht van spreken hebben en naar de reden kunnen vragen waarom er niet evenveel Vlaamse auteurs als Nederlandse auteurs in het buitenland werden vertaald en hun werken gepubliceerd.

Het is een suggestie. Ik wil niet vooruitlopen op het gesprek dat wij daarover zullen hebben. Het is een gedachtenwisseling. Wanneer wij met één of twee Vlaamse bestuurders in deze vennootschap zouden zetelen en

fifty-fifty betalen, hebben wij ook recht op een evenredige inspraak in de wijze waarop het beleid van een dergelijke stichting wordt geleid, eventueel met een adjunct naast een directeur die – naar ik de indruk heb – zich niet al te veel bekommert om wat Vlaanderen in het buitenland wil subsidiëren.

Mijnheer de Minister, dit is geen interpellatie, wij vragen u dit samen te bekijken. Wij gaan ermee akkoord als dit in het kader van de Taalunie moet gebeuren. Misschien hebben wij dan een beetje controle. Wanneer het gebeurt met een afzonderlijke raad van bestuur – zelfs binnen de Taalunie – moeten wij daar op een gelijkwaardige wijze zijn vertegenwoordigd en op een gelijkwaardige wijze inspraak hebben bij een gelijkwaardige financiering, zoniet hebben wij geld uitgegeven dat zijn doel voorbijschiet en blijft bij een dergelijke subsidiëring alleen een wrang gevoel over. Het is alles of niets.

Dit even ter aanvulling bij de uiteenzetting van de heer De Beul

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, er is geen enkel dossier dat ik de afgelopen jaren heb behandeld waarin zoveel tijd en energie is geslopen dan het dossier van de Stichting voor Vertalingen, in verband met – inderdaad mijnheer Verhaegen – een relatief klein bedrag. Wij spreken over 4,2 miljoen aan toelagen. Ik vond het principieel een ontzettend belangrijk dossier omdat met 1992 in uitzicht – wij waren ook aanwezig op het jongste ANC-congres – er terecht wordt gepleit voor de noodzaak van culturele integratie Vlaanderen-Nederland.

De Taalunie lijkt mij daartoe het meest geschikte instrument, laat daarover geen misverstand bestaan. Als Vlaanderen en Nederland willen komen tot culturele integratie, moet dit worden voorbereid vanuit de Taalunie. Dat is het wezen zelf van de verdragstekst. Het leek mij dan ook logisch dat wij op een bepaald moment zouden kunnen komen tot

Dewael

de integratie van die Stichting voor Vertalingen in het kader van de Taalunie zelf. Ik heb altijd de integratie van de Stichting in de Taalunie beschouwd als een soort testcase voor de bereidheid die in Nederland voorhanden moet zijn om te komen tot die werkelijke integratiepolitiek.

Het is zoals de heer Beugels het vorige zaterdag voortreffelijk heeft verwoord: „Wij zijn geen lotgenoten, maar wij moeten bondgenoten zijn”. Wij lijken dus niet voldoende met de bereidheid tot samenwerking – zoals mijn Nederlandse collega dat verwoordt – rekening te hebben gehouden. Wij moeten nochtans komen tot een daadwerkelijke integratie. Ik ben het dus volledig eens met wat de heer Beugels vorige zaterdag in dat verband heeft gezegd. Het komt mij voor dat de heer Beugels zijn toezeggingen meer zou moeten richten op Nederland, want daar knelt het schoentje. Ik wil niet veralgemenen en niet aan overdreven defaitisme doen, want ik stel voor een aantal zaken vast dat die bereidheid tot samenwerking wel degelijk aanwezig is. Het is op het politieke forum, in het Comité van Ministers, dat wij alert moeten zijn. Ik heb de indruk en die wordt gestaafd door een aantal vaststellingen, dat er beleidsmatig op het Nederlandse front minder bereidheid tot integratie met Vlaanderen is dan vroeger.

Het lijkt mij nuttig dat misschien even wordt teruggegrepen naar een aantal voorgaanden in verband met de Stichting voor Vertalingen zelf. Ik kan op die manier ook antwoorden op een aantal concrete vragen van de heer De Beul.

In 1987 bestond het probleem erin dat Nederland eenzijdig gedurende een aantal jaren was overgegaan tot de verhoging van zijn subsidiëring zonder Vlaanderen te raadplegen. Dat kan niet. Of er nu een 50/50-verhouding bestaat of een 2/3-1/3-verhouding, – dit was de basis waarop de Stichting werd gesubsidieerd – indien één van de twee partners wenst over te gaan tot een verhoging van zijn bijdrage, dan moet dit gebeuren in overleg met de andere

partner, zonet plaatst men die andere partner voor een voldongen feit. Het is juist dat sinds 1983 Nederland is overgegaan tot een aantal verhogingen, ten gevolge waarvan de 2,4 miljoen die wij betaalden niet meer de juiste verhouding 2/3-1/3 weerspiegelde.

Het is ook juist dat in het verleden Vlaanderen een aantal keren laattijdig heeft betaald. Dat heeft terecht aanleiding gegeven tot een aantal oprispingen. Wij betaalden laattijdig en niet voldoende, met die nuancering dat Nederland zijn bijdrage eenzijdig verhoogde. Een en ander was – meende ik – belangrijk genoeg om mij eens te verplaatsen naar Den Haag teneinde samen met mijn collega Brinkman te pogen de zaken op punt te stellen.

Sta mij toe op te merken dat de heer De Wit, directeur van de Stichting, op dat ogenblik niet vies was van een formule, waardoor Vlaanderen gewoon zou worden gewipt. Hij heeft in de periode 1987 in perscommentaren herhaaldelijk te kennen gegeven dat zijn voorkeur uitging naar een zuiver Nederlandse Stichting, zonder die vervelende Vlamingen, die te laat en te weinig betaalden.

Op 6 april 1987 hebben collega Brinkman en ikzelf een goed gesprek gehad met bestuursleden van de Stichting waar het volgende is overeengekomen.

Ten eerste, zou de Stichting worden geïntegreerd in de Taalunie, wat mij logisch leek.

Ten tweede hebben wij de 2/3-1/3 verhouding hersteld, ook in nominale cijfers en zou Vlaanderen in de toekomst 4,2 miljoen betalen in plaats van 2,4 miljoen.

Ten derde, er moest wel een engagement volgen van de Stichting op basis waarvan meer aandacht zou worden besteed aan Vlaams letterkundig werk. Ik ben collega Verhaegen dankbaar dat hij de totale disproportie aan het licht heeft gebracht. Ik weet wel dat literatuur niet kan worden afgewogen op een apothekersweegschaal en dat hiervoor de 1/3-2/3 verhouding niet altijd stipt kan worden nageleefd, maar er was hier toch een disproportie gegroeid, alsmede een manifeste onwil. Ik heb hierom-

trent een aantal gesprekken gevoerd waaruit bleek dat Hugo Claus de enige was die eventueel nog in aanmerking kon worden genomen. Deze mentaliteit kwam de culturele integratie zeker niet ten goede. Men wou toch een dergelijk engagement lanceren.

Ten vierde zou er ook een engagement moeten komen van de Stichting in verband met het management. Op dat ogenblik werd het duidelijk dat er enkele fouten waren begaan. Er werden investeringen gedaan waarvoor onvoldoende subsidies ter beschikking waren gesteld. Er was personeel aangeworven enzovoort. Wij hadden dus reeds onze twijfels bij het management van de Stichting zelf.

Ten vijfde zou de Stichting een promotietijdschrift gaan uitgeven.

Er waren dus vijf klare afspraken waarvan de eerste de belangrijkste was, namelijk dat de Stichting niet langer autonoom zou functioneren maar dat ze zou worden geïntegreerd in de Nederlandse Taalunie.

Collega's, in 1988 heb ik moeten vaststellen dat de verhoging van de bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap tot 4,2 miljoen frank het enige engagement was dat werd geconcretiseerd. Deze bijdrage werd gedurende al deze jaren trouwens tijdig uitbetaald. Geen enkele van de andere engagementen werd nageleefd. In 1989 hebben wij, binnen de Taalunie, een werkgroep opgericht teneinde deze integratie vooralsnog door te voeren. Wij hadden opnieuw een onderhoud met de Stichting en met de heer De Wit. Deze heeft ons onomwonden gezegd dat hij geen voorstander is van de integratie in de Taalunie. Hij heeft daarbij de wens uitgesproken dat dit het laatste gesprek was dat hij met de Taalunie zou hebben gehad.

De heer De Wit, als directeur, vergemakkelijkte niet bepaald de zaken. Meer nog, hij was volgens mij niet alleen verantwoordelijk voor de totale disproportie in de vertaling van het literaire werk, maar ook in de fouten met betrekking tot het management die meer en meer aan het licht kwamen. Zo is gebleken dat de Stichting worstelde met een deficit van om en bij de 2,5 miljoen frank.

Wie zal dat betalen? Daarop ant-

Dewael

woordt de heer De Wit : „Vlaanderen en Nederland in dezelfde verhouding als deze van de subsidiëring, met name twee derde/één derde”. In een interview heeft hij zelfs gezegd : „Ze zullen mij moeten betalen en zelfs meer want mijn huidige subsidiëring is nauwelijks voldoende om mijn personeel te betalen”. Voor alle duidelijkheid, als de heer De Wit op een bepaald ogenblik enerzijds meent bijkomend personeel te moeten aanwerven, maar anderzijds ook de beperktheden kent van de subsidiëring, dan moet hij in die zin handelen. Daarop antwoordt de heer De Wit : „Nee, de subsidiënten zullen mij meer moeten geven en ik plaats ze voor voldongen feiten”. Daar komt het in feite op neer.

Wij constateren dat eveneens naar aanleiding van de verhuis van de Stichting, die op een bepaald ogenblik naar een ander pand in Amsterdam is vertrokken, met alle kosten van dien.

Ik heb dan opdracht gegeven — en ik meen dat u mij zal begrijpen — om de integratiewerkzaamheden stil te leggen, om de Vlaamse betalingen op te schorten en een accountancy-rapport op te stellen. Het is op dat ogenblik dat de persslag met de Stichting voor Vertalingen zich situeert.

Dan had aan Nederlandse zijde de kabinetswissel plaats waardoor een aantal vergaderingen van het Comité van Ministers van de Taalunie niet konden doorgaan. Met de ambtsaanvaarding van mevrouw d'Ancona kwam dan het Vlaamse voorstel om de integratiewerkzaamheden opnieuw op te starten maar — en op dat ogenblik werd het ook duidelijker — met de bevestiging van het financiële deficit met betrekking tot het verleden. Tijdens een aantal gesprekken met mevrouw d'Ancona heb ik laten blijken dat ik er zelfs akkoord zou kunnen mee gaan om het deficit van het verleden aan te zuiveren, op voorwaarde dat men op zeer korte termijn zonder strubbelingen vanwege de Stichting tot de lang verwachte integratie zou kunnen komen. Mevrouw d'Ancona heeft dan een tegen-

voorstel geformuleerd, het zogenaamde rompvorstel.

Dit hield het volgende in : ten eerste, het zetelend bestuur zou ontslag nemen ; ten tweede, er zou een nieuw bestuur aantreden mits fiat van het Comité van Ministers ; ten derde, een meerjarenplan wordt gesubsidieerd, opnieuw mits het fiat van het Comité van Ministers ; ten vierde, organisatorisch wordt een beter management uitgewerkt door een herschikking van een aantal functies ; ten vijfde, op deze voorwaarden zouden de schulden worden betaald en verdere toelagen worden verzekerd.

Uiteindelijk is het geheel van de negociatie afgesprongen omwille van de persoon van de heer De Wit. Collega's, ik meen dat de directeur van de Stichting voor Vertalingen in het verleden geen blijk heeft gegeven van voldoende talenten om, althans naar Vlaamse voldoening, de Stichting te runnen. Mijn Nederlandse collega zag het anders. Ik begrijp waarom. Naar Nederlandse normen gaf hij natuurlijk wél voldoening. Ik heb dan gezegd dat ik mij niet akkoord kon verklaren met een herschikking van functies die er op neerkomt dat de heer De Wit, misschien geen directeur meer is, maar wél een andere functie krijgt toebedeeld die hem wél dezelfde macht verzekert.

Er was immers op een bepaald ogenblik sprake van de heer De Wit ambassadeur te benoemen om prospecties uit te voeren, om op die manier te komen tot de ontginning van markten die nog niet werden geëxploiteerd. Op dat vlak speelde hetzelfde probleem. Deze persoon is nog steeds Vlaams-onvriendelijk. Hij was en is nog steeds niet bekwaam om een dergelijke Stichting met het nodige management te runnen. Dit gaf aanleiding tot mijn beslissing om voor 1990 de subsidiëring van de Stichting stop te zetten.

Wil dit zeggen dat de vertaling van Vlaams literair werk in de verdrinking zal komen ? Neen. Ik heb deze maatregel te conservatoiren titel getroffen. Mijn administratie heeft een aantal projecten ontvangen die in de kortst mogelijk tijd zullen worden gehonoreerd. Thans organiseren wij de

werkzaamheden. Mijn administratie neemt de taak over van de Stichting voor Vertalingen. Concreet betekent dit dat een aantal projecten, die steeds werden afgewezen en waarvoor in het verleden nooit geld beschikbaar was binnen de Stichting, voor het eerst aan bod zullen komen. Een definitief systeem werd echter nog niet vastgelegd, maar het Canadese systeem, waarbij sterk met uitgevers wordt samengewerkt, geeft meestal voldoende. Na gesprekken met mijn administratie kan het eventueel de bedoeling zijn — alhoewel het voorbarig is daarover definitief iets te zeggen — om in Vlaanderen een systeem naar Canadees model op te zetten.

Alleszins blijft de toelage van 4,2 miljoen verzekerd en ter beschikking voor de vertaling van Vlaams letterkundig werk. Dit komt dus niet in de verdrinking.

Ten slotte wens ik er op te wijzen dat wij ons voor de toekomst moeten voorbereiden om zelf de taken te vervullen. Indien er een deblokking zou mogelijk zijn en indien er een mogelijkheid zou zijn om vanuit de Taalunie met Nederland samen te werken, dan ben ik daar uiteraard toe bereid.

Mijn beslissing moet niet worden gezien als iets definitiefs waarmee ik, wat dat betreft, de integratie de rug wil toekeren. Alleen is het onmogelijk gebleken met de huidige Nederlandse Minister van Cultuur tot een integratie te komen, omdat haar eis het behoud van de vroegere directeur is en blijft. Naar de Vlaamse Gemeenschap toe biedt die onvoldoende waarborgen. Voor 1990 gaan wij de zaken dus zelf organiseren. Ik ben bereid te luisteren naar elk initiatief genomen vanuit de Taalunie om eventueel een andere stichting uit de grond te stampen, met nieuw personeel dat ons zowel vertrouwen als voldoende kan schenken.

Mijn beslissing werd genomen in overleg met de heer Coens, Voorzitter van het Comité van Ministers. Er heeft nog geen vergadering van het Comité plaatsgevonden. Het gaat dus om een bilateraal gesprek met mevrouw d'Ancona. Ik geef mij reken-

Dewael

schap van het feit dat deze aangelegenheid opnieuw zal worden besproken tijdens de eerstkomende vergadering van het Comité van Ministers. (Applaus)

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de programmering van

---

---

ziekenhuizen en het gebrek aan RVT-bedden

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Groot tot de heer Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de programmering van ziekenhuizen en het gebrek aan RVT-bedden.

Aangezien de heer De Groot afwezig is zonder zich te verontschuldigen wordt zijn interpellatie als ingetrokken beschouwd.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 18.45 uur.
